

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

METODICKÁ PRÍRUČKA

ZAVÁDZANIE INOVOVANÝCH ŠTÁTNYCH VZDELÁVACÍCH PROGRAMOV

PRE VZDELÁVACIU OBLASŤ

JAZYK A KOMUNIKÁCIA

V ZÁKLADNEJ ŠKOLE

(dokument neprešiel jazykovou korektúrou)

AUGUST 2015

© ŠPÚ

Obsah

1 Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia	3
2 Špecifiká predmetov	3
2.1 Vyučovacie jazyky	3
2.2 Druhý jazyk	4
2.3 Cudzie jazyky a druhý vyučovací jazyk	4
3 Rozvíjanie kľúčových kompetencií v rámci oblasti	5
4 Vysvetlenie úrovni výkonu	6
4.1 Úrovne komunikačných jazykových kompetencií pre cudzie jazyky	6
5 Činnostne zameraný prístup	9
5.1 Činnostne zameraný prístup v cudzích jazykoch	9
6 Inovovaný ŠVP – zmeny	14
6.1 Inovované vzdelávacie štandardy z cudzích jazykov	14
7 Plánovanie ako súčasť cyklu plánovanie – vyučovanie – hodnotenie	18
8 Metódy a formy vyučovania vzhľadom na výkon	22
8.1 Formy vyučovania	24
8.2 Metódy vyučovania	25
9 Prierezové témy	29
Literatúra	31
Prílohy	33

1 Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia

Charakteristika oblasti

Vzdelávacia oblasť *Jazyk a komunikácia* sa zameriava na postupné osvojovanie si jazyka, ktorý sa chápe ako nástroj myslenia a komunikácie a zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Dôraz sa kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu, uvedomenie si a rešpektovanie kultúrnej a jazykovej rôznorodosti. Rozvíjajú sa nielen komunikačné jazykové kompetencie, ale aj všeobecné kompetencie, čím sa vytvára priestor pre uplatnenie medzipredmetových vzťahov a prierezových tém. V tomto chápaní vzdelávacia oblasť predstavuje základ celého učebného procesu.

Vzdelávaciu oblasť *Jazyk a komunikácia* tvoria vyučovacie predmety zahrnuté do troch skupín:

- 1. vyučovacie jazyky** (slovenský jazyk a literatúra v školách s vyučovacím jazykom slovenským, jazyk národnostnej menšiny v školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny);
- 2. druhý jazyk** (slovenský jazyk a literatúra v školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny okrem maďarskej národnostnej menšiny, slovenský jazyk a slovenská literatúra v školách s vyučovacím jazykom maďarským, jazyk národnostnej menšiny v školách s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny);
- 3. cudzie jazyky** (prvý cudzí jazyk, druhý cudzí jazyk) a **druhý vyučovací jazyk v školách s päťročným vzdelávacím programom** (bilingválne gymnáziá).

2 Špecifická predmetov

2.1 Vyučovacie jazyky

Predmety slovenský jazyk a literatúra a jazyk národnostnej menšiny tvoria dve tesne zviazané a obsahovo sa prelínajúce zložky, a to jazyková a literárna. V jazykovej zložke je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii a zodpovedajú vekovým a vzdelanostným možnostiam žiakov. Cieľom literárnej zložky je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné

zručnosti žiakov zamerané na špecifické poznávanie sveta, porozumenie medziľudských vzťahov a rozvíjanie estetického cítenia. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od naivnej úrovne (hlavne na 1. stupni ZŠ), cez rozvíjanie analytického čítania až po schopnosť pracovať s významom literárneho textu na vyššej individuálnej úrovni spracovania (syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok).

2.2 Druhý jazyk

Predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra sa zaraďuje medzi špecifické vyučovacie predmety základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským. Špecifickosť vyučovacieho predmetu determinuje skutočnosť, že slovenský jazyk je v školách s vyučovacím jazykom maďarským druhým špecifickým cieľovým jazykom (L₂). Vzhľadom na to, že genealogicky a typologicky je zásadne odlišný od materinského jazyka žiakov a sociálne prostredie väčšiny žiakov je prevažne maďarské, špecifikácia cieľov, výber a štruktúrácia učebného obsahu a modelovanie procesu vo vzdelávacích štandardoch sa riadia princípmi vyučovania cudzích jazykov. V učebnom procese sa používajú metódy a učebné techniky vyučovania – osvojovania cudzích jazykov. Poňatie vyučovacieho predmetu, učebný obsah a vyučovacie metódy sú založené na princípoch komunikatívnosti, postupného rozvíjania vedomostí, zručností a návykov, veku primeranosti a postupne narastajúcej náročnosti v súčinnosti s princípmi humanity, vzájomnej tolerancie a demokracie, plne rešpektujúc individuálne schopnosti, sociálne a jazykové prostredie žiakov.

2.3 Cudzí jazyky a druhý vyučovací jazyk

V predmetoch prvý cudzí jazyk, druhý cudzí jazyk, druhý vyučovací jazyk sa rozvíjajú všeobecné a komunikačné jazykové kompetencie v súlade so *Spoločným európskym referenčným rámcom pre jazyky*. Predpokladom dosiahnutia stanovenej výstupnej komunikačnej úrovne je osvojenie si kompetencií a funkcií jazyka, ktoré sú stanovené pre nižšie komunikačné úrovne.

Dôraz sa kladie na činnostne zameraný prístup, ktorého uplatnením sa efektívne a veku primerane podporujú komunikačné jazykové činnosti a stratégie: čítanie

s porozumením, počúvanie s porozumením, písomný prejav, samostatný ústny prejav, ústna interakcia. Komunikačné jazykové činnosti a stratégie sa zväčša rozvíjajú integrovane a to v závislosti od komunikačnej situácie. Výučba daných predmetov vedie žiakov k nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie, umožňuje poznávať interkultúrne odlišnosti, poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie.

3 Rozvíjanie kľúčových kompetencií v rámci oblasti

Kľúčové kompetencie majú nadpredmetový charakter. Sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením a rozvíjajú sa na všetkých vyučovacích predmetoch.

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia podporuje utváranie a rozvíjanie týchto kľúčových kompetencií:

- poznávacie kompetencie;
- komunikačné kompetencie;
- interpersonálne kompetencie;
- intrapersonálne kompetencie.

Podstatou jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby žiak dokázal:

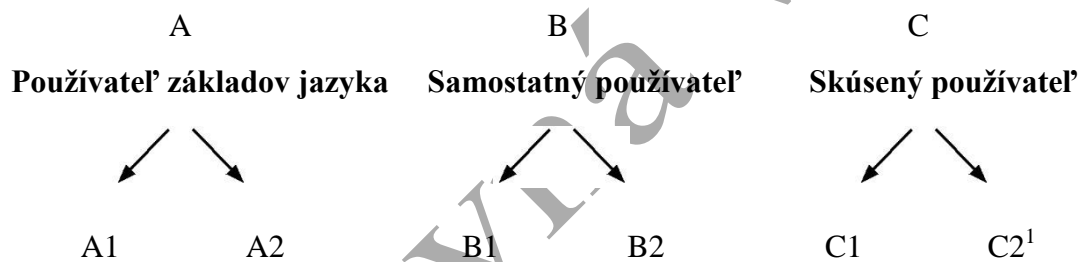
- vnímať a postupne si osvojovať jazyk ako prostriedok k získavaniu a odovzdávaniu informácií;
- vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou adekvátne komunikačnej situácii;
- kriticky myslieť, t. j. nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu;
- tvorivo myslieť, t. j. nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov;
- vytvárať a reflektovať vlastnú identitu;
- akceptovať skupinové hodnoty;
- tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín.

4 Vysvetlenie úrovni výkonu

4.1 Úrovně komunikačných jazykových kompetencií pre cudzie jazyky

Vzdelávacie štandardy pre cudzie jazyky, ktoré sú súčasťou štátnych vzdelávacích programov, sú zostavené v prepojení na jednotlivé komunikačné jazykové úrovne, ako ich definuje *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky* (ďalej aj SERR). Prepojenie vzdelávacích štandardov pre cudzie jazyky na SERR je v súlade s aktuálnymi trendmi v Európe, kde sa tento referenčný dokument postupne začal používať ako podklad pri vypracúvaní kurikulárnych dokumentov pre jazyky. Do vzdelávacích systémov v Európe sa tak vnáša istá jednotnosť a porovnateľnosť.

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky rozčlenil ovládanie jazyka na 3 základné úrovne:

Ako je zrejmé z tejto schémy, učitelia sa postupujú od najnižšej úrovne A cez úroveň B po úroveň C, od najjednoduchších spôsobilostí a kompetencií k zložitejším. „Každá úroveň by sa mala vnímať tak, že obsahuje aj úrovne, ktoré sú na stupnici pod ňou, napr. ktokoľvek na úrovni B1 by mal byť schopný zvládnuť všetko, čo je vyjadrené na úrovni A2 lepšie, než ako je to uvedené na úrovni A2.“²

Táto postupnosť je zjavná aj vo vzdelávacích štandardoch pre cudzie jazyky. V opise jednotlivých komunikačných úrovní je badať postupnosť od jednoduchších výkonov k zložitejším. Postupné budovanie komunikačnej jazykovej kompetencie možno pozorovať vo všetkých jej zložkách – jazykovej, sociolingválnej aj pragmatickej.

Tabuľka uvádza ukážku postupnosti rozvoja **jazykových kompetencií** vo vzdelávacích štandardoch pre cudzie jazyky:

¹ *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie a hodnotenie*. Bratislava: ŠPÚ 2006. Revidované vydanie 2013, s. 25. Ďalej citované ako SERR.

² SERR, s. 38.

Žiak:

- A1.1 dokáže používať iba najzákladnejší rozsah jednoduchých slov a výrazov týkajúcich sa jeho osoby a záujmov;
- A1 dokáže používať iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu;
- A2 dokáže používať bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru;
- B1 dokáže používať slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov;
- B2 dokáže používať slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov;
- C1 ovláda lexikálne jednotky v takom rozsahu, aby vedel detailne opísať situácie a precízne vysvetliť myšlienky alebo problémy, ktoré sa týkajú rôznych tém.

Kým pri úrovni A1.1 dokáže žiak používať „najzákladnejší rozsah“, na úrovni A1 používa „základný rozsah“. Na úrovni B1 a B2 je schopný vyjadrovať sa v rozsahu „štandardných komunikačných situácií“ a na úrovni C1 sa už dokáže vyjadrovať „detailne“ a „precízne“, a to na rôzne témy, nielen štandardné.

Sociolingválne kompetencie sa tiež budujú postupne a vzdelávacie štandardy túto postupnosť berú do úvahy, ako je zřejmé z ukážky:

Žiak:

- A1.1 dokáže nadviazať základnú spoločenskú komunikáciu, pozdraviť sa, rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať sa atď.;
- A1 dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že používa najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: pozdraviť sa, rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať sa, ospravedlniť sa atď.;
- A2 dokáže komunikovať v bežných spoločenských situáciách, jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.;
- B1 dokáže správne reagovať v rôznych bežných spoločenských komunikačných situáciách;
- B2 dokáže správne reagovať v rôznych spoločenských komunikačných situáciách;
- C1 dokáže v konkrétnych situáciách používať škálu jazykových prostriedkov rôznych funkčných štýlov a široký rozsah idiomatických a hovorových výrazov.

V opise kompetencií je opäť zjavný posun – na úrovniach A1.1 a A1 sa hovorí o základnej spoločenskej komunikácii, na úrovniach A2 a B1 o bežnej spoločenskej

komunikácii a na úrovni B2 je už žiak schopný zvládnuť nielen bežnú, ale akúkoľvek „rôznu“ spoločenskú komunikáciu.

Pragmatická kompetencia žiaka sa tiež buduje postupne. Úzko súvisí aj s vekom žiaka a celkovým rozvojom jeho osobnosti.

Žiak:

- A1.1 dokáže spájať písmená, spájať slová pomocou spojovacích výrazov, napr. „a“, „alebo“;
- A1 dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“;
- A2 dokáže usporiadať vety v takom poradí, aby vytvorili koherentný jazykový celok (tematická organizácia, logické usporiadanie slov, príčina/následok);
- B1 dokáže pružne využívať rozsah jednoduchého jazyka, aby vyjadril väčšinu toho, čo chce vyjadriť;
- B2 dokáže prispôbiť svoj prejav, svoje vyjadrovacie prostriedky situácii a príjemcovi jazykového prejavu a zvoliť si vhodnú úroveň formálnosti, ktorá zodpovedá daným okolnostiam;
- C1 v konkrétnych situáciách použije škálu jazykových prostriedkov rôznych funkčných štýlov a široký rozsah idiomatických a hovorových výrazov.

Postupné budovanie komunikačných jazykových činností a stratégií bude ďalej špecifikované v kapitole Výkonový a obsahový štandard. Chceli by sme však upozorniť, že komunikačná jazyková kompetencia žiaka sa nemusí rozvíjať úplne rovnomerne. Ten istý žiak môže byť v istej fáze učenia v niektorej oblasti na komunikačnej jazykovej úrovni A2, v inej len na A1. Takáto situácia je prirodzená – ľudia sa učia jazyk v rôznom prostredí, kvôli rozličným potrebám, veľký vplyv zohráva príbuznosť istých jazykových skupín a ďalšie faktory. „Táto nerovnováha v rôznych jazykových činnostiach sa musí brať ako prirodzená, nie je prekážkou v učení, ale hnacou silou.“³

³ GOULLIER, F. 2007. *Council of Europe tools for language teaching. Common European Framework and Portfolios*. [online] Les Editions Didier/Conseil de l'Europe, 2007, s. 40. [2015-06-09]. Dostupné na internete : http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Goullier_Outils_EN.pdf

5 Činnostne zameraný prístup

5.1 Činnostne zameraný prístup v cudzích jazykoch

Vzdelávacie štandardy vo vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia sú založené na tzv. činnostne zameranom prístupe k učeniu sa a vyučovaniu jazyka.

Činnostne zameraný prístup, ako ho v roku 2001 zadefinoval SERR, pokladá „používateľov jazyka a učiacich sa jazyk hlavne za „spoločenských aktérov“, t. j. takých členov spoločnosti, ktorí majú svoje úlohy (nie výhradne jazykové), a tie majú plniť za daných okolností v konkrétnom prostredí a vykonávaním konkrétnej činnosti.“⁴ Základným východiskom pri činnostne zameranom prístupe zostáva, že cieľom vyučovania je komunikácia. „Namiesto štúdia jazyka ako fenoménu alebo objektu žiaci získavajú nástroj – jazyk – aby mohli komunikovať správu, a to ústne alebo písomne.“⁵

Učenie je organizované okolo činností, ktoré učiaci sa vykonáva. Používanie jazyka, vrátane učenia sa jazyka, sa skladá z činností, ktoré vykonávajú ľudia v určitom sociálnom kontexte komunikácie. Pri týchto činnostiach žiaci „rozvíjajú celý rad kompetencií, a to tak všeobecných, ako aj osobitných komunikačných jazykových kompetencií. Vychádzajú z vlastných kompetencií v rozličných kontextoch v rôznych podmienkach a rozličných obmedzeniach, aby sa zapájali do jazykových činností...“⁶ Jazyková kompetencia je len jednou zo zložiek komunikačnej jazykovej kompetencie, sociolingválna a pragmatická sú rovnako dôležité. „Gramaticky správnou vetou nedosiahneme cieľ v sociálnej interakcii, ak ju povieme nesprávnym tónom, alebo ak hovoriaci nevie vytvoriť dialóg s druhým hovoriacim, alebo ak dvaja hovoriaci nevedia efektívne vzájomne komunikovať.“⁷

Činnosť jednotlivca v spoločnosti má aj iný cieľ ako len jazyk – čítame, aby sme získali nejaké informácie, niečo sa naučili, pre potešenie. Hovoríme a píšeme, aby sme niekoho presvedčili, informovali, pomohli, argumentovali, bránili sa atď. „Pri činnostnom prístupe si musí učiaci sa byť vedomý cieľa, ktorý chce dosiahnuť čítaním, písaním atď.

⁴ *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie a hodnotenie* (Franko, Š., slovenský preklad). Bratislava : ŠPÚ 2006, revidované vydanie 2013, s. 12. Ďalej citované ako SERR.

⁵ PICCARDO, E. 2014. *From Communicative to Action-oriented. A Research Pathway*. [online]. Curriculum Services Canada/Services des programmes d'études Canada. August 2014, s. 11. [2015-06-01]. Dostupné na internete: https://www.curriculum.org/storage/241/1408622981/TAGGED_DOCUMENT_%28CSC605_Research_Guide_English%29_01.pdf

⁶ SERR, s. 12.

⁷ PICCARDO, 2014, s. 23.

a povahy úlohy, ktorú musí vykonať. Učiaci sa musí rozumieť, čo splnenie úlohy zahŕňa – aké jazykové činnosti a nejazykové činnosti. Učiaci sa si musí byť vedomý svojich potrieb, silných a slabých stránok vo vzťahu k úlohe – inými slovami toho, čo už vie a vie ako to robiť – a toho, čo sa ešte musí naučiť, aby zvýšil pravdepodobnosť toho, že úlohu úspešne vykoná.⁸

Činnostne zameraný prístup teda berie do úvahy aj poznávacie, emocionálne a vôľové možnosti a celý repertoár schopností daného jednotlivca. Zdôrazňuje aktívne a zmysluplné používanie jazyka, pri ktorom sa rozvíja 5 jazykových činností – ústna produkcia, ústna interakcia, počúvanie, čítanie a písanie.

Činnostne zamerané úlohy

Činnostne zameraný prístup k učeniu sa jazyka teda stavia učiaceho sa pred činnostne zamerané **úlohy**. „Úlohy vyžadujú zapojenie jednej alebo viacerých jazykových činností, pri ktorých žiaci zmobilizujú – v súlade so zvolenou stratégiou – svoje individuálne všeobecné kompetencie (vedomosti o svete, sociokultúrne poznatky, správanie a i.) a svoju komunikačnú kompetenciu (lingvistickú, sociolingvistickú a pragmatickú).“⁹ Žiaci a študenti sú aktívnymi účastníkmi vyučovacieho procesu. „Hlavným základným princípom je presvedčenie, že deti si aktívne budujú svoje vlastné učenie sa a prostredníctvom úloh a aktivít, ktoré ich zaujmú a postupne rozvíjajú ich spôsobilosti, sú schopné zvnútorňovať si jazyk a osvojiť si ho.“¹⁰

Činnostne zamerané úlohy (*action-oriented tasks*) nie sú len cvičenia v učebnici alebo vykonštruované komunikačné úlohy, vytvorené na to, aby sa žiak „niečo“ naučil. Činnostne zamerané úlohy „aktívne zapájajú žiaka do zmysluplnej komunikácie, sú relevantné a podnecujúce, zároveň uskutočniteľné a majú identifikovateľné výstupy, ktoré sú reálne a praktické. Vychádzajú z kontextu, s ktorým sa žiaci môžu stretnúť v každodennom živote v rôznych situáciách. Úlohy majú otvorený koniec, sú komplexné, vyžadujú si množstvo vedomostí a zručností, a k splneniu špecifického konečného cieľa vedie viacero možných

⁸ PICCARDO, 2014, s. 18.

⁹ GOULLIER, 2007, s. 21.

¹⁰ READ, C. – SOBERÓN, A. 2004. *Little Bugs 1. Teacher's Book*. Macmillan Education, 2004, s. 12.

ciest. Na splnenie činnostne zameraných úloh žiaci musia mať vedomosti z jazyka a jazyk primerane používať v rámci daného kultúrneho a sociálneho kontextu.¹¹

Inými slovami, činnostne zamerané úlohy „sú reálne činnosti, ukotvené v každodennom živote. Vzťahujú sa na isté situácie a majú určitý cieľ... Úlohy vytvárajú to, čo sociálne činitele robia v každodennom živote. V bežnom živote komunikácia nastáva, ak je nevyhnutná na to, aby bola úloha vykonaná.“¹²

Výsledkom činnostne zameranej úlohy je často konkrétny výstup – vytvorenie nejakého zoznamu, súvislejšieho textu, zistenie informácie, dohoda na niečom a pod.

Žiak na splnenie činnostne zameranej úlohy potrebuje primeranú podporu. Táto podpora má rôznu podobu, závisí vo veľkej miere od komunikačnej úrovne, na ktorej sa žiak nachádza, veku žiakov, od typu úlohy, situácie a pod. Žiaci na nižších úrovniach potrebujú viac podpory zo strany učiteľa – nácvik jazykových štruktúr, slovnej zásoby, vhodných stratégií a pod. Na vyšších úrovniach ovládania jazyka pri mnohých úlohách stačí menej podpory. Učiteľ môže zvýšiť autenticitu činnostne zameraných úloh využívaním rôznych moderných technológií – mobilných telefónov, televízie, rádia, autentických textov z novín, blogov a webových stránok.

Aplikovanie činnostne zameraného prístupu vo vyučovaní cudzích jazykov je dôležitým predpokladom na naplnenie požiadaviek z výkonových a obsahových. Činnostne zamerané úlohy primerané veku, jazykovým schopnostiam žiakov a vychádzajúce z reálneho života žiakov majú šancu ich zaujať, podporiť ich aktivitu a schopnosť zapájať pri vyučovaní jazyka celú osobnosť. Ak sa žiaci naučia, ako niečo urobiť, vykonať v cudzom jazyku, dodá im to odvalu a pocit, že niečo zvládli „Učiaci sa koná, aby sa učil, neučí sa preto, aby konal.“¹³

¹¹ *A Guide to Reflective Practice for Core French Teachers. The Action-Oriented Approach.* [online] Curriculum Services Canada/service des programmes d'études Canada, s. 3. [2015-05-29]. Dostupné na internete <http://www.curriculum.org/storage/30/1370607618/FSL-module-3.pdf> .

¹² PICCARDO, 2014, s. 26.

¹³ PICCARDO, 2014, s. 19.

Príklady činnostne zameraných úloh, ktoré boli vytvorené pre žiakov učiacich sa francúzštinu v Kanade¹⁴

Cieľ/Kompetencia/ Funkcia jazyka	Autentická situácia	Činnostne zameraná úloha
Požiadať o informáciu a sledovať pokyny	<i>Kedy by sa to mohlo vyskytnúť v reálnom živote?</i> Cestuješ v oblasti, kde sa hovorí po francúzsky	<i>Aký je cieľ?</i> <i>Čo sa dosiahne?</i> Plánuješ navštíviť Biodôme v Montreali. Ideš do turistickej informačnej kancelárie a požiadaš o informácie, ako sa tam dostať. Použiješ turistickú mapu/plánik. Po ceste do Biodôme sa uistíš, že ideš správne, tým, že sa spýtaš okoloidúceho. Si na stanici (letisku) a chceš nájsť stánok so zmrzlinou. Opýtaš sa na informáciách, ako ho nájdeš. Po chvíli ťa so zmrzlinou uvidí francúzsky turista a spýta sa ťa, ako nájde stánok so zmrzlinou. Vysvetlíš mu to.
Vedieť opísať svoju rodinu	Ukazujem fotografie svojej rodiny kamarátovi a pomenúvam jednotlivé osoby Študent, ktorý je u nás na výmennom pobyte, sa pýta na členov mojej rodiny Prihláška do televíznej reality show	Práve si si založil konto na sociálnej sieti. S kamarátom, ktorý žije v Quebecu, sa rozprávaš o tom, ktoré rodinné fotografie tam zavesíš. Vysvetli svoj výber. Zapojoil si sa do výmenného programu a prvýkrát sa telefonicky rozprávaš so svojím francúzsky hovoriacim priateľom. Bude u vás budúci mesiac bývať. Odpovedaj na jeho otázky. Chceš prihlásiť svoju rodinu do televíznej reality show „Najtalentovanejšia kanadská rodina.“ Natoč krátke video,

¹⁴GOULLIER, 2007, s. 8 – 9.

Klást' jednoduché
a odpovedať na ne

otázky

Prvý deň v škole stretnieš
nového spolužiaka

v ktorom opíšeš svoju rodinu
pre francúzskych
producentov show.

Učiteľ ťa požiada, aby si
privítal nového francúzskeho
žiaka a previedol ho po
škole. Pomôž mu, aby sa
v škole dobre cítil
a odpovedaj na jeho otázky.

Požiadaš kamaráta, aby ti
požičal pomôcky, ktoré ti
chýbajú.

Prišiel si do školy a zistil si,
že si si zabudol celú tašku.
Požiadaš troch kamarátov,
aby ti povedali, aký je dnes
rozvrh, a či ti môžu požičať
pomôcky, aby si zvládol
vyučovanie.

Zdvorilo s niekým súhlasiť
alebo nesúhlasiť

Odmietnutie jedla v
reštaurácii

Vo francúzskej reštaurácii si
si objednal vegetariánske
cestoviny, ale čašník ti
priniesol mäsové lasagne.
Tvrdí, že je to to, čo si si
objednal, a že sú výborné.
Slušne ho presvedč, aby ti
doniesol to, čo si si objednal.

Pracovná

6 Inovovaný ŠVP – zmeny

6.1 Inovované vzdelávacie štandardy z cudzích jazykov

Štruktúra aj obsah pôvodných vzdelávacích štandardov z cudzích jazykov z roku 2008 zostala v princípe v rovnakej podobe. V inovovaných vzdelávacích štandardoch z cudzích jazykov sa uskutočnilo len niekoľko zmien. „Úpravy pôvodného dokumentu spočívali v doplnení charakteristiky predmetu a cieľov, precizovaní jednotlivých častí obsahového štandardu a citátov podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. V aktuálnej verzii sa používa namiesto pojmu sociolingvistická kompetencia pojem sociolingválna kompetencia, komunikačné zručnosti sa uvádzajú ako komunikačné jazykové činnosti a stratégie, spôsobilosti v obsahovom štandarde sú označené ako kompetencie.“¹⁵ Cieľom úprav bolo, okrem vyššie uvedeného, dokument najmä zostručniť a sprehl'adniť. Inovované vzdelávacie štandardy pre výučbu jednotlivých jazykov sú vypracované pre tieto komunikačné jazykové úrovne:

Jazyk	Jazykové úrovne podľa SERR pre jazyky					
	A1.1	A1	A2	B1	B2	C1
anglický	✓	✓	✓	✓	✓	Vzdelávací štandard pre druhý vyučovací jazyk pre bilingválne gymnáziá.
nemecký		✓	✓	✓	✓	
francúzsky		✓	✓	✓	✓	
španielsky		✓	✓	✓	✓	
talianky		✓	✓	✓	✓	
ruský		✓	✓	✓	✓	

Anglický jazyk je prvým povinným cudzím jazykom v základnej škole. Z tohto dôvodu je vzdelávací štandard pre úroveň A1.1, ktorý je určený pre primárne vzdelávanie, vypracovaný iba pre tento jazyk. Pre druhý stupeň sú určené vzdelávacie štandardy úrovni A1 a A2, pričom A1 je pri anglickom jazyku výstupná komunikačná úroveň z piateho ročníka. Keďže vzdelávací štandard z angličtiny pre úroveň A2 je určený pre 6. až 9. ročník, v požiadavkách výkonového štandardu a kompetenciách obsahového štandardu je zapracované aj odporúčané delenie do ročníkov. A2 je povinná výstupná úroveň prvého cudzieho jazyka z druhého stupňa ZŠ. Vzdelávacie štandardy z anglického jazyka pre

¹⁵ *Inovovaný štátny vzdelávací program* [online]. Bratislava : ŠPÚ, 2015. [cit. 2015.06.15]. Dostupné na internete : <http://www.statpedu.sk/sk/Inovovany-Statny-vzdelavaci-program.alej>

gymnázia s 8-ročným vzdelávacím programom existujú pre úrovne A2, B1, B2, pre gymnázia so 4 alebo 5-ročným vzdelávacím programom pre úrovne B1 a B2. Pre bilingválne gymnázia existuje aj úroveň C1, ako je uvedené vyššie v tabuľke.

Vzdelávacie štandardy z nemeckého, francúzskeho, španielskeho, talianskeho a ruského jazyka sú vypracované pre úrovne A1, A2, B1, B2. Pre základnú školu, ktorá je povinná ponúknuť druhý cudzí jazyk v rámci voliteľných hodín, existujú vzdelávacie štandardy len pre úroveň A1 a sú určené pre druhý stupeň ZŠ. Vzdelávacie štandardy pre gymnázia sú vytvorené pre úrovne A1, A2, B1, B2 (pre bilingválne gymnázia je aj úroveň C1, ako je uvedené vyššie v tabuľke). Žiak si povinne vyberie z ponuky gymnázia dva cudzie jazyky a škola mu zabezpečí ich výučbu, počnúc od najnižšej úrovne (okrem angličtiny), ak s daným cudzím jazykom začína. V prípade, že skupina žiakov má na začiatku gymnaziálneho štúdia v cudzom jazyku už dosiahnutú určitú úroveň, škola zvolí východiskový štandard vhodný pre konkrétnu úroveň zvoleného cudzieho jazyka, aby bola zabezpečená kontinuita v jeho výučbe.

Vzdelávací štandard pre úroveň C1 je určený gymnáziám s bilingválnou formou vzdelávania. Tento cudzí jazyk je definovaný ako druhý vyučovací, vzhľadom k tomu, že sa v ňom vyučujú aj nejazykové predmety. Vzdelávací štandard nie je spracovaný pre každý jazyk osobitne, ale je skoncipovaný všeobecne a aplikovateľný pre anglický, nemecký, francúzsky, španielsky, taliansky a ruský jazyk, v prípade, že ide o druhý vyučovací jazyk v rámci bilingválnych gymnázií v slovenskom školskom systéme.

Obsahový a výkonový štandard z cudzích jazykov

Vzdelávací štandard z cudzích jazykov zahŕňa okrem iných častí aj výkonový a obsahový štandard.

Výkonový štandard z cudzích jazykov určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie. Medzi komunikačné jazykové činnosti patria počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný a ústny prejav. Komunikačné jazykové činnosti a stratégie sa nerozvíjajú izolovane, ale sa navzájom integrujú, napríklad počúvanie s porozumením v reálnom živote sa často integruje s rozprávaním. Pre referenčnú úroveň A je dôležité komunikačné jazykové činnosti rozvíjať postupne od počúvania s porozumením k hovoreniu (najprv imitácia konkrétnej komunikačnej situácie), čítaniu a písaniu (najprv písanie pomocou

predlohy). Produktívne komunikačné jazykové činnosti ako samostatný ústny prejav (dialóg alebo monológ) a písomný prejav sa rozvíjajú postupne od jednoduchej formy. Žiaci na referenčnej úrovni A dokážu komunikovať jednoduchými slovami, ich komunikácia sa postupne rozširuje a na referenčnej úrovni B už dokážu vytvoriť jasný, podrobný text na rozličné témy, ktoré súvisia s reálnym životom. Jazykové činnosti sa odvíjajú od komunikačnej situácie. Žiaci by mali byť aktívnymi účastníkmi komunikácie, a preto okrem porozumenia (počúvanie a čítanie) je potrebné naplánovať na vyučovaní čo najviac priestoru na hovorenie a písanie. Komunikácia by mala byť zmysluplná a mala by vychádzať z reálneho života. Požiadavky z výkonového štandardu môžu učitelia konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

Príklad č. 1

V tabuľke sú uvedené príklady, ktoré sú zadané vo výkonovom štandarde – počúvanie s porozumením v rámci jednotlivých referenčných úrovní. Výkony pri jednotlivých úrovniach sa stupňujú. Od jednoduchých pokynov (referenčná úroveň A1) po abstraktné témy (referenčná úroveň B2).

Počúvanie s porozumením			
referenčná úroveň A1	referenčná úroveň A2	referenčná úroveň B1	referenčná úroveň B2
Porozumieť jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a riadiť sa jednoduchými orientačnými pokynmi.	Porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach.	Porozumieť špecifickým informáciám a zachytiť logickú štruktúru textu, rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, rozlíšiť hovoriacich.	Porozumieť odkazom a hláseniam na konkrétne a abstraktné témy, pokiaľ sú hovorené normálnym tempom a v spisovnom jazyku.

Príklad č. 2

Písanie			
referenčná úroveň A1	referenčná úroveň A2	referenčná úroveň B1	referenčná úroveň B2
Napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky.	Napísať jednoduché osobné listy.	Napísať súkromný a úradný list.	Napísať obsahovo a jazykovo náročnejší súkromný list a úradný list.

Písanie je produktívna komunikačná jazyková činnosť. Ako je uvedené v tabuľke vyššie, pri dosiahnutí referenčnej úrovne A1, žiaci dokážu napísať krátky osobný list a ako pomôcku môžu mať aj predlohu. Pri dosahovaní referenčnej úrovne A2 už dokážu napísať jednoduchý osobný list bez predlohy. Ďalšie stupňovanie výkonov môžeme pozorovať aj pri referenčných úrovniach B1 a B2. Žiaci už dokážu napísať nielen osobný ale aj úradný list.

Obsahový štandard z cudzích jazykov vymedzuje kompetencie a funkcie jazyka, ktoré sú spolu s jazykovou dimenziou a interakčnými schémami povinnými časťami vzdelávacieho štandardu. V tabuľkách obsahového štandardu sa uvádza tiež diskurzívna a interkultúrna dimenzia, ktoré sú iba odporúčané (okrem ruského jazyka pre úrovne B1 a B2) a dotvárajú komunikačný kontext jednotlivých funkcií. Zastúpenie komunikačných jazykových kompetencií na konkrétnych komunikačných jazykových úrovniach sa medzi jednotlivými cudzími jazykmi mierne líši, každý vzdelávací štandard však obsahuje prehľadnú tabuľku, ktorá presne definuje, ktorá kompetencia sa na danej úrovni má rozvíjať.

Kompetencie, funkcie jazyka a jazyková dimenzia sa môžu navzájom kombinovať, niektoré sa rozvíjajú už od najnižšej úrovne, s niektorými sa žiak stretne až na vyšších úrovniach. Každá kompetencia v obsahovom štandarde sa člení na šesť komponentov (kompetencia, funkcia jazyka, jazyková dimenzia, interakčné schémy, diskurzívna a interkultúrna dimenzia). Všetky kompetencie sú súčasťou komunikačnej kompetencie a bez nich sa komunikácia nemôže uskutočňovať. Jednotlivé kompetencie v rámci obsahového štandardu na seba nenadväzujú, môžu sa ľubovoľne kombinovať a neustále vytvárať nové komunikačné situácie.

Príklad č. 3

Kompetencia z obsahového štandardu: Vyjadriť názor

V prípade, že sa žiaci učia vyjadriť svoj názor, potrebujú pre komunikáciu vedieť, ako vyjadria súhlas/nesúhlas alebo ako vyjadria presvedčenie (funkcie jazyka). Aby žiaci vedeli uskutočniť komunikáciu, potrebujú poznať interakčné schémy. V časti *Interakčné schémy* obsahového štandardu sú preto uvedené konkrétne príklady, ktoré sú vhodné pre danú referenčnú úroveň a komunikačnú situáciu.

V rámci *Jazykovej dimenzie* sú uvedené príklady jazykových štruktúr, ktoré by žiak (učiaci sa) mal ovládať na danej referenčnej úrovni, aby zvládol danú komunikačnú situáciu tak, aby dokázal vytvoriť koherentný jazykový celok a svoj jazykový prejav prispôbil prijímateľovi.

Časti *Diskurzna dimenzia a Interkultúrna dimenzia* v obsahovom štandarde sú nepovinné. Diskurzna dimenzia opisuje formu realizácie komunikačného kontextu, funkčné štýly a typy textov. Interkultúrnou dimenziu je potrebné chápať tak, že znalosti o rôznych etnických, kultúrnych a sociálnych skupinách napomáhajú akceptácii ľudí z iných kultúr s ich rozdielnym správaním a hodnotami. U žiakov sa rozvíja schopnosť interpretovať, kriticky vnímať a hodnotiť udalosti, dokumenty a produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

7 Plánovanie ako súčasť cyklu plánovanie – vyučovanie – hodnotenie

Plánovanie je súčasťou práce každého učiteľa, ktoré možno nie je také evidentné ako samotné vyučovanie, ale napriek tomu má mimoriadny význam. Je to integrálna súčasť cyklu: plánovanie – vyučovanie – hodnotenie. Učitelia venujú značnú časť energie na to, aby plánovanie bolo efektívne. V rámci plánovania učiteľ aktívne hľadá spôsob, ako transformovať všeobecnejšie ciele vyučovacích predmetov a požiadavky formulované vo vzdelávacích štandardoch vo vzdelávacej oblasti *Jazyk a komunikácia* do bezprostrednej výchovno-vzdelávacej praxe. Táto problematika vystupuje do popredia pri tvorbe tematických výchovno-vzdelávacích plánov, príprav na vyučovacie hodiny, ale aj počas samotného vyučovania.

Plánovanie je bezprostredne späté s realizáciou výchovno-vzdelávacích cieľov. Je to náročný proces, lebo ciele vyučovacích predmetov vo vzdelávacej oblasti *Jazyk a komunikácia* predstavujú štruktúrovaný model cieľov rôznych úrovní – od najvšeobecnejších cieľov až ku cieľom situačným. Existuje niekoľko faktorov, ktoré majú vplyv na učiteľovu koncepciu vyučovania a odrážajú sa aj pri plánovaní. Ide o tieto faktory:

- kurikulárne dokumenty (školská legislatíva, štátne vzdelávacie programy, školské vzdelávacie programy, tematické plány, učebnice);
- osobnosť učiteľa (učiteľova filozofia, odborné zameranie, vzdelanie, metodická vybavenosť, riadiace schopnosti);
- didaktická transformácia odboru;
- osobnosť žiaka;
- charakter triedy;
- klíma školy;

- vonkajšie okolnosti (vzťah s rodičmi žiakov, spolupráca s verejnosťou).¹⁶

Plánovanie a plány, ktoré učitelia pripravujú, môžu mať mnohorakú formu a podobu, pretože neexistuje jednotný formát, ako by mala vyzeráť učiteľova osobná príprava na vyučovaciu hodinu, či jednotný formát tematických výchovno-vzdelávacích plánov. Učiteľ sa pri plánovaní riadi vlastnými pedagogickými a odbornými znalosťami, úzom danej školy a konsenzom prijatým v rámci danej predmetovej komisie/metodického združenia. Pri plánovaní a tvorbe tematických výchovno-vzdelávacích plánov a osobnej prípravy učiteľa na hodiny treba dbať na to, aby sa rešpektovali didaktické zásady. Ďalej treba dbať na to, aby boli časti učiva zoskupené tak, aby boli logicky ucelené, nadväzovali na seba a pokryli sa všetky kompetencie stanovené v Štátnom vzdelávacom programe pre vyučovacie predmety vo vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia.

V odbornej literatúre (Harmer, 2007, Pash, 1995) sa v súvislosti s plánovaním definujú dve fázy:

- a) predplánovacia fáza;
- b) fáza tvorby samotných plánov.

a) Predplánovacia fáza

Táto fáza predchádza fáze tvorby samotných plánov. Spočíva v zhromažďovaní a preskúmaní podnetov, informácií a nápadov následne využitých v nadväznej fáze tvorby plánov. Patrí sem aj oboznámenie sa so vzdelávacími štandardmi vyučovacích predmetov, učebným plánom školy a dostupnými učebnicami s odporúčacou/schvaľovacou doložkou. V predplánovacej fáze je vhodné aj získavať informácie v rozhovoroch s ostatnými skúsenými kolegami či rodičmi žiakov.

Prvotné úvahy o všetkých uvedených aspektoch, spoločne so zváženými špecifikami vzdelávacích potrieb konkrétnych žiakov, ktorých bude učiteľ vyučovať, sa pretavia do plánov v písomnej podobe.

b) Fáza tvorby samotných plánov

Z časového hľadiska možno hovoriť o dlhodobom, strednodobom a krátkodobom plánovaní.

¹⁶ Upravené, podľa Janík, Maňák, Knecht, 2009, s. 57.

Dlhodobé plánovanie zahŕňa tvorbu školského vzdelávacieho programu s platnosťou niekoľkých školských rokov. Dlhodobé plánovanie spočíva v stanovení profilácie danej školy, tvorby učebného plánu školy a vymedzení presnej časovej dotácie pre jednotlivé vyučovacie predmety a pod.

Strednodobé plánovanie spočíva v tvorbe tematických výchovno-vzdelávacích plánov na obdobie celého školského roka, prípadne viacerých školských rokov.

V rámci *krátkodobého plánovania* učiteľ tvorí svoje osobné prípravy na vyučovacie hodiny.

V rámci strednodobého a krátkodobého plánovania dochádza ku konkretizácii čiastkových a etapových cieľov, ktoré môžu byť naplánované na veľmi krátky časový úsek – úloha/aktivita na hodine; sústava (sekvencia) viacerých aktivít v rámci celej vyučovacej hodiny; alebo na dlhší časový úsek niekoľkých vyučovacích hodín v rámci jedného školského polroku až všetkých mesiacov v rámci celého školského roka.

Strednodobé plány obsahujú konkrétnejšie a podrobnejšie informácie o vyučovacích predmetoch ako dlhodobé plány. Ich súčasťou je zadefinovanie celkového cieľa, t. j. makro úloh v perspektíve rozvoja komunikačných kompetencií. Sú to napríklad tieto informácie:

- označenie triedy, časová dotácia pre vyučovací predmet za celý školský rok;
- v cudzích jazykoch označenie komunikačnej jazykovej úrovne podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky a Štátneho vzdelávacieho programu;
- ciele vyučovacích hodín rozvrhnuté v istom časovom úseku, napr. jedného mesiaca/týždňa vyjadrené v podobe kompetencií, výkonov žiakov v oblasti počúvania a čítania s porozumením, písomného a ústneho prejavu, či funkcií jazyka;
- tematické zameranie sekvencie viacerých vyučovacích hodín;
- špecifikácia použitých materiálno-didaktických prostriedkov;
- poznámky k hodnoteniu, k začleneniu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a pod.

Vzdelávacie štandardy z cudzích jazykov vo vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia sú modelované na celý stupeň vzdelávania. Preto strednodobé plánovanie v oblasti cudzích jazykov smeruje aj k deleniu stanovených jazykových činností a stratégií a kompetencií do ročníkov. Platí, že v každom ročníku sa majú primeraným spôsobom rozvíjať všetky výkonovým štandardom definované komunikačné jazykové činnosti, t. j. počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ale pre každý ročník

je potrebné selektovať niekoľko výkonových požiadaviek, ktoré žiaci v danom období dosiahnu.

Rovnako platí, že obsahový štandard v cudzích jazykoch je vymedzený úrovňovo, jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí.

V súvislosti s plánovaním vyučovania cudzích jazykov je veľmi dôležité dobre vybrať materiálno-didaktické prostriedky, ktoré zaručia dosiahnutie požiadaviek špecifikovaných vo vzdelávacích štandardoch z cudzích jazykov. Učitelia cudzích jazykov stoja pred úlohou vybrať najvhodnejší materiálno-didaktický prostriedok pre konkrétnu triedu žiakov z obrovského množstva učebníc s odporúčacou doložkou, prípadne iných učebných zdrojov. Široká ponuka učebníc, najmä anglického jazyka, je na jednej strane veľmi lákavá, na druhej strane predstavuje pre učiteľa výzvu, pretože si jej výber vyžaduje komparáciu učebnice so vzdelávacím štandardom z cudzích jazykov. V našich podmienkach sa používajú učebnice zahraničnej proveniencie, ktoré sú modelované na komunikačné úrovne a učiteľ musí správne rozvrhnúť vybrané učebnice do ročníkov. V niektorých prípadoch pokrýva celú komunikačnú úroveň súbor štyroch učebníc, v iných iba súbor dvoch učebníc. Pri plánovaní učebníc do ročníkov by sa mal učiteľ riadiť komunikačnou úrovňou, ktorú daná učebnica pokrýva. Je možné, že jednu učebnicu budú mať žiaci aj niekoľko školských rokov. Platí, že záväzným kurikulárnym dokumentom je vzdelávací štandard v ŠVP, nie je ním učebnica. Učiteľ, teda nemusí prebrať úplne všetko z vybranej učebnice. Naopak, v prípade, že vybraná učebnica neobsahuje nejaký jav, ktorý je povinnou súčasťou vzdelávacieho štandardu, je potrebné tento jav so žiakmi prebrať z iných učebných zdrojov.

Krátkodobé plánovanie sa týka osobnej prípravy učiteľa na vyučovaciu hodinu a vychádza zo strednodobého plánovania. Môže ísť o týždenný plán alebo plán individuálnych vyučovacích hodín. Ide o súbor tzv. mikroúloh, ktoré umožnia učiacemu sa dosiahnuť celkový cieľ, t. j. makroúlohu. Takýto plán môže mať rôzny formát a každý učiteľ si hľadá najefektívnejší spôsob spracovania, ktorý vyhovuje jeho individuálnym potrebám a zohľadňuje špecifické podmienky tried, ktoré učí. Osobná príprava učiteľa na vyučovaciu hodinu môže obsahovať napr.:

- týždenné ciele v prepojení na úlohy daného dňa;
- odkaz na ŠkVP;
- rovnovážne rozložené zastúpenie kompetencií a komunikačných jazykových činností a stratégií;
- návrhy aktivít, ktoré sa budú realizovať počas vyučovacích hodín;

- ciele úloh/aktivít;
- metódy a formy práce na hodine;
- texty a pracovné listy;
- komentár k potenciálnym problémom žiakov a ich možné riešenie;
- poznámky k hodnoteniu;
- poznámky k začleneniu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami;
- poznámky k identifikovaným možným prekážkam;
- miesto na poznámky na zhodnotenie dosiahnutia cieľov vyučovacej hodiny a pod.

Dôsledná príprava učiteľov je predpokladom úspešného vyučovania. V praxi však neexistujú ideálne triedy a je úplne prirodzené, že vyučujúci modifikuje a upravuje svoje krátkodobé plány v závislosti od aktuálneho stavu počas vyučovania, napr. v závislosti od počtu žiakov prítomných na hodine, atmosfére v triede, aktuálnej úrovne motivácie žiakov. Striktné dodržiavanie pripraveného plánu vyučovacej hodiny bez jeho prípadného prispôsobenia aktuálnej situácii po začatí vyučovacej hodiny, by mohlo viesť k uzatvoreniu potenciálnych učebných možností žiakov.¹⁷

Plánovanie možno považovať za časovo veľmi náročný proces, ktorý však napomáha k tomu, aby bol učiteľ pri vyučovaní úspešný. Vyučovanie je úspešné vtedy, keď sú žiaci motivovaní a aktívne sa zapájajú do zmysluplných aktivít počas vyučovacej hodiny a darí sa im dosahovať stanovené ciele. Všetky tieto aspekty sú prepojené aj s konceptom plánovania, preto mu bola venovaná samostatná podkapitola.

8 Metódy a formy vyučovania vzhľadom na výkon

*„Spôsob, ktorým vyučujeme, vychádza z našej predstavy o tom, ako sa ľudia učia.“*¹⁸

Cieľom výchovno-vzdelávacieho procesu je pomôcť sformovať tvorivú, samostatnú a kriticky uvažujúcu osobnosť. Osobnosť, ktorá bude zorientovaná v možnostiach života, ktorá bude mať dostatok informácií, vedomostí a najmä bude schopná samostatne sa rozhodovať a konať.

¹⁷ Podľa Harmer, 2007, s. 367.

¹⁸ KALHOUS, Z. – OBST, O. et al. 2009. *Školní didaktika*. Praha : Portál, 2009, s. 42. ISBN 978-80-7367-571-4

V kompetencii škôl je zohľadniť tvorivý potenciál učiteľa pri zavádzaní nových metód a foriem vyučovania ako dôležitého mostu pri prechode od obsahovému k výkonovému štandardu. Je dôležité naučiť žiakov učiť sa, zapájať ich do vyučovacieho procesu, dať im možnosť a priestor na objavovanie a spoznávanie súvislostí. Prepájať predmety a poukazovať na ich reálne využitie v praktickom živote. A nemenej dôležitá je rola učiteľa, ktorý sa stáva v tomto procese facilitátorom a vytvára žiakom povzbudzujúce a motivujúce prostredie, učí ich efektívne spolupracovať a komunikovať. Učiteľ by mal aktívne napomáhať žiakom, aby dozrievali v tvorivé a zodpovedné osobnosti a zvoliť takú formu a metódy vyučovania, ktoré jeho žiakom umožnia čo najviac sa priblížiť tomuto cieľu.

Zelina a Prusáková¹⁹ ponúkajú rozdelenie a charakteristiky jednotlivých teórií výchovy na reflexívno-predvedecké, pragmaticko-behaviorálne, scientisticcko-kognitivistické, humanisticko-fenomenologické a informačno-multimediálne. Na základe tohto rozdelenia poukazujú na odlišné prístupy k vzdelávaciemu procesu a tiež na odlišné chápanie rolí účastníkov v tomto procese v závislosti od preferencie niektorej z menovaných teórií. Vyučovací proces sa bude teda odvíjať podľa toho, na čom sa zakladajú filozofické východiská učiteľov a školy ako celku. Okrem východísk ako primárneho zdroja učiteľských postojov a očakávaní zdôrazňujú potrebu celoživotného vzdelávania v zmysle zvýšenia kvality života jednotlivca.²⁰ Otázka celoživotného vzdelávania je významným a nezastupiteľným prvkom v učiteľskej profesii. Pre vyššie uvedené teórie sa rozhoduje každý učiteľ/vychovávateľ sám na základe vlastných presvedčení o tom, čo je to proces učenia sa a akým spôsobom sa realizuje, pri celoživotnom vzdelávaní má možnosť svoje postoje konfrontovať s novými poznatkami, overiť si ich, prípadne od nich upustiť, ak zistí, že prestávajú byť funkčné a nahradiť ich aktuálnymi.

Obsah vzdelávania sa za posledných sto rokov výrazne zmenil, pretože sa mení v dôsledku vývoja ľudského poznania. Ako však ukazuje prax, zmeny v organizácii školského života sa realizujú pomalšie, zaužívané formy vyučovania majú tendenciu pretrvávať a odovzdávať sa z generácie na generáciu. Napr. frontálne vyučovanie malo svoje veľké výhody v počiatkoch zavádzania jednotného vzdelávania, no dnes sa ukazuje ako nedostatočné, a to najmä v prípade, že sa používa ako výlučná, resp. prevládajúca forma vyučovania.²¹ Pomer frontálnej a individualizovanej výučby by mal byť taký, aby frontálna výučba predstavovala doplnok k individualizovanej.

¹⁹ Tamže, s. 20-64.

²⁰ Tamže, s. 65-76.

²¹ KALHOUS, Z. 2009. *Moderní pedagogika*. Praha : Portál, 2009, s. 297. ISBN 978-80-7367-503-5.

„Základnou zmenou spôsobu výučby, ktorá úzko súvisí so zmenami požiadaviek v oblasti vzdelávania a výchovy, je posilnenie procesuálnej dimenzie učenia, spôsoby a metódy, teda naučiť žiakov učiť sa. Aby žiak pochopil, ktoré metódy sú pre jeho učenie najefektívnejšie, musí mať možnosť stretávať sa s čo najväčším množstvom interaktívnych metód a klásť si otázky, ktoré mu objasnia procesuálnu stránku učenia sa. Obsah a proces by mal byť usporiadaný, v rovnováhe a žiak by mal disponovať integrovanými poznatkami z jednotlivých oblastí vzdelávania.“²²

Pri hľadaní a výbere najvhodnejších foriem a metód vyučovania by sme mali mať na pamäti, že ani samotná forma vyučovania, ani konkrétna metóda, ktorá sa bude realizovať izolovane, neprinesie sama o sebe želaný výsledok, ale „kľúčom k splneniu cieľov výučby je spojenie organizačných foriem s vhodnými metódami.“²³

8.1 Formy vyučovania

„Tradične sú organizačné formy vyučovania chápané ako vonkajšia stránka – podoba vyučovacích metód. Novší prístup chápe organizačné formy ako komplexné systémové chápanie riadenia a usporiadania výučby v určitej vzdelávacej situácii.“²⁴

V zmysle vyššie uvedeného citátu nahliadame na formy vyučovania ako na špecifický svet vzťahov medzi žiakom, vyučujúcim, obsahom vzdelávania a vzdelávacími prostriedkami. Otázky, ktoré si pri výbere formy vyučovania kladieme, sú v zásade dve:

1. S kým a ako budeme pracovať?
2. Kde bude vyučovanie prebiehať?

Nakoľko vyučovanie prebieha obyčajne v nezmenených podmienkach triedy (laboratória, učebne a pod.), ktoré už učiteľ pozná, akcent sa presúva na prvú otázku, teda s kým a ako budeme pracovať.

Prehľad vybraných organizačných foriem vyučovania:

1. *Frontálne vyučovanie* – má svoje obmedzenia. Učiteľ vníma žiakov pred sebou viacmenej ako jeden celok, čo vedie k tomu, že prehliada individuálne odlišnosti jednotlivých žiakov, ich rôzne dispozície, záujmy a potreby, ich aktuálny duševný a fyzický stav. Má význam vtedy, keď funguje ako doplnok k individuálnej forme vyučovania.

²² Dokumentu ŠPÚ, príloha 2, http://www2.statpedu.sk/buxus/generate_page.php_page_id=725.html

²³ KALHOUST – OBST, 2009, s. 294.

²⁴ http://www2.statpedu.sk/buxus/generate_page.php_page_id=725.html

2. *Individualizované vyučovanie* – bežne sa používa v umeleckej výchove, pri vyučovaní cudzieho jazyka, pri tréningu športovcov a pod. Dáva veľký priestor žiakovi na samostatné učenie sa a prácu.
3. *Projektové vyučovanie* – úlohou žiakov je s pomocou vyučujúceho riešiť určitú úlohu komplexného charakteru, ktorý buď priamo vychádza z praktických potrieb alebo je s praxou úzko spojený – veľmi dobre je tu využiteľná medzipredmetovosť.
4. *Diferenciované vyučovanie*
5. *Skupinové a kooperatívne vyučovanie* – rozdelenie žiakov do menších skupín (už dvaja žiaci môžu tvoriť skupinu) na základe rôzne zvolených kritérií, o ktorých rozhodne učiteľ (zostavenie skupiny a určenie pravidiel práce podlieha didaktickému zámeru). Skupinové vyučovanie do značnej miery vyvažuje frontálne. Kooperatívne vyučovanie prináša so sebou sociálny aspekt, čím plní niektoré ďalšie úlohy vzdelávania (podporuje komunikáciu, spoluprácu, dôveru, pravdivosť, schopnosť aktívne počúvať a i.).
6. *Tímové vyučovanie* – poskytuje priestor na medzipredmetovosť (spolupráca nielen žiakov ale i učiteľov).
7. *Otvorené vyučovanie* – týždenný plán; voľná práca v blokoch; vytváranie siete kontaktov s mimoškolským prostredím (rodičia, obec, občianske združenia atď.).

8.2 Metódy vyučovania

Metódu môžeme veľmi zjednodušene definovať ako vedomú cestu k cieľu. Metóda vyučovania je koordinovaný systém vyučovacích činností učiteľa a aktivít žiaka, ktorý je zameraný na dosiahnutie učiteľom stanovených a žiakom akceptovaných cieľov vyučovania.²⁵

V demokratickom školstve je systém vyučovania zároveň chápaný v zmysle nepretržitej interakcie učiteľa a žiaka, pričom učiteľ by mal mať vždy na zreteli, že ide o vzájomnú spoluprácu oboch strán. Úspešná spolupráca je taká, ktorá dáva možnosti a príležitosti všetkým zúčastneným využiť svoj tvorivý potenciál, prispieť k uskutočneniu spoločného cieľa (byť užitočný), zažívať pri tom pocit dôležitosti a cítiť sa súčasťou tímu. Úlohou učiteľa teda je napomáhať naplňovať zámer úspešnej spolupráce a vytvárať preň vhodné

²⁵ KALHOUS, 2009, s. 307.

podmienky, čo v praxi znamená vytvoriť motivujúcu a povzbudzujúcu pracovnú klímu v skupine (triede).²⁶ Pomôcť mu v tom majú vhodne zvolené metódy vyučovania.

Pre lepšie pochopenie stratégie zvolenia vhodnej metódy uvádzame kritériá didakticky účinnej metódy tak, ako ich sformuloval L. Mojžíšek (1995).

Účinná metóda je:

1. informatívne nosná; tzn. odovzdáva plnohodnotné informácie a zručnosti;
2. obsahovo neskreslená;
3. formatívne účinná (rozvíja poznávacie procesy);
4. racionálne a emotívne pôsobivá (aktivuje žiaka k zážitku učenia a poznávania);
5. rešpektuje systém vedy a poznania;
6. výchovná (rozvíja morálny, sociálny, pracovný a estetický profil žiaka);
7. prirodzená vo svojom priebehu a dôsledkoch;
8. použiteľná v praxi (približuje školu životu);
9. adekvátne pre žiakov;
10. adekvátne pre učiteľa;
11. didakticky ekonomická;
12. hygienická.

K účinnosti metódy výrazne prispieva tiež pochopenie súvzťažnosti zvolených činností a postupov. Preferencia len jednej zložky (len jedného spôsobu vyučovania) sa zákonite odrazí na postupnom znižovaní vnímavosti a motivácie žiakov. Čím viac je žiak aktívne zapojený do procesu vyučovania, tým sú zvolené metódy a samotný proces učenia efektívnejšie. Vychádzajúc z prác didaktických konštruktivistov, ktorí o. i. tvrdia, že „zmysel nie je niečo, čo by žiak našiel v učive, ale čo do učiva vnáša“, by sme chceli upozorniť na tzv. Shapirovej pyramídu učenia²⁷, ktorá uvádza percentuálny pomer zapamätania si učiva v závislosti od použitej metódy. Najviac si žiak zapamätá, keď môže sám vyučovať ostatných (až 90 % učiva), nasledujú praktické cvičenia (70 %), ďalej diskusia v skupinách (50 %), demonštrácia (30 %), audiovizuálne metódy (20 %), čítanie (10 %) a najmenej efektívne sa ukazujú byť prednášky alebo výklad (5 %).

Existuje mnoho metód vyučovania, ktoré by sa mohli stať efektívnymi nástrojmi dosahovania vytýčených cieľov vo vzdelávaní v činnostnom a interaktívnom ponímaní tohto procesu. ŠVP ponecháva priestor učiteľovi, aby si podľa vlastného uváženia, podľa veku a

²⁶ Pozri: ŠIRŮČKOVÁ, M. – ŠTĚPÁNKOVÁ, M. *Spolu a jinak ve výchově a vzdělávání*. Brno : Mansio, s. r. o. 2013.

²⁷ SHAPIRO, S. 1992. *Výživa a vaše zdraví*. New York, 1992.

zloženia skupiny, podľa úrovne vedomostí a zručností zverených žiakov sám zvolil metódu vyučovania a realizoval ju vo svojich podmienkach. Ako inšpiráciu ponúkame niekoľko vybraných efektívnych metód vyučovania, vychádzajúcich najmä z činnostne zameraného prístupu k vyučovaniu. Metódy nie sú vekovo ohraničené, je na rozhodnutí učiteľa, kedy a v akej miere metódy použije.

Produktívne metódy definované podľa I. J. Lerner (1986), ku ktorým patrí *heuristická* a *výskumná* metóda, sa vyznačujú veľkou mierou samostatnosti žiaka pri získavaní nových poznatkov. Žiak tvorivým spôsobom sám (a za podpory učiteľa) prichádza na riešenia a súvislosti. Pri *heuristickej metóde* učiteľ definuje problém, vytvorí komplexnú úlohu tak, aby pre žiakov znamenala istý rozpor, ďalej ju rozčlení na čiastkové úlohy, upozorňuje na konfliktné situácie a sám alebo s pomocou žiakov hľadá spôsoby ich riešenia. Učiteľ celkovo riadi a usmerňuje činnosti žiakov. Dôležité pri tejto metóde je dodržať rovnováhu medzi aktivitou žiaka a učiteľa. *Výskumná metóda* si vyžaduje od žiaka viac samostatnej práce, hľadanie riešenia pre celkovú úlohu. Postupuje sa od jednoduchých úloh samostatnej práce, hľadanie riešenia pre celkovú úlohu. Postupuje sa od jednoduchých úloh smerom k zložitejším. Pri nových zadaniach (úlohách) sa žiak najskôr oboznámi s ideou a pracovným postupom. Učiteľ sa podieľa na zostavení úloh, výbere literatúry a zadefinovaní podmienok. V priebehu práce overuje výsledky a organizuje hodnotenie činnosti žiakov.

Z ďalších metód vyučovania²⁸ spomeňme *metódy dialogické*, ktoré predpokladajú rozdelenie komunikatívnej aktivity medzi učiteľa a žiakov a zároveň umožňujú žiakom aplikovať už naučené vedomosti a spôsobilosti. Učia žiakov aktívne počúvať iných, reflektovať vypočutú informáciu, ujasniť si, či informáciu správne pochopili, klásť otázky a napokon uvádzať príklady, ktoré s témou súvisia. Pri dialógu je veľmi dôležité osvojiť si a uplatňovať princípy rešpektujúcej komunikácie²⁹. Ďalšími efektívnymi metódami sú *metódy názorne demonštračné*, ktoré sú dôležité najmä v začiatkoch učenia, keď dôležitú rolu zohráva zážitok a vnem. Tu je potrebné spomenúť, že pri ich používaní by malo byť zapojených čo najviac zmyslov (teda poskytnúť nielen zrakové vnemy, ale aj sluchové, hmatové, chuťové podľa okolností a témy). Používanie demonštračných metód by malo byť realizované s mierou; je vhodné ich prepájať s pojmovým učením a praktickou činnosťou. *Didaktické hry* ako jedna z moderných metód vyučovania dokážu výrazne stimulovať

²⁸ Komplexnú klasifikáciu základných skupín metód vyučovania ponúka J. Maňák (*Nárys didaktiky*, Brno : PedF MU 1990).

²⁹ ŠIRUČKOVÁ, M. – ŠTĚPÁNKOVÁ, M. 2014. *Spolu a jinak ve výchově a vzdělávání*. Mansio, s. r. o., 2014.

motiváciu žiakov a zároveň zmobilizovať ich kognitívny potenciál.³⁰ Hru možno využiť pri každom vyučovacom predmete, je možné do výberu hry aktívne zapojiť aj žiakov a pomôcť im organizovať ju tak, aby priniesla žiadaný didaktický efekt. Zložitejšou obdobou didaktických hier sú *metódy hrania rolí*. Ich význam spočíva v simulácii stanovených situácií, keď žiaci (účinkujúci) môžu pochopiť podstatu jednotlivých rolí a zároveň dostanú príležitosť vyjadriť svoj postoj k situácii. Za predpokladu, že si žiaci slobodne zvolia svoju rolu, budú schopní sa s ňou osobne identifikovať, resp. sa od nej odosobniť. Po ukončení hrania rolí nasleduje diskusia, ktorá vedie k vysvetleniu vzťahov a príčin priebehu jednotlivých situácií a napokon k jej celkovému zhodnoteniu.

Brainstormingové metódy sú vhodné v počiatočnej fáze riešenia problému (úlohy) a spočívajú v zhromaždení v čo najkratšom čase, čo možno najväčšieho počtu nápadov, ako by bolo možné danú úlohu riešiť (tzv. burza dobrých nápadov). Dôležité je uviesť, že akceptované sú všetky nápady a v prvej fáze sa nehodnotí ich prínosnosť.

Učenie vyučovaním ako ďalšia z vysoko efektívnych metód je možná vtedy, keď učiteľ poskytne žiakovi dostatočný priestor na to, aby žiak samostatne prezentoval svoju úlohu, na ktorej pracoval a ktorú si pripravil pre spolužiakov. Učiteľ vystupuje v úlohe staršieho, skúsenejšieho poradcu, ktorý je žiakovi nápomocný predovšetkým v prípravnej fáze. Prezentáciu osvojených vedomostí a zručností ponecháva v kompetencii žiaka.

Pozornosť si zaslúži aj *metóda CLIL* (obsahovo a jazykovo integrované vyučovanie), ktorá sa v našich podmienkach využíva na cudzojazyčnú výučbu v primárnom vzdelávaní. Táto metóda je jednou z možností, ako posilniť vyučovanie cudzieho jazyka bez navýšenia počtu hodín, nakoľko využíva cudzojazyčné prvky aj pri výučbe iných, nejazykových predmetov (napr. prírodoveda, matematika, výchovné predmety). Okrem toho, že sa cudzí jazyk integruje v rámci odborných predmetov, zostáva prirodzene aj ako samostatný predmet.

³⁰ KALHOUS, 2009, s. 323.

9 Prierezové témy

Prierezové témy sú neoddeliteľnou súčasťou komplexného vzdelávania žiakov a od roku 2011 aj pevnou súčasťou štátneho vzdelávacieho programu. Charakteristiky jednotlivých tém a popis cieľov sú uvedené v dokumentoch pre príslušný stupeň vzdelávania a dostupné na webovom sídle Štátneho pedagogického ústavu.

Z povahy prierezových tém vyplýva prepojenie na reálny život, osvojenie si bezpečnostných pravidiel, preventívnej ochrany zdravia, ochrany prírody, vedenie k vnímaniu odlišnosti a rôznorodosti sveta, pochopenie, že každý jednotlivec je súčasťou systému, pričom sa jednotlivci a systém vzájomne ovplyvňujú.

Pre primárny stupeň vzdelávania boli zavedené nasledovné prierezové témy:

- dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke;
- environmentálna výchova;
- osobnostný a sociálny rozvoj;
- ochrana života a zdravia;
- regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra;
- výchova k manželstvu a rodičovstvu;
- mediálna výchova;
- multikultúrna výchova.

Na sekundárnom stupni vzdelávania sa realizujú tieto témy:

- multikultúrna výchova;
- mediálna výchova;
- osobnostný a sociálny rozvoj;
- environmentálna výchova;
- ochrana života a zdravia;
- výchova k manželstvu a rodičovstvu.

Na gymnáziách sa realizujú tieto prierezové témy:

- osobnostný a sociálny rozvoj;
- environmentálna výchova;
- mediálna výchova;

- multikultúrna výchova;
- ochrana života a zdravia.

K prierežovým témam je možné pristupovať viacerými spôsobmi a ich realizácia je v kompetencii školy. Môžu byť realizované integrovane v rámci iných vyučovacích predmetov ako ich doplnenie a rozšírenie najmä o kontext prepojenia praxe s realitou, resp. je možné ich realizovať formou externých prednášok, blokov, projektov či iných výchovných podujatí. O forme realizácie rozhodne vždy škola.

Pre jednotlivé prierežové témy sú vhodné hlavne zážitkové, skúsenostné a kooperatívne metódy vyučovania, v ktorých sa rozvíja tak kritické myslenie žiakov, ako aj ich schopnosť samostatne a zodpovedne reagovať na kultúrnu rôznorodosť sveta. Dobre využiteľné sú projektová, kooperatívna a problémová metóda, aktivizujúce vyučovacie metódy, dialogické metódy, brainstorming, brainwriting (písomná obdoba brainstormingu; vhodná v skupine, kde je problém vyjadriť sa slovne), metóda hrania rolí, vzorové schémy a iné metódy rozvíjajúce kritické myslenie.

Dôležitá je samostatná aktivita žiakov, ktorá výrazne podporuje efektívnosť učenia sa a zapamätania si naučeného, vytvorenie bezpečného a dôverného prostredia potrebného na dialóg a komunikáciu, otvorenosť učiteľov, nehodnotiace komentáre k odlišným názorom, hľadanie spôsobov, ako si navzájom porozumieť a podporovanie spolupráce žiakov.

Literatúra

A Guide to Reflective Practice for Core French Teachers. The Action-Oriented Approach. [online]. Curriculum Services Canada/Service des programmes d'études Canada. [cit. 2015-05-19]. Dostupné na internete : <http://www.curriculum.org/storage/30/1370607618/FSL-module-3.pdf>

GOULLIER, F. 2007. *Council of Europe tools for language teaching. Common European Framework and Portfolios.* [online]. Les Editions Didier/Conseil de l'Europe, 2007. [cit. 2015-06-01] Dostupné na internete: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Goullier_Outils_EN.pdf 5. 9. 2014.

Inovovaný štátny vzdelávací program [online]. Bratislava : ŠPÚ, 2015. [cit. 2015-06-15]. Dostupné na internete : <http://www.statpedu.sk/sk/Inovovany-Statny-vzdelavaci-program.alej>.

HARMER, J. 2007. *The practise of English Language Teaching.* Harlow: Pearson Education Limited, 2007. 448 s. ISBN 978-1-4058-5311-8.

JANÍK, T. – MAŇÁK, J. - KNECH, P. 2009. *Ciele a obsahy školního vzdelávání a metodologie jejich utváření.* Brno : Paido, 2009. 181 s. ISBN 978-80-7315-194-2.

KALHOUS, Z. – OBST, O. – et al. 2009. *Školní didaktika.* Praha: Portál, 2009. 447 s. ISBN 978-80-7367-571-4.

LITTLE, D. 2012: *The linguistic integration of adult migrants and the Common European Framework of Reference for Languages.* [online]. Language Policy Unit DG II - Education Department Council of Europe 2012. [cit. 2015-05-26] Dostupné na internete: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/liam/Source/Tools/LIAM-and-CEFR_DL_EN.pdf.

Obsahovo a jazykovo integrované vyučovanie (CLIL) v ISCED 1. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, Bratislava 26. november 2012. Bratislava : Štátny pedagogický ústav, 2012, 160 s. ISBN 978-80-8118-110-8.

PASH, M. et al. 1998. *Od vzdelávacieho programu k vyučovací hodine.* Praha : Portál ,1998. 416 s. ISBN 80-7367-054-2.

PICCARDO, E. 2014. *From Communicative to Action-oriented. A Research Pathway.* [online]. Curriculum Services Canada/Services des programmes d'études Canada, August 2014. [2015-06-01]. Dostupné na internete : https://www.curriculum.org/storage/241/1408622981/TAGGED_DOCUMENT_%28CSC605_Research_Guide_English%29_01.pdf .

POKRIVČÁKOVÁ, S. 2012. SúčasnÉ trendy vo výskume metodiky CLIL. In: *Obsahovo a jazykovo integrované vyučovanie (CLIL) v ISCED 1*. Bratislava : Štátny pedagogický ústav, 2012. ISBN 978-80-8118-110-8, s. 67-75.

PRŮCHA, J. 2009. *Moderní pedagogika*. Štvrté, aktualizované vydanie. Praha : Portál, 2009. 481 s. ISBN 978-80-7367-503-5.

READ, C. – SOBERÓN, A. 2004: *Little Bugs 1. Teacher's Book*. Macmillan Education, 2004, 160 s. ISBN: 9781405061513.

Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským [online]. Bratislava: ŠPÚ, 2015. [cit. 2015-06-18]. Dostupné na internete : <https://www.minedu.sk/data/att/7497.pdf>

Rámcový učebný plán pre gymnáziá s vyučovacím jazykom slovenským [online]. Bratislava: ŠPÚ, 2015. [cit. 2015-06-18]. Dostupné na internete : <https://www.minedu.sk/data/att/7899.pdf>.

Rámcový učebný plán pre gymnáziá s vyučovacím jazykom slovenským [online]. Bratislava: ŠPÚ, 2015. [cit. 2015-06-17]. Dostupné na internete : <https://www.minedu.sk/data/att/7899.pdf>.

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie a hodnotenie (Franko, Š: slovenský preklad). Bratislava : ŠPÚ 2006. Revidované vydanie 2013. 252 s. ISBN 80-85756-93-5.

ŠIRUČKOVÁ, M. – ŠTĚPÁNKOVÁ, M. 2013. *Spolu a jinak ve výchově a vzdělávání*. Brno : Mansio, s. r. o. 2013.

ZELINA, M. – PRUSÁKOVÁ, V. 1996. *Nové trendy v pedagogike*. Bratislava : Štátny pedagogický ústav, 1996. 81 s. ISBN 80-85756-23-4.

ZELINA, M. 1995. *Sloboda osobnosti*. Šamorín : Fontana Kiadó, 1995. 133 s. ISBN 80-857001-07-3.

ZELINA, M. 1996. *Stratégie a metódy rozvoja osobnosti dieťaťa (metódy výchovy)*. 2. vydanie. Bratislava : Iris, 1996. 230 s. ISBN 80-967013-4-7.

ZELINA, M. 2004. *Teórie výchovy alebo Hľadanie dobra*. [online]. Bratislava : SPN, 2004. 231 s. ISBN 80-10-00456-1. [cit. 2015-06-25]. Dostupné na internete : http://www2.statpedu.sk/buxus/generate_page.php_page_id=725.html.

Pracovná verzia

Prilohy

Príloha 1: Ukážky rôznych typov metodických listov – slovenský jazyk a literatúra na 2. stupni ZŠ

PRACOVNÝ LIST 1

5. ROČNÍK

UKÁŽKA

E. S.: Ste dvojdomým autorom – píšete pre dospelých aj pre deti. V generácii najstarších básnikov bolo písanie aj pre deti celkom prirodzenou súčasťou autorstva, v strednej generácii spisovateľov je už len zopár takých, ktorí píšu aj pre deti, v najmladšej generácii akosi nebadáme viacgeneračný pohľad, prehľad pre viac generácií, teda aj pre deti. A navyše vašu básnickú tvorbu pre deti čítajú aj dospelí – vaše výpovede sú všeobjímajúce. Ako vy vidíte miesto tvorby pre deti? Je to spoločné rodinné čítanie?

M. R.: Pre mňa nebolo nejako tak, že som si povedal – teraz píšem pre deti. Pre mňa to bola zmena témy. Povedzme Modlitbičky, ktoré furt vychádzajú, a vyšlo ich vyše 150 tisíc... To nevyšlo na môj popud, redaktorka vtedajších veľkých Mladých liet mi to navrhla – ale mala niečo iné na mysli –, mala anglickú predlohu, kde sa vychádzalo z naivných detských formulácií pri modlení. Ale ja som si povedal, že ja chcem podať obraz vlastného detstva skrze modlitbičku. Takže zas len to bolo také osobné. Nebolo to tak, že teraz budem pedagóg a budem poučovať deti. Nie, deti vedia v istých veciach viac ako dospelí, a nevedia... To je taký paradox – Kristovi maličká, čo pri ohníčku sedia a nevedia, že vedia... S týmto som pristupoval k detskej tvorbe.

E. S.: To najdôležitejšie v našom živote sa odohrá v detstve – ibaže málokto si to vie uchovať v takej formulácii, ako to prežíval...

M. R.: Áno, to povedal Karol Teige: „Básnik je ten, kto si nedal ukradnúť detstvo.“ Je medzi tým väzba. V každom prípade je to spôsob aj racionálneho, aj iracionálneho v myslení – v intuitívnom poznávaní. Umelec práve tak intuitívne poznáva dieťa. V tom sú si spoloční.

Zdroj: *Výpoveď ako svedectvo* (Rozhovor s básnikom Milanom Rúfusom, ktorý nás 11. 01. 2009 navždy opustil.) In *Slovenské pohľady*, 3, 2009, s. 55 – 56, úryvok.

I. ÚLOHA

1.
 - Vysvetli pojmy uvedené v texte:
dvojdomý autor – _____
všeobjímajúci autor – _____

II. ÚLOHY

1.
 - Vysvetli slovné spojenia:
Kristovi maličká – _____
To je taký paradox. – _____
2.
 - Vysvetli myšlienku M. Rúfusa:
Chcel som podať obraz vlastného detstva skrze modlitbičku.

3.
 - Vysvetli myšlienku Karola Teigla.
„Básnik je ten, kto si nedal ukradnúť detstvo.“

METODICKÝ LIST 1

5. ROČNÍK

Slovenský jazyk

Čítanie s porozumením

Téma	<ul style="list-style-type: none">• Rozhovor dňa 21. marca 2006 viedla Ľubica Suballyová s básnikom Milanom Rúfusom – rozhovor publicistu s významnou osobou určený pre verejnosť.
Aplikačný kontext	<ul style="list-style-type: none">• rozhovor, diskusia
Kľúčové kompetencie	<ul style="list-style-type: none">• používať kognitívne operácie, prijať a spracovať informácie, formovať svoj názor a argument
I. Zameriť svoje čítanie podľa potreby	<ul style="list-style-type: none">• Vybrať text na základe znalosti informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru, podľa danej situácie.• Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.
Pojmy	<ul style="list-style-type: none">• interview
Výkon	<ul style="list-style-type: none">• dokáže z obsahového i formálneho hľadiska správne vybrať text a odôvodniť správnosť vybraného textu v konkrétnej situácii;• dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.
II. Pochopiť obsah textu	<ul style="list-style-type: none">• porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch
Pojmy	<ul style="list-style-type: none">• slovná zásoba;• jednovýznamové a viacvýznamové slová;• hlavná myšlienka;• téma.
Výkon	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none">• dokáže vyhľadať v texte explicitne a implicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému a správne spojiť jednotlivé údaje do komplexnej informácie;• dokáže vybrať zaujímavú myšlienku z textu a odôvodniť svoj výber;• dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

I. ÚLOHA

1. *dvojdomý autor* – autor, ktorý píše tvorbu aj pre deti, aj pre dospelých.
 všeoobjímajúci autor – autor objímajúci svojou tvorbou všetkých – dospelých i deti.

II. ÚLOHY

1. *Kristovi maličkí* – deti, ktoré sa modlia.
 To je taký paradox -
2. *Chcel som podať obraz vlastného detstva skrze modlitbičku.*
Básnik sa v spomienkach dokáže vrátiť do svojho detstva a napísať báseň.
3. *„Básnik je ten, kto si nedal ukradnúť detstvo.“*
Básnik si uchováva detstvo vo svojich spomienkach.

PRACOVNÝ LIST 2

5. ROČNÍK

UKÁŽKA

Juraj Pado: Záhrada v daždi
Tisíce nití drobných perál dažďa
pod povalami modrej výšavy.
Ostatné visia na paličkách raždia,
a deň je od nich lesklý, blýskavý.
Juraj Pado: Fazuľový krík
Fazuľový krík fialovým prstom
ovíja na záhradke kolíky.
Plazí sa hore tenulinkým prútom.
Zelená jar. Jej krehké dotyky.
Juraj Pado: Guľky v jamách
Čo guľa guľky deťom ku jamôčkam?
Padajú ako zrno do mlyna.
A človek vraví, nuž si aj ja počkám.
Čas ako krehký hrach sa popína.

Zdroj: *Slniečko*. Ročník IX., číslo 1, 1976, september 1976, s. 13.

ÚLOHY

- Vyhľadaj v každom štvorverší *epiteton*.
- Vyhľadaj *personifikáciu* vo štvorverší Záhrada v daždi.
- Vypíš všetky *zdrobneniny*.
- Zarad' tieto zdrobneniny podľa slovného druhu.
- Vyhľadaj a vypíš *prirovnanie/prirovnania*.

VYPRACOVANIE

- Záhrada v daždi:
Fazuľový krík:
Guľky v jamách:
-
- Záhrada v daždi:
Fazuľový krík:
Guľky v jamách:
-
- Záhrada v daždi:
Fazuľový krík:
Guľky v jamách:

METODICKÝ LIST 2

5. ROČNÍK

Literatúra

Téma	Jazykové umelecké prostriedky v básni
Aplikačný kontext	<ul style="list-style-type: none">• báseň
Kľúčové kompetencie	<ul style="list-style-type: none">• používať kognitívne operácie
Analyzovať umelecký text	<ul style="list-style-type: none">• Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela
Pojmy	<ul style="list-style-type: none">• epiteton• personifikácia• <i>zdrobneniny</i>• <i>prirovnanie</i>
Výkon	Žiak <ul style="list-style-type: none">• dokáže určiť/vytvoriť epiteton• dokáže určiť/vytvoriť personifikáciu• <i>dokáže určiť/vytvoriť zdrobneninu</i>• <i>dokáže určiť/vytvoriť prirovnanie</i>

VYPRACOVANÉ ÚLOHY

1. Záhrada v daždi: modrej výšavy; deň lesklý, blýskavý
Fazuľový krík: fialovým prstom; tenulinkým prútom; zelená jar; krehké dotyky
Guľky v jamách: krehký hrach
2. ostatné visia na paličkách raždia
3. Záhrada v daždi: 0
Fazuľový krík: kolíky, tenulinkým
Guľky v jamách: guľky, jamôckam
4. Podstatné mená: kolíky, guľky, jamôckam
Prídavné meno: tenulinkým
5. Záhrada v daždi: 0
Fazuľový krík: 0
Guľky v jamách: padajú ako zrno do mlyna; čas ako krehký hrach sa popína

PRACOVNÝ LIST 3

5. ROČNÍK

UKÁŽKA

J. Sako: Oklamaná líška

Raz išla líška na lov a uvidela na lúke zajace. Rozbehla sa za nimi a jedného zajačika chytila. Už-už sa tešila, ako si na ňom pochutí, keď vtom zajačik zaprosil: „Líška, dovoľ mi urobiť ešte kotrmelec.“

Líška sa nad ním zľutovala a pustila ho. Zajačik urobil kotrmelec a ušiel.

Zdroj: *Slniečko*, Ročník IX., číslo 5, 1977, január 1977, s. 31.

ÚLOHY

1. • Zdramatizuj literárny text do podoby jednoduchého scenára.
2. • Aké ponaučenie z tejto bajky vyplýva?

VYPRACOVANIE

1.

2.

Pracovná verzia

METODICKÝ LIST 3

5. ROČNÍK

Literatúra

Téma	Scenár
Aplikačný kontext	<ul style="list-style-type: none">• filmová/televízna rozprávka
Kľúčové kompetencie	<ul style="list-style-type: none">• používať kognitívne operácie, vytvárať vlastný hodnotový systém
Analyzovať umelecký text	<ul style="list-style-type: none">• Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
Pojmy	<ul style="list-style-type: none">• dramatinovaný text, scenár
Výkon	Žiak <ul style="list-style-type: none">• dokáže zdramatinovať literárny text do podoby jednoduchého scenára.

VYPRACOVANIE

1. (Líška je na love. Zbadá na lúke zajace. Rozbehne sa za nimi. Jedného drží v papuli.)
 - Oj, to si ale pochutnám na mladom mäsku.
 - Prosím, prosím, líštička kmotrička, dovoľ mi aspoň pred smrťou urobiť jeden kotrmelec.
 - No, dobre, ale nech je to rýchlo.(Zajačik urobí kotrmelec a ujde.)
2. I prefikanému možno prejsť cez rozum.

PRACOVNÝ LIST 4

5. ROČNÍK

UKÁŽKA

Príslovia:

Aj na kameni sa vyspíš, keď máš čisté svedomie.

Ak chceš spať sladko, večeraj ľahko.

Aká práca, taká pláca.

Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva.

Ako si kto ustelie, tak bude spať.

Aký otec taký syn, aké drevo taký klin.

Bez vetra sa ani lístok na strome nepohne.

Čím viac prikladáš, tým viac horí.

Človek nikdy nie je dosť múdry.

Čo je vzácné, nie je lacné.

Čo môžeš urobiť dnes, neodkladaj na zajtra.

Čo nechceš sebe samému, nerob druhému.

Čo oko nevidí to srdce nebolí.

Čo sa vlečie, neutečie.

Darovanému koňovi na zuby nepozerať.

Dobrá práca sama sa chváli.

Dobrá rada nad zlato.

Dvakrát meraj a raz rež (strihaj).

Hlad je najlepším kuchárom.

Iný kraj, iný mrav.

Keď neprší, aspoň kvapká.

Koľko rečí vieš, toľkokrát si človekom.

Kto mlčí, ten svedčí.

Kto nemá v hlave, má v pätách.

Kto vysoko lieta, hlboko padá.

Lepší vrabec v hrsti, ako holub na streche.

Nová metla dobre metie.

Odriekaného chleba najväčší kus.

Ohýbaj ma mamko, pokiaľ som ja Janko, bo keď budem Jano, neohneš ma mammo.

Po daždi zas slnko svieti.

Pod sviečkou býva najväčšia tma.

Pomaly ďalej zájdeš.

Poznáš po vrave, čo jesto v hlave.

Práca chvatná, málo platná.

Radšej po dobrom ako po zlom.

Ráno je múdrejšie večera.

Starého psa nenaučíš novým móresom.

Svet viac vie o tebe, ako ty o sebe.

Sýty hladnému neverí.

Tichá voda brehy myje.

Zlato sa probuje v ohni a priateľ v nešťastí.

Zlá zelina sa musí s koreňom vytrhať.

Zdroj: https://sk.wikiquote.org/wiki/Slovensk%C3%A9_pr%C3%ADslovia

ÚLOHY

1.
 - Vyber si 3 príslovia a vysvetli ich.
2.
 - Premysli si tému svojho rozprávania s prvkami opisu.
 - Vypíš 5 prísloví.
3.
 - Použi tieto príslovia vo svojom rozprávaní s prvkami opisu.

VYPRACOVANIE

1.

2.

3.

Pracovná verzia

METODICKÝ LIST 4

5. ROČNÍK

Literatúra

Téma	Zosúladiť štýl textu s cieľom písania
Aplikačný kontext	<ul style="list-style-type: none">rozprávanie s prvkami opisu
Kľúčové kompetencie	<ul style="list-style-type: none">používať kognitívne operácie, tvorivo myslieť, prijať a spracovať informácie
Zosúladiť štýl textu s cieľom písania	Žiak
Využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka	<ul style="list-style-type: none">pri tvorbe vlastného textu využíva čo najširšiu slovnú zásobu s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie.
Pojmy	<ul style="list-style-type: none">slovná zásoba, príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie
Výkon	Žiak <ul style="list-style-type: none">dokáže rozlíšiť príslovie, porekadlo, pranostiku, prirovnanie a použiť ich vo vlastnom texte;dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

VYPRACOVANIE

1. Napríklad:

Ako si kto ustelie, tak bude spať. – Ako si kto zariadi život, podľa toho sa bude aj mať.

Dobrá práca sama sa chváli. – Dobre urobenú prácu netreba chváliť.

Ráno je múdrejšie večera. – Rozhodnutia treba robiť až ráno, keď je človek oddýchnutý.

2. Žiak si vyberie tému rozprávania s prvkami opisu. Podľa návrhu vypíše 5 prísloví, ktoré vo svojom rozprávaní použije

3. Žiak napíše vlastné rozprávanie:

a) použije prvky opisu,

b) použije 5 prísloví.

PRACOVNÝ LIST 5

5. ROČNÍK

UKÁŽKA

Lubomír Feldek: Nočná lampička

Viem, niekto prešiel tmou izby. Plameň tej nočnej olejovej lampičky sa pohol a po stene prebehol veľký muž. Keby som sa rozplakala, všetci ostanú spať na svojich miestach a nikto mi neuverí, že niekto kráča od okna k dverám. Prievar, povedia. Pekný prievar! Prečo chodí, keď je to len prievar? Prečo chodí po izbe? Keby nechodil, nočná olejová lampička by horela pokojne a po stenách by nebehali čierni muži.

Zdroj: Slniečko, 1977. Ročník IX., 5. číslo, január 1977, s. 15.

ÚLOHY

1. • Vysvetli na ukážke Nočná lampička podstatu nonsensu.
2. • Vyjadri svoj zážitok z prečítaného textu a uveď, čo ťa na texte najviac zaujalo, čo vyvolalo tvoj zážitok z čítania?

VYPRACOVANIE

1.

2.

Pracovná verzia

METODICKÝ LIST 5

5. ROČNÍK

Literatúra

Téma	Scenár
Aplikačný kontext	<ul style="list-style-type: none">• prozaický text
Kľúčové kompetencie	<ul style="list-style-type: none">• používať kognitívne operácie, tvorivo myslieť
Analyzovať umelecký text	<ul style="list-style-type: none">• Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
Pojmy	<ul style="list-style-type: none">• nonsens
Výkon	Žiak <ul style="list-style-type: none">• dokáže na konkrétnej ukážke vysvetliť podstatu nonsensu.• dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

VYPRACOVANIE

1. Nonsens je žáner lyrickej poézie. Pôvodne ide o slovo z angličtiny. V preklade znamená nezmysel. Nočná lampička vytvára tieň a v predstave pozorovateľa ide o vidiny. Skutočnosť sa premieňa na predstavy.
2. Podrobný rozbor zážitkov, pocitov.
Pozorovanie: tma – niekto – plameň – veľký muž – myšlienky – čierni muži
Pocity: strach, obava, úzkosť, možno i plač
Téma: Z jedného veľkého muža sú viacerí čierni muži.

PRACOVNÝ LIST 6

5. ROČNÍK

UKÁŽKA

Súčasná hustota cestnej premávky je tak veľká, že bicyklovanie sa stáva veľmi nebezpečné. Preto, ak sa dá, na bicyklovanie treba využívať cesty a chodníky pre cyklistov, poľné cesty, lesné cesty a bočné cesty, ktoré sú menej frekventované.

Osoba mladšia ako 10 rokov môže po verejných komunikáciách s výnimkou lesných ciest, poľných ciest a obytných zón jazdiť na bicykli len pod dohľadom osoby staršej ako 15 rokov, ktorá je dostatočne spôsobilá na bezpečný dohľad.

Základné zásady bezpečnej jazdy na bicykli:

- na bicykli sa jazdí v pravom okraji vozovky, na cestách a chodníkoch pre cyklistov sa jazdí vpravo;
- cyklista počas jazdy používa ochrannú prilbu;
- cyklisti jazdia jednotlivo za sebou s dostatočným odstupom;
- pri zníženej viditeľnosti sa nesmie jazdiť bez osvetlenia bicykla;
- cyklista pri jazde musí mať nohy na pedáloch.

Vzorný cyklista používa cyklistickú prilbu a jazdí opatrne a podľa predpisov, ktoré platia pre účastníkov cestnej premávky.

Cyklista nesmie:

- jazdiť bez držania riadidiel (kormidla);
- držať sa iného vozidla, motocykla alebo iného cyklistu;
- prevážať druhý bicykel;
- ťahať ručný dvojkoľesový vozík;
- viesť psa na vôdzke;
- prevážať predmety, ktoré by neumožňovali bezpečné vedenie bicykla alebo ohrozovali ostatných účastníkov cestnej premávky;
- na jednomiestnom bicykli prevážať druhú osobu.

Osoba staršia ako 15 rokov môže prevážať na bicykli dieťa do 10 rokov, ak je bicykel vybavený pomocným sedadlom na prepravu dieťaťa s pevnými opierkami na nohy.

Zdroj: <http://www.zachranari.sk/Default.aspx?CatID=84>

III. ÚLOHA

1. • Vyber vhodný slohový útvar/žáner, ktorý zosúladiš s témou písania a napíš rozprávanie s prvkami opisu o bezpečnej jazde na bicykli.

IV. ÚLOHY

1. • Over si v jazykovednej príručke tieto slová:
frekventovaná (cesta) – _____
jednotlivo – _____
pedál – _____
jednomiestny – _____
2. • Vyhľadaj v Homonymickom slovníku tieto viacvýznamové podstatné mená.
cesta – _____

- komunikácia – _____
- Vypíš z textu 3 jednovýznamové podstatné mená. Svoj výber si over v jazykovej príručke.
-

3. Vymysli nadpis textu.

Pracovná verzia

METODICKÝ LIST 6

5. ROČNÍK

Slovenský jazyk

Čítanie s porozumením/Písanie

Téma	<ul style="list-style-type: none">• Informácie – základné zásady bezpečnej jazdy na bicykli
Aplikačný kontext	<ul style="list-style-type: none">• Rozprávanie s prvkami opisu.
Kľúčové kompetencie	<ul style="list-style-type: none">• Prijat' a spracovať informácie.
I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum	<ul style="list-style-type: none">• Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.
Pojmy	<ul style="list-style-type: none">• rozprávanie s prvkami opisu.
Výkon	Žiak <ul style="list-style-type: none">• dokáže na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner, ktorý zosúladí s témou písania a svoje rozhodnutie vie zdôvodniť.
II. Pochopiť obsah textu	<ul style="list-style-type: none">• overiť si význam slova.
Pojmy	<ul style="list-style-type: none">• slovná zásoba• spisovný jazyk• jednovýznamové a viacvýznamové slová
Výkon	Žiak <ul style="list-style-type: none">• dokáže vybrať jazykovú príručku a overiť v nej význam neznámych lexikálnych jednotiek.
III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania	Žiak
3. Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov	<ul style="list-style-type: none">• pozná funkciu jednotlivých jazykových príručiek a vie si vybrať a používať vhodnú jazykovú príručku.
Pojmy	<ul style="list-style-type: none">• jazykové príručky
Výkon	Žiak <ul style="list-style-type: none">• dokáže vybrať jazykovú príručku a overiť v nej význam neznámych lexikálnych jednotiek.

III. ÚLOHA

1. Žiak napíše krátky výstižný text.

IV. ÚLOHY

1.
 - Over si v jazykovednej príručke tieto slová:
frekventovaná (cesta) – vyznačujúca sa veľkou frekvenciou; frekvencia – častosť výskytu
jednotlivo – osobitne, oddelený od ostatných, od celku

pedál – kľuka, páka

jednomiestny – ktorý má 1 miesto

2.
 - Vyhľadaj v Homonymickom slovníku tieto viacvýznamové slová.
cesta – pruh zeme upravený na dopravu; Mliečna cesta (galaxia); trať na dopravu; prenesený význam: cesta životom
komunikácia – cesta; dorozumievanie
 - Vypíš z textu 3 jednovýznamové podstatné mená. Svoj výber si over v jazykovednej príručke.
bicykel, osoba, cyklista, pedál, prilba, riadidlá, vozidlo, motocykel, pes, vôdzka, účastník, premávka, dieťa, sedadlo, opierka
3. Bezpečná jazda na bicykli. Zásady bezpečnej jazdy na bicykli. Cestná premávka. Pokyny pre cyklistov. a pod.

Pracovná verzia

Príloha 2: Ukážky rôznych typov metodických listov – maďarský jazyk a literatúra na 2. stupni ZŠ

Metodický list z maďarského jazyka a literatúry, literatúra

5.ročník

Anotácia:

Cieľom metodického listu je konkretizovať požiadavky z výkonového a obsahového štandardu z maďarskej literatúry v 5. ročníku. Metodický list je rozdelený na dve časti. Prvá časť je určená pre učiteľov a obsahuje metodické poznámky o zameraní, cieľoch a konkrétnych aktivitách. Druhá časť metodického listu je orientovaná prakticky, možno ju využiť priamo na vyučovacej hodine.

Názov metodického listu: János vitéz

Výkonový a obsahový štandard:

Metodický list je zameraný na rozvíjanie čitateľských a interpretačných zručností žiakov. Využitie: opakovacia hodina, ako možnosť na zosumarizovanie žiackych vedomostí o lyricko-epickej básni *János vitéz*.

Výkonový štandard:

Žiak:

- dokáže charakterizovať postavy literárneho diela;
- vie určiť hlavné a vedľajšie postavy;
- vie určiť vzájomný vzťah postáv literárneho diela;
- dokáže rozlíšiť v texte podstatné i okrajové informácie;
- dokáže napísať osnovu z prečítaného textu;
- dokáže prerozprávať dej so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti;
- dokáže vyjadriť v ústnych a písomných prejavoch svoje zážitky z prečítaného textu.

Obsahový štandard:

Lyricko-epická báseň – Petőfi Sándor: *János vitéz*

Cieľ vyučovacej hodiny:

Rozvíjať kompetencie, ktoré rozvíjajú kritické myslenie a tvorbu vlastných písomných prejavov.

Žiak dokáže:

- napísať stručnú osnovu lyricko-epickej básne *János vitéz*;
- vymenovať vlastnosti hlavnej postavy;
- odôvodniť svoje tvrdenie;
- na základe stručnej osnovy prerozprávať dej.

Organizácia aktivít:

č.	Opis aktivity	Organizačná forma práce	Pomôcky
1.	Na úvod učiteľ oboznámi žiakov s cieľom vyučovacej hodiny. Je to opakovacia hodina, žiaci budú pracovať v skupinách s rôznymi pracovnými listami. Žiakov rozdelíme do 3 skupín, a každá skupina dostane svoj pracovný list, na ktorom bude pracovať. Na záver bude každá skupina prezentovať svoju prácu.		
2.	Prvá skupina dostane pracovný list <i>Történetterkép 1</i> (Mapa príbehu 1) Druhá skupina dostane pracovný list <i>Történetterkép 2</i> (Mapa príbehu 2) Členovia obidvoch skupín vyplňajú spoločne túto „mapu“. Tu treba zhrnúť dej celého diela. Žiaci majú vedieť napísať všetky miesta, ktoré boli dôležité z pohľadu hlavnej postavy.	„Mapa príbehu“ <i>Történetterkép</i> Práca v skupine	Pracovný list
3.	Tretia skupina dostane pracovný list <i>Jellemtérkép</i> (Mapa vlastností) Žiaci vyplňajú tento pracovný list, kde treba napísať vlastnosti hlavnej postavy prečítaného diela <i>János vitéz</i> . Učiteľ pri zadaní tejto úlohy vysvetlí žiakom, že budú musieť odôvodniť pred ostatnými, prečo vybrali práve tie vlastnosti, ktoré napísali. Na dokazovanie môžu použiť citáty z diela alebo vlastné odôvodnenie.	„Mapa vlastností“ <i>Jellemtérkép</i> Práca v skupine	Pracovný list
4.	V ďalšej časti hodiny každá skupina prezentuje svoju prácu. 1. skupina na základe osnovy prerozpráva dej, 2. skupina tiež na základe osnovy prerozpráva dej, 3. skupina vymenuje vlastnosti hlavnej postavy s odôvodnením.	Frontálna práca	Mapa príbehu“ <i>Történetterkép</i> „Mapa vlastností“ <i>Jellemtérkép</i>

Pracovní list k metodickému listu z maďarského jazyka a literatury, literatura

5.ročník

Történetkép 1

Cím:

Szerző:

Műfaj:

Főszereplő:

Mellékszereplők:

Földi kalandok:

1.

2.

3. (meseföldrajz)

4.

5.

6.

Történetkép 2

Cím:

Szerző:

Műfaj:

Főszereplő:

Mellékszereplők:

Meseország:

1.

2.

3.

4.

Jellemtérkép

Kukorica Jancsi – János vitéz

Pracovná verzia

Metodický list z maďarského jazyka a literatúry, jazyk

5.ročník

Anotácia:

Cieľom metodického listu je konkretizovať požiadavky z výkonového a obsahového štandardu z maďarského jazyka v 5. ročníku. Metodický list je rozdelený na dve časti. Prvá časť je určená pre učiteľov, obsahuje metodické poznámky o zameraní, cieľoch a konkrétnych aktivitách. Druhá časť metodického listu je orientovaná prakticky, možno ju využiť priamo na vyučovacej hodine.

Názov metodického listu: Vlak

Výkonový a obsahový štandard:

Metodický list je zameraný na poznanie a uplatňovanie gramatických javov.

Výkonový štandard:

Žiak:

- dokáže identifikovať v texte jednovýznamové a viacvýznamové slová;
- dokáže identifikovať v texte synonymá, antonymá a homonymá;
- vie používať pri tvorbe vlastného textu synonymá, antonymá a homonymá a viacvýznamové slová.

Obsahový štandard:

Vzťah významu a tvaru slov – jednovýznamové a viacvýznamové slová, synonymá, antonymá, homonymá

Cieľ vyučovacej hodiny:

Rozvíjať jazykové kompetencie vlastnou činnosťou a aktivitami

Žiak dokáže:

- identifikovať, koľko významov a aké majú dané slová;
- identifikovať, ktoré slovo patrí do skupiny homonymá, ktoré do skupiny antonymá, ktoré do skupiny synonymá a ktoré medzi viacvýznamové slová;
- sám tvorí s využitím daných slov z gramatickej a obsahovej stránky správne vety;
- odôvodniť svoje rozhodnutie.

Organizácia aktivít:

č.	Opis aktivity	Organizačná forma práce	Pomôcky
1.	<p>Na úvod učiteľ oboznámi žiakov s cieľom vyučovacej hodiny. Je to opakovacia hodina, žiaci budú pracovať v skupinách. Na základe čoho budú vytvorené skupiny, dozvedia neskôršie.</p> <p>Teraz sú na stanici, kde o chvíľočku nastúpia do vlaku, aby odcestovali k známym.</p> <p>Prvou úlohou žiakov je nakresliť vlak, kde bude rušeň a 4 vozne. Žiaci kreslia fixkami na 5 ks baliaceho papiera, potom na každý vozeň napíšu, aký to je vozeň, vid'. pracovný list, bod 1.</p>	Práca v skupine	Baliace papiere (5 ks), fixky
2.	<p>Každý žiak dostane od učiteľa tzv. „ lístok na vlak“ (príloha 1). Lístky učiteľ pripraví vopred. Je to vlastne kartička z papiera, kde je napísané jedno slovo alebo viacej slov. Žiak na základe svojho „cestovného lístka“ nastúpi do vozňa, kam patrí na základe kartičky.</p> <p>Vozne sú:</p> <p>Szinonimák (synonymá) – családok (rodina) Antonimák (antonymá) – 1. osztály (1. trieda) Azonos alakúak (homonymá) – 2. osztály (2.trieda) Többjelentésűek (viacvýznamové slová) – kisállatokkal utazók (pre cestujúcich so zvieratkami)</p> <p>Učiteľ žiakom pri rozdávaní „cestovných lístkov“ vysvetlí, že každý žiak bude musieť tvoriť vety s použitím slova na kartičke, a tým bude musieť odôvodniť svoje miesto, keď príde sprievodca (učiteľ) kontrolovať lístky.</p>	Individuálna práca	„Lístky na vlak“
3.	<p>Teraz každý žiak nastúpi do toho vozňa, kam má ísť, a tam začne tvoriť a písať vety, aby mal ako odôvodniť svoje miesto vo vlaku, keď príde sprievodca.</p> <p>Táto úloha slúži na to, aby žiaci vedeli aplikovať svoje teoretické vedomosti o vzťahu významu a tvaru slova. Napr. slovo <i>nyúl</i> (zajac) patrí do skupiny homonymá, preto má slovo 1 tvar a 2 odlišné významy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ako podstatné meno je to zvíera, zajac, ako sloveso znamená siahat'. 	Individuálna práca	Papier, pero

	Žiak by mal na základe svojich vedomostí tvoriť 2 vety s rôznym obsahom. Žiak, ktorý mal na cestovnom lístku slovo nyúl , mal cestovať vo vozni 2. osztály (2. trieda).		
4.	<p>Sprievodca príde kontrolovať „cestovné lístky“. Teraz každý žiak prečíta svoje vety, a hneď prebieha aj kontrola zo strany učiteľa (sprievodcu). Keď žiak nie je na dobrom mieste, sprievodca mu to povie, ale žiak dostane jednu šancu na opravu. Keď sa mu to podarí, tak sám príde na to, do ktorého vozňa by mal prestúpiť. Keď nevie, bude sprievodcom nútený prestúpiť do správneho vozňa.</p> <p>Tu je priestor na opravu. Keď žiak nevie, do ktorej skupiny patrí dané slovo, s pomocou učiteľa má možnosť opravy.</p> <p>Cieľom je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aby každý vedel, koľko významov a aké majú dané slová; - aby každý žiak vedel sám tvoriť správne vety. 	Frontálna práca	
5.	<p>Sme na konečnej stanici, každý vystúpi a ide do tej uličky, kde bývajú jeho príbuzní. Mená ulíc s budovami už učiteľ pripravil dopredu a rozmiestnil ich v triede. Každý má vedieť, kam má ísť podľa mena ulíc:</p> <p>Ellentétek utcája, Azonosak utcája, Rokonok utcája, Többiek utcája.</p> <p>Keď už žiaci prišli k príbuzným, učiteľ ako hosťiteľ ich privíta s niečím na „občerstvenie“, napr. dobrými bodmi, jednotkami, ☺ atď.</p>	Individuálna práca	
6.	Na konci hodiny dáme priestor na diskusiu, aby žiaci mohli prejaviť svoj názor. Páčila sa im hodina v takejto forme? Keď áno, prečo, keď nie, prečo.	Frontálna práca	

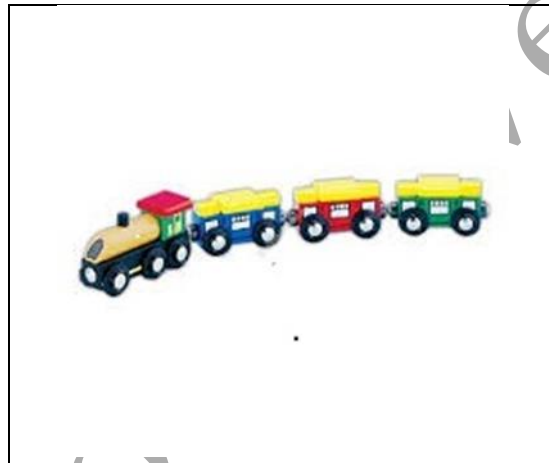
Pracovní list k metodickému listu z maďarského jazyka a literatury, jazyk

5.ročník

A tanár az óra elején bevezetésképp elmeséli, hogy a vonatállomáson vannak. Sok utazni vágyó **szó** meg szeretné látogatni a rokonait. Ez a sok szó arra vár, hogy felszállhasson, de előbb jegyet kell venniük

1. **Vonatszerelvény** – A tanulók 4 kocsiból álló szerelvényt rajzolnak fixszel vagy filctollal 5 darab csomagolópapírra, az alábbi minta alapján mindegyikre ráírják a kocsi nevét (családok - szinonimák, stb.)

mozdony	szinonimák családok	antonimák 1. osztály	azonos alakúak 2. osztály	többjelentésűek kisállatokkal utazók
----------------	--------------------------------	---------------------------------	--------------------------------------	---

2. Ezután a tanár szétosztja a tanulóknak az előre elkészített jegyeket. Függelék 1.
A tanár elmondja, hogy mindenkinek el kell döntenie, melyik az ő kocsija, és ennek alapján mondatokat kell alkotni az adott szóval. Ezt később majd fel kell a tanulóknak olvasniuk.
3. Mindegyik tanuló a jegye alapján eldönti, hogy melyik kocsiban kell utaznia, és a megfelelő kocsiba megy (rááll a papírra). A tanulók ezáltal kialakítják a kis csoportjaikat.
4. Jön a kalauz (a tanár), és kéri a jegyeket. Mindenkinek meg kell indokolnia, hogy miért pont ebbe a kocsiba szállt. Az indoklás módja, hogy mindenki felolvassa a saját mondatait. A kalauz eldönti, jó helyre jött-e az utas, ha hibásak a mondatok, ad lehetőséget a javításra, ha nem tudja a helyes megoldást, a kalauz átküldi őt a megfelelő kocsiba.
5. Jön a végállomás, ahol mindenki kiszáll, és megkeresi az úticélját, az épületet abban az utcában, ahová mennie kell. Az utcanevek alapján döntenek el a tanulók, hogy merre is

menjenek. Az utcák neveit az épülettel együtt előre elkészíti a tanár, és elhelyezi az osztály különböző részein. Ha mindenki megérkezik a rokonaihoz, akkor a tanár vendéglátóként üdvözli a tanulókat/látogatókat, és a megérkezés öröme a tanulók kaphatnak valami figyelmességet (jó pontot, egyest vagy hangulatjelet - ☺, stb.)

Utcanevek:

Ellentétek utcája, Azonosak utcája, Rokonok utcája, Többiek utcája.

Pracovná verzia

2. osztály

Vár	nyúl	fél	fogoly
-----	------	-----	--------

kisállatokkal utazók

Vezet	szamár	játszik	fej
-------	--------	---------	-----

1. osztály

idős – fiatal	kedves – kedvetlen	ül - áll	fekete - fehér
---------------	--------------------	----------	----------------

családok

alszik – szundít, bóbiskol,	okos – eszes, nagytudású,	ház – lakás, épület
-----------------------------	---------------------------	---------------------

A különböző helyre szóló jegyeket különböző színekkel is meg lehet különböztetni:
pld. 1. osztály – zöldek, 2. osztály – kékek, kisállatokkal utazók – sárgák, családok – pirosak

Metodický list z maďarského jazyka a literatúry, sloh

5.ročník

Anotácia:

Cieľom metodického listu je konkretizovať požiadavky z výkonového a obsahového štandardu z maďarského jazyka v 5. ročníku. Metodický list je rozdelený na dve časti. Prvá časť je určená pre učiteľov, obsahuje metodické poznámky o zameraní, cieľoch a konkrétnych aktivitách. Druhá časť metodického listu je orientovaná prakticky, možno ju využiť priamo na vyučovacej hodine.

Názov metodického listu: Kreativne písanie

Výkonový a obsahový štandard:

Metodický list je zameraný na tvorbu vlastného textu.

Výkonový štandard:

Žiak:

- pri tvorbe vlastného textu vie používať synonymá a ustálené slovné spojenia;
- dokáže vytvoriť rozprávanie v 1. osobe a v 3. osobe;
- dokáže samostatne napísať rozprávanie.

Obsahový štandard:

Rozprávanie – spôsob rozprávania, ja – rozprávanie, on – rozprávanie

Cieľ vyučovacej hodiny:

Rozvíjať kompetencie, ktoré rozvíjajú tvorbu ústnych a písomných textov.

Žiak dokáže:

- vyjadrovať svoje myšlienky, nápady písomnou formou;
- spolupracovať v skupine a vnímať odlišnosti.

Organizácia aktivít:

č.	Opis aktivity	Organizačná forma práce	Pomôcky
1.	<p>Na úvod učiteľ oboznámi žiakov s cieľom vyučovacej hodiny. Na hodine budú pracovať v 2 skupinách, ale každý žiak zostane sedieť vo svojej lavici. Každý žiak bude mať svoje číslo, ktoré bude používať pri práci (namiesto svojho mena napíše len napr. číslo 3). Žiaci dostanú papier s jednou vetou a číslom vid'. pracovný list. Papiere učiteľ pripraví vopred. Pracovný postup je v každej skupine rovnaký, rozdiel je len vo vychádzajúcej vete.</p> <p>Dôležité je, aby žiaci pred písaním na pravú alebo ľavú stranu papiera napísali svoje číslo a potom pokračovali v tvorbe textu.</p> <p>1. skupina začne vetou: <i>A csillogó tenger hullámai között egyszercsak</i></p> <p>2. skupina začne vetou: <i>Távoli erdők mélyén, sűrű erdő közepén....</i></p> <p>Žiaci majú za úlohu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prečítať vetu, ktorá je napísaná na papieri; - dokončiť začatú vetu, podľa svojej predstavy a pokračovať v rozprávaní, za 3 minúty napísať ďalších pár viet; - papiere posúvať ďalej v rámci skupiny 1 i v rámci skupiny 2; - prečítať posledné 2-3 vety, ktoré napísal spolužiak a na základe toho pokračovať v písaní; - posúvať papier ďalšiemu spolužiakovi; - v tom pokračovať dovtedy, kým každý člen skupiny nepísal na každý papier danej skupiny. <p>Keď je v skupine 8 žiakov, príbeh bude mať 8 častí.</p>	Kreatívne písanie Individuálna práca	Papier, perá
2.	<p>Zároveň každý žiak prečíta príbeh pred ostatnými spolužiakmi.</p> <p>Pri tejto práci ide najmä o kreativitu, ako vie žiak za krátky čas prečítať text a napísať na to nadväzujúci krátky, ale zmysluplný text.</p> <p>Môžeme robiť aj rýchle hlasovanie, komu sa ktorý</p>	Frontálna práca	

	text páčil najviac a tak budeme mať aj „vítazný text“.		
3.	Na konci hodiny dáme priestor na diskusiu, aby žiaci mohli prejavit' svoj názor. Páčila sa im hodina v takejto forme? Keď áno, prečo, keď nie, prečo.	Frontálna práca	

Pracovná verzia

Pracovní list k metodickému listu z maďarského jazyka a literatury, sloh

5.ročník

1. csoport tanulói számára

1. *A csillogó tenger hullámai között egyszercsak...*

2. csoport tanulói számára

2. *Távoli erdők mélyén, sűrű erdő közepén...*

Pracovní list k metodickému listu z maďarského jazyka a literatury, sloh

Metodický list z maďarského jazyka a literatúry, literatúra

6.ročník

Anotácia:

Cieľom metodického listu je konkretizovať požiadavky z výkonového a obsahového štandardu z maďarskej literatúry v 6. ročníku. Metodický list je rozdelený na dve časti. Prvá časť obsahuje metodické poznámky o zameraní, cieľoch a konkrétnych aktivitách, táto časť metodického listu je určená pre učiteľov. Druhá časť metodického listu je prakticky orientovaná, možno ju využiť priamo na vyučovacej hodine.

Názov metodického listu: Nógrádi Gábor: *Kutya*

Výkonový a obsahový štandard:

Metodický list je zameraný na rozvíjanie čitateľských a interpretačných zručností žiakov.

Výkonový štandard:

Žiak:

- dokáže charakterizovať správanie postáv literárneho diela;
- vie určiť vzájomný vzťah postáv literárneho diela;
- vie určiť hlavnú myšlienku prečítaného diela;
- dokáže vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie vo veku primeraných textoch;
- dokáže analyzovať text na základe získaných informácií;
- dokáže vyvodiť záver z textu na základe získaných informácií;
- dokáže vyjadriť v ústnych a písomných prejavoch svoje zážitky z prečítaného textu.

Obsahový štandard:

- Humor v literatúre – humorná situácia, jazykový humor
- Opis – opis zvierat
- Charakteristika – charakteristika osoby

Cieľ vyučovacej hodiny:

Rozvíjať kompetencie, ktoré rozvíjajú čitateľskú gramotnosť a tvorbu vlastných písomných prejavov.

Žiak dokáže:

- kľúčovými slovami opísať psa;
- na základe vymenovaných kľúčových výrazov napísať svoju predstavu o tom, čo môže byť témou textu;
- po častiach porozumieť textu;
- odpovedať na otázky súvisiace textom;
- urobiť analýzu textu a vyvodiť záver;
- odôvodniť svoj názor a argumentovať.

Organizácia aktivít:

č.	Opis aktivity	Organizačná forma práce	Pomôcky
1.	Príprava na prácu s literárnym textom. Žiaci sedia v kruhu a každý má v ruke pero. Po jednom hodia pero do stredu a pritom každý povie niečo o psovi. V druhom kole vyberajú perá a pritom povedia niečo/nejaké tvrdenie o psovi.	Perá v strede – <i>Tollak középen</i> Práca v skupine	Perá
2.	„Veštenie“ – Jóslás <i>Kulcsszavak: kamasz, egészségtelen életmód, példamutatás, megszelídítés</i> <i>Miről szólhat az a történet, melynek ezek a kulcsszavai és Kutya a címe?</i> O čom môže byť text, kde sú nasledujúce kľúčové výrazy a názov textu je <i>Pes</i> ? Žiaci pracujú samostatne. Následne si všetci vypočujú zopár „veštení“, o čom môže byť text.	„Veštenie“ – Jóslás Individuálna práca	Tabuľa, krieda, papier, pero
3.	Celý text je rozdelený na 3 časti, žiaci budú pracovať vždy len s jednou časťou. Učiteľ prečíta žiakom 1. časť textu, potom žiaci napíšu odpovede na otázky. Odpovede hneď skontrolujeme. Kontrola prebieha frontálne. Treba dbať na to, aby žiaci vedeli napísať odpovede vlastnými slovami. Dôležité je, aby nevypísali slová z textu v rámci odpovede doslovné, ale aby sami dokázali naformulovať odpoveď. Rovnako postupujeme aj pri 2. a 3. časti textu. V 4. úlohe majú podčiarknuť tie slová/vety, ktoré sa im najviac páčili. Aj tu si vypočujeme pár žiackych odpovedí a odôvodnenie.	Práca vo dvojiciach	Pracovný list
4.	V 5. úlohe žiaci majú za úlohu stručne napísať, o čom bol text. Teraz môžeme porovnávať ich „veštenia“. Na základe týchto porovnávaní môžeme viesť krátku diskusiu.	Individuálna práca Frontálna práca	Pracovný list Vlastné/ žiacke „veštenia“
5.	Učiteľ sa zároveň opýta žiakov, aké mali zážitky z prečítaného textu, či sa im text páčil, aký bol podľa nich? Bol humorný alebo nie? Keď áno, prečo, keď nie prečo?	Frontálna práca	
6.	Na domácu úlohu môžeme žiakom zadať, aby humorne napísali krátku charakteristiku o sebe, o svojom životnom štýle. Na ďalšej vyučovacej hodine by žiaci mali mať možnosť prečítať a	Individuálna práca	

	okomentovať svoje texty.		
--	--------------------------	--	--

Pracovná verzia

Pracovný list k metodickému listu z maďarského jazyka a literatúry, literatúra

6.ročník

Nógrádi Gábor: Kutya

1. Olvasd el az alábbi részletet, majd válaszolj az azt követő kérdésekre!

Ezennel bejelentem, hogy én, Bertalaki Berta Burkus, elhatároztam, megszelídítem ezt a két lábon egyensúlyozó, de teljesen elvadult állatot: az embert.

Már három éve tanulmányozom a Pacsmag Tóni nevezetű korcsot, akivel egy másfél szobás odúba kényszerített a sors. E 13 éves, kissé már szőrösödő, fejlett hím élete ámulattal tölt el. Ámulok, hogy még él. Egy kutya ilyen rendszertelen és egészségtelen életmóddal már régen alulról szagolná a pisinyomokat. Mi, kulturált kutyák, jól tudjuk, hogy naponta háromszor-négyszer futkározni kell egy kicsit a szabad természetben. És nem csupán természetes testi szükségleteink miatt, hanem azért is, hogy izmaink rugalmasak maradjanak, és ne hízzunk el. EZ?! Ez döglök a vackán, piszkálja az orrát, vakarássza a majdmegmondómmit, és bömbölteti a zenedobozát vagy nézi a képdobozát. Az efféle életmód felér egy jól megtervezett öngyilkossággal! Meg kell veszni tőle! Még jó, hogy be vagyok oltva.

- Hogy hívják a kutyát?
- Ki Pacsmag Tóni?
- Mit kifogásol a kutya a gyerek életmódjában?

.....
.....

2. Olvasd el az alábbi részletet, majd válaszolj az azt követő kérdésekre!

Aztán itt van a kísérleti élőlényem étkezési szokása. Naponta egyszer eszik, azaz reggeltől estig. Valami mindig van a szájában a fogain és a nyelvén kívül. Egy vajaskenyér, egy kis csoki, egy kis alma, egy kis keksz. Nem csoda, ha nyolcvan kiló, ruha nélkül és ebéd előtt. Nekünk, kulturált kutyáknak elegendő naponta egyszer enni, és persze tilos minden édesség! Nem mondom, hogy Pacsmag is így étkezzen, hiszen másfajta állat, de reggeli, ebéd, vacsora és két uzsonna bőven elég egy napra.

- Mi a különbség a kutya és a gyerek étrendje között?
- Mi lett a következménye a gyerek étkezési szokásának?
- Mit tanácsol a kutya?

.....
.....

3. Olvasd el az alábbi részletet, majd válaszolj az azt követő kérdésekre!

Szelídítési tervem következő feladata a tisztálkodásra okítás. Tudom, hogy a jó példa nevel a legjobban, ezért gyakran szoktam előtte tisztogatni a mancsomat, nyalogatni a szőrömet meg minden egyebemet, ami tisztogatásra szorul. Azt hiszitek, számít? Az Apuci nevű főemlősnek úgy kell lesni reggel-este, hogy megmosta-e az agyaráit Tónika, az Anyuci nevű körömfelügyelő és hajkarbantartó pedig minden pénteken ollóval és fésűvel rohangál elvadult kölyke után. Nekem elég évente két fürdetés, de ennek a csupasz hímnek naponta kellene szappanoznia magát, ha nem akarja elnyerni az iskolai büzbánya dicsőséges címét.

Tudom, hogy nagyon nehéz feladatot vállaltam: az embert még egyetlen kulturált háziállatnak sem sikerült megszelídítenie. De talán nekünk, kutyáknak, akik több ezer éve figyeljük az elvadulását, sikerülni fog. Ha mégsem, úgyis kihal ez az állatfaj, mint a mamut meg a tengeri tehén, akik szintén nem hallgattak az okos kutyákra.

- Mivel mutat példát a kutya a gyerekeknek?

.....

- Miért érzi úgy a kutya, hogy neki kell példát mutatnia?

.....

- Mi bizonyítja, hogy hiábavaló volt a kutya példamutatása?

.....

- Miért a kutyának kell az embert megszelídítenie? Miért szeretné a kutya megszelídíteni az embert?

.....

.....

.....

- 4. Húzd alá a szövegben azokat a szavakat/mondatokat, amelyek a leginkább tetszettek!**

- 5. Foglald össze röviden, hogy miről szólt a történet!**

Príloha 3: Ukážky rôznych typov metodických listov – rómsky jazyk a literatúra na 1. stupni ZŠ

Metodický list z rómskeho jazyka, 2. ročník základnej školy

Anotácia:

Cieľom metodického listu je konkretizovať požiadavky z výkonového a obsahového štandardu z rómskeho jazyka v 2. ročníku základnej školy. Ukážka metodického listu je zameraná na aktivity počas vyučovacej hodiny, ktoré rozvíjajú jazykové kompetencie žiaka. Metodický list je rozdelený na dve časti. Prvá časť obsahuje metodické poznámky o zameraní, cieľoch a konkrétnych aktivitách, táto časť metodického listu je určená pre učiteľov. Druhá časť metodického listu je prakticky orientovaná a možno ju tvorivo prispôbovať jazykovým kompetenciám žiaka, ktorú odporúčame využívať pri prípravách na vyučovaciu hodinu.

Názov metodického listu: Me the miri famil'ija/Ja a moja rodina

Výkonový a obsahový štandard:

Metodický list je zameraný na osvojenie si slovnej zásoby v rómskom a slovenskom jazyku a na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov v oboch jazykoch.

Výkonový štandard:

Žiak :

- dokáže pomenovať členov rodiny,
- vymenovať pozitívne vlastnosti členov rodiny,
- vie vyjadriť vzťah k členom rodiny,
- dokáže v jednoduchom texte vyhľadať jednoduché slová v rómskom jazyku a tieto slová porovnať so slovami v slovenskom jazyku,
- dokáže položiť a odpovedať na jednoduché otázky o rodine,
- dokáže napísať krátky text o svojej rodine.

Obsahový štandard:

- Členovia rodiny
- Opis člena rodiny (pozitívne vlastnosti člena rodiny)
- Moje pozitívne vlastnosti

Cieľ danej vyučovacej hodiny:

Rozvíjať slovnú zásobu a kompetencie, ktoré rozvíjajú čitateľskú gramotnosť a tvorbu vlastných písomných prejavov.

Žiak dokáže:

- kľúčovými slovami opísať členov rodiny,
- na základe vymenovaných kľúčových výrazov napísať krátky text o svojej rodine,
- po častiach porozumieť textu,
- odpovedať na jednoduché otázky súvisiace textom,
- prečítať text a vyjadriť svoj názor k nemu.

Organizácia vyučovacej hodiny:

č.	Opis organizácie vyučovacej hodiny	Organizačná forma práce	Pomôcky
1.	<p>Učiteľ pozdraví žiakov v rómskom a slovenskom jazyku. Opýta sa niektorých žiakov, ako sa majú a opýta sa, čo robili na predchádzajúcej hodine.</p> <p><i>Lačho d'ives! Sar san/sal? So tumen kerenas pre angluňi ori?</i></p> <p>Učiteľ jednoduchými vetami vysvetlí žiakom, čo sa dnes budú učiť. Čo je cieľom vyučovacej hodiny a prečo je dôležité poznať svojich členov rodiny.</p> <p><i>So sikhil'uvaha adad'ives? So keraha pre sikhlarakeri ori adad'ives? Soske hin lačhes, kana prindžares peskere famil'ijakere dženen?</i></p> <p>Učiteľ na interaktívnej tabuli vysvieti fotografie členov svojej rodiny. Pomenuje členov svojej rodiny v rómskom a slovenskom jazyku - <i>stará mama/e phuri daj, babka/e baba, starý otec/o phuro dad, dedko/o papus, otec/o dad, mama/e daj, brat/o phral, sestra/e phen</i>. Na pokyn učiteľa žiaci nahlas opakujú pomenovania členov rodiny.</p>	Frontálna práca	počítač, dataprojektor, interaktívna tabuľa
2.	<p>Učiteľ vysvieti text v rómskom jazyku a ten istý text v slovenskom jazyku na interaktívnej tabuli. Najprv učiteľ nahlas prečíta text v rómskom jazyku a následne potom ho prečíta v slovenskom jazyku. Zaradom každý žiak nahlas prečíta jednu vetu v rómskom jazyku a tú istú vetu v slovenskom jazyku. Učiteľ na konci farebne na interaktívnej tabuli znázorni pomenovania členov rodiny v rómskom a slovenskom jazyku. Dôraz kladie na rozlíšenie mužského a ženského rodu v rómskom jazyku, mužského rodu, ženského a stredného rodu v slovenskom jazyku. Súčasne ku každému členovi rodiny priradí jednu pozitívnu vlastnosť v rómskom a slovenskom jazyku, ktorú tiež farebne zvýrazni na tabuli. Napríklad: <i>lačhi phuri daj/dobrá stará mama, god'aver phuro dad/múdry starý otec, bu'akero dad/pracovitý otec, bajašni daj/starostlivá mama</i>. Vysvetlí väzbu vyjadrenia vzťahu k rodinným príslušníkom - <i>miro dad/môj otec, miri daj/moja matka</i>. Stručne na príkladoch vysvetlí pravidlá pravopisu v</p>	Frontálna práca	Tabuľa, krieda, papier, pero

	rómskom jazyku a porovná ich s pravidlami pravopisu v slovenskom jazyku.		
3.	Učiteľ rozdá žiakom text v rómskom a slovenskom jazyku v tlačenej podobe. Kto bude prvý, ten vyhráva! Žiaci pracujú vo dvojiciach. Učiteľ zadá prvú úlohu vyhľadať v texte najprv pomenovania členov rodiny, prvá dvojica zapíše jednotlivé pomenovania na tabuľu do stĺpca v takom poradí, ako si ich zapísali do zošita. Učiteľ zadá druhú úlohu vyhľadať v texte pozitívne vlastnosti členov rodiny, prvá dvojica zapíše pozitívne vlastnosti na tabuľu do stĺpca v takom poradí, ako si ich zapísali do zošita. Učiteľ zadá tretiu úlohu podľa prečítaného textu priradiť pozitívne vlastnosti k členom rodiny, prvá dvojica priradí pozitívne vlastnosti k členom rodiny na tabuľu.	Práca vo dvojiciach	V tlačenej verzii text v rómskom a slovenskom jazyku Písacie potreby Zošit Tabuľa, krieda
4.	Učiteľ zadá žiakom nasledujúcu úlohu vo dvojiciach. V pracovnom liste sú otázky vzťahujúce sa k textu, na ktoré má žiak žiakovi odpovedať. Žiak položí otázky a takisto na ne odpovedá.	Práca vo dvojiciach	Pracovný list
5.	Učiteľ zadá žiakom úlohu písomnou formou opísať stručne svoju rodinu. Žiak na hodine vypracuje opis, poprípade ho môže dokončiť doma s rodičmi a prinesie si ho na ďalšiu vyučovaciu hodinu.	Individuálna práca	Písacie potreby Zošit
6.	Na konci hodiny žiaci si prečítajú rozhovor vo dvojiciach. Každá dvojica si pripraví nový rozhovor, ktorý sa naučia a ktorý prednesú na nasledujúcej hodine.	Práca vo dvojiciach	Pracovný list

**Ukážka pracovného listu k metodickému listu z rómskeho jazyka
2. ročník základnej školy**

Me the miri famil'ija

Vičinav pes David. Hin man efa berša. Me phirav andre dujto klasa. Me bešav pro gav. Miri famil'ija hiňi bari. O phuro dad Ivan the e phuri daj Zdeňka. E daj Iveta the o dad Jozef. Man hin pandž phrala-pheňa. Trin pheňa: e Nikola, e Patrícia the e Zdeňka. Duj phrala: o Jozef the o Tomi. O phuro dad hino buťakero the e phuri daj hiňi lačhejileskeri. Miri daj hiňi buťakeri. The miro dad hino buťakero. Jov hino the but amalovno. O pheňa, e Nikola hiňi god'aver. E Patricia hiňi bares lachi. E Iveta hiňi bajašňi. O phrala, o Jozef hino čhibakero the o Tomi hino zoralo. Jov rado bavinel futbalis.

Volám sa Dávid. Mám sedem rokov. Chodím do druhého ročníka. Bývam na dedine. Moja rodina je veľká. Starý otec Ivan a stará mama Zdenka. Mama Iveta a otec Jozef. Mám päť súrodencov. Tri sestry: Nikola, Patrícia a Iveta. Dvaja bratia: Jozef a Tomáš. Starý otec je pracovitý a stará mama je dobrosrdečná. Moja mama je usilovná. Môj otec je tiež usilovný. Je aj veľmi priateľský. Sestry, Nikola je múdra. Patrícia veľmi milá. Iveta je starostlivá. Bratia, Jozef je výrečný a Tomáš je silný. Rád hrá futbal.

1. Vyhl'adaj v texte členov rodiny a zapíš si ich do zošita./Rode andro textos le famil'ijakere dženen u irin len andre irka.

2. Podľa prečítaného textu prirad' správne pozitívne vlastnosti k členom rodiny./Pal o pregendo textos phand andre laches o lache ajsipena le famil'ijakere dženengere.

starý otec	silný
stará mama	výrečný
mama Iveta	starostlivá
otec Jozef	milá
sestra Nikola	múdra
sestra Patrícia	priateľský
sestra Iveta	usilovný
brat Jozef	pracovitý
brat Tomáš	dobrosrdečná
o phuro dad	zoralo
e phuri daj	čhibakero
e daj Iveta	bajašňi
o dad Jozef	lachi
e phen Nikola	god'aver
e phen Patricia	amalovno
e phen Iveta	buťakeri
o phral Jozef	buťakero
o phral Tomas	lačhejileskeri

3. Odpovedz na otázky./Ker palephučibena.

- a) Koľko rokov má Dávid? Keci berša hin le Davidos?
- b) Koľko má Dávid súrodencov? Keci Davidos hin phrala-pheňa?
- c) Ako sa volá jeho stará mama? Sar pes vičinel leskeri phuri daj?
- d) Je jeho stará mama výrečná? Hin leskeri phuri daj čhibakeri?
- e) Koľko bratov má Dávid? Keci Davidos hin phrala?
- f) Ako sa volajú jeho bratia? Sar pes vičinen leskere phrala?

4. Polož otázky svojmu spolužiakovi/spolužiačke./Thov o phučibena peskere jekhetane sikhľ'uvneske/jekhetane sikhľ'uvňake.

- a) Ako sa voláš? Sar pes vičines?
- b) Máš veľkú rodinu? Hin tut bari famil'ija?
- c) Koľko členov má? Keci džene la hin?
- d) Máš súrodencov? Ak áno, ako sa volajú? Hin tut phrala-pheňa? Te tut hin, sar pes vičinen?
- e) Aké sú ich pozitívne vlastnosti? Save hin lengere lače ajsipena?
- f) Aká je tvoja pozitívna vlastnosť? Savo hino tiro lačo ajsipen?

5. Napíš krátky opis svojej rodiny./ Irin charno vakeriben pal peskeri famil'ija.

6. Rozhovor/O vakeriben

Milan: Ahoj!

Jozef: Ahoj!

Milan: Ako sa máš?

Jozef: Ďakujem, mám sa dobre.

Jozef: Ty sa máš ako?

Milan: Tiež sa mám dobre.

Milan: Kto je ten človek, ktorý stojí pri tebe?

Jozef: Toto je môj brat. Jeho meno je Tomáš.

Milan: Povedz mi o ňom niečo.

Jozef: Môj brat Tomáš je silný. On hrá futbal.

Milan: Výborne. Aj ja hrám futbal. Môžeme sa zahrať zajtra po škole?

Jozef: Áno môžeme. Tomáš donesie futbalovú loptu.

Tomáš: Áno donesiem futbalovú loptu. Zajtra sa uvidíme.

Milan: Zajtra sa uvidíme. Ahojte!

Milan: Ahoj!

Jozef: Ahoj!

Milan: Sar sal?

Jozef: Paľikerav, mange lačhes.

Jozef: Sar tut džives?

Milan: The mange lačhes.

Milan: Ko hin oda manuš, so terďol paš tute?

Jozef: Oda hin miro phral. Leskero nav hin Tomi.

Milan: Phen mange pal leste vareso.

Jozef: Miro phral o Tomi hino zoralo. Jov bavinel futbalis.

Milan: Lačhes. The me bavina futbalis. Šaj amen bavinas tajsa pal e sikhad'i.

Jozef: He, šaj amen bavinas. O Tomis anela e futbalikeri lopta.

Tomi: He, me anava e futbalikeri lopta. Tajsa pen dikhaha.

Milan: Dikhaha pen tajsa. Ahojte!

Pracovná verzia

Príloha 4: Ukážky rôznych typov metodických listov – slovenský jazyk a slovenská literatúra na 2. stupni ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským

Metodický list zo slovenského jazyka pre základné školy s vyučovacím jazykom maďarským

Anotácia:

Cieľom metodického listu je konkretizovať požiadavky z výkonového a obsahového štandardu zo slovenského jazyka pre 5. ročník ZŠ s VJM. Metodický list je určený pre učiteľov, obsahuje metodické poznámky o zameraní, cieľoch a konkrétnych aktivitách. Zložky komunikácia a sloh a jazyková komunikácia sa vo výučbe neoddeľujú, spolu vytvárajú integrovaný blok komunikácie, ktorého hlavnými piliermi sú tematické okruhy, pojmové okruhy a rečovo-komunikačné zámery. Na ne nadväzujú jazykové prostriedky³¹. Znamená to, že každá vyučovacia hodina musí obsahovať rôzne aktivity – aktivity zamerané na komunikáciu, ale aj na jazykovú komunikáciu. Gramatické javy sa nikdy nepreberajú izolovane, ale vždy v rámci komunikačnej témy. Metodický list obsahuje námety na činnosti v rámci komunikačnej témy Domov a bývanie.

Názov metodického listu: Bývanie

Výkonový a obsahový štandard:

Metodický list je zameraný na rozvíjanie všeobecných a komunikačných jazykových kompetencií pre 5. ročník ZŠ s VJM.

Výkonový štandard

Komunikácia a sloh:

- komunikačné témy: pomocou otázok jednoducho opísať prostredie, v ktorom žiak žije, po príprave zoštylizovať kratšie súvislé texty na prebrané témy s využitím osvojenej slovnej zásoby;
- rečovo-komunikačné zámery: porozumieť jednoduchým pokynom a reagovať na ne, jednoducho, pomocou krátkych viet komunikovať primerane jazykovej úrovni a veku;
- pojmové okruhy: správne požiť výrazy vyjadrujúce existenciu, vyjadriť priestorové a časové vzťahy, vyjadriť kvalitatívne a kvantitatívne vzťahy;
- čítanie: čítať s porozumením nahlas aj potichu veku primerané texty, globálne porozumieť súvislým textom a kratším literárnym ukážkam s menším počtom neznámych slov;
- tvorba dialógov a súvislých ústnych prejavov: správne napísať odlišné spoluhlásky (s, š, č, ď, dž, ť, ň, ľ, í, í, ž), samohlásky (ä, y, ý) a dvojhlásky, po príprave reprodukovať kratšie prečítané veku primerané texty, po príprave odpovedať na otázky k prečítaným textom, po príprave napísať jednoduchý opis miestnosti.

³¹ *Inovovaný ŠVP pre 2. stupeň* [online] Bratislava : ŠPÚ. 2015 [cit. 2015. 07. 20.] Dostupné na internete: http://www.statpedu.sk/files/documents/inovovany_statny_vzdelavaci_program/zs/2_stupen/jazyk_a_%20komunikacia/sjsl_nsv_05_12_2014.pdf, s. 4

Jazyková komunikácia:

- lexikológia: aplikovať osvojené lexikálne jednotky, poznať význam slov, ktoré žiak využíva vo svojom jazykovom prejave v súlade s rôznymi kontextami a komunikačnými situáciami, zoštylizovať jednoduché vety a vetné konštrukcie podľa modelov, s pomocou učiteľa pracovať so slovníkmi;
- syntax: podľa vetných modelov tvoriť jednoduché vety, zoštylizovať jednoduché vety a vetné konštrukcie;
- morfológia: aplikovať zhodu najfrekvencovanejších prídavných mien s podstatnými menami, používať správne tvary slovies v rámci komunikačnej témy, správne používať predložky, ktoré si žiak osvojil na primárnom stupni vzdelávania;
- zvuková stránka reči a pravopis: správne vyslovovať slovenské hlásky, pri delení slov na slabiky využívať osvojené vedomosti z maďarského jazyka, rozdeľovať známe slová s dvojhláskami a slabikotvornými spoluhláskami na slabiky, pri písaní aplikovať nadobudnuté vedomosti z ortografie.

Obsahový štandard

Komunikácia a sloh:

- komunikačné témy: zariadenie domu/bytu, prostredie, v ktorom žijeme;
- rečovo-komunikačné zámery: získavať informácie, informovať niekoho;
- pojmové okruhy: vyjadrenie existencie, vlastníctva a vlastníka, vyjadrenie priestorových a kvalitatívnych a kvantitatívnych vzťahov, vyjadrenie logických vzťahov;
- čítanie: plynulé hlasné čítanie, čítanie s porozumením, vyhľadávanie základných informácií v texte;
- tvorba dialógov a súvislých ústnych prejavov: zoštylizovanie viet a vetných konštrukcií, reprodukcia krátkych textov, jednoduchý opis.

Jazyková komunikácia:

- lexikológia: osvojovanie daných lexikálnych jednotiek, aplikácia osvojených lexikálnych jednotiek v rámci komunikačnej témy, práca s prekladovým slovníkom;
- syntax: tvorenie jednoduchých viet;
- morfológia: používanie správnych tvarov slovies v rámci komunikačnej témy, praktické používanie zhody prídavných mien s podstatnými menami, praktické používanie predložiek –systematizácia poznatkov z primárneho stupňa vzdelávania;
- zvuková stránka reči a pravopis: správna výslovnosť a artikulácia slovenských hlások, rozdeľovanie slov s dôrazom na odlišnosti od maďarského jazyka, písanie známych slov.

Cieľ danej vyučovacej hodiny:

Rozvíjať vyššie uvedené komunikačné jazykové činnosti, stratégie a kompetencie.

Žiak dokáže:

- jednoducho opísať miestnosti domu/bytu;
- správne používať zhodu podstatných mien s prídavnými menami v rámci komunikačnej témy;
- správne používať slovesá v rámci komunikačnej témy;
- správne vyslovovať slovenské hlásky;

- rozdeľovať známe slová s dvojhláskami a slabikotvornými spoluhláskami na slabiky;
- porozumieť krátkemu textu o detskej izbe;
- odpovedať na jednoduché otázky o miestnostiach domu/bytu;
- formulovať jednoduché vety v rámci komunikačnej témy;
- zoštylizovať krátky text o vlastnej izbe na základe prečítaného textu.

Komunikačná téma: Domov a bývanie

Námety na aktivity:

č.	Opis aktivity	Organizačná forma práce	Pomôcky
1.	<p>Na začiatku každej vyučovacej hodiny sa odporúča aplikovať vhodné cvičenie na uvedenie žiakov do slovenského jazyka. Je možné hodinu začať spevom, jazykovou hrou, prípadne básničkou.</p> <p>Učiteľ môže zaradiť aj foneticko-fonologické cvičenia zamerané na správnu výslovnosť. Žiaci si vypočujú básničku z nahrávky a opakujú ju, pričom dbajú na správnu výslovnosť, prípadne učiteľ napíše na tabuľu jednoduchý jazykolam, ktorý niekoľkokrát správne prečíta a žiaci to opakujú...</p>	Frontálna práca	CD – slovenský jazyk pre 5. ročník ZŠ s VJM
2.	<p>Na úvod učiteľ oboznámi žiakov s cieľom vyučovacej hodiny.</p> <p>Ďalšia aktivita slúži na opakovanie toho, čo sa žiaci v rámci témy bývanie naučili na primárnom stupni vzdelávania. Nie všetci žiaci sú v piatom ročníku na rovnakej jazykovej úrovni, preto odporúčame pracovať s učebnicou³², v ktorej sú otázky a zároveň modelové vety a slovná zásoba na tvorbu odpovedí. Učiteľ sa pýta žiakov napr. <i>Kde bývaš? (Bývam v meste/na dedine.) V akom dome/byte bývaš? (Bývam v trojizbovom byte. Bývam v novom rodinnom dome s veľkou záhradou.) Kde sa nachádza váš dom/byt? (Náš byt sa nachádza na štvrtom poschodí. Náš dom sa nachádza uprostred dediny.) Aké miestnosti sú v dome/byte? (V dome/byte je predsieň, kuchyňa, kúpeľňa, obývačka, spálňa,</i></p>	Frontálna práca, skupinová práca	Obrázky, ktoré žiaci poznajú z predchádzajúcich hodín.

³² DÖMÉNYOVÁ, A. a kol. 2012. *Slovenský jazyk pre 5. ročník ZŠ s VJM*. 2. vydanie. Bratislava : SPN 2012, s. 40 – 41. ISBN 978-80-10-02361-5

	<p><i>detská izba, pracovňa, WC...)</i></p> <p>V menej podnetnom jazykovom prostredí učiteľ môže žiakov zadeliť do skupín a každá skupina dostane za úlohu vytvoriť pojmovú mapu (miestnosť – zariadenie...).</p>		
3.	<p>Ďalšia aktivita je zameraná na precvičovanie zhody prídavných mien s podstatnými menami v rámci komunikačnej témy. Žiaci si precvičia aj používanie akuzatívu (napr. na otázky <i>Akú predsieň máte? Čo máte v kúpeľni?</i>).</p> <p><i>Aké sú miestnosti v dome/byte? (Predsieň je menšia. Máme menšiu predsieň. Kuchyňa je veľká a moderne zariadená. Máme veľkú a moderne zariadenú kuchyňu. Obývačka je svetlá a priestranná. Máme svetlú a priestrannú obývačku. Kúpeľňa je prerobená. Máme prerobenú kúpeľňu. Detská izba je veľká. Máme veľkú detskú izbu...)</i></p> <p><i>Čo máte v dome/byte?(V dome máme kúpeľňu, obývačku, kuchyňu, spálňu, predsieň...)</i></p> <p>Žiaci na otázky odpovedajú pomocou danej slovnej zásoby, neskôr na základe otázok tvoria súvislý text o svojom bývaní. Na záver tejto aktivity žiaci preložia do slovenčiny vety v učebnici. Na konci hodiny každý žiak dokáže povedať aspoň 5 súvislých viet v rámci komunikačnej témy.</p>	<p>Skupinová práca</p> <p>Individuálna práca</p>	<p>Učebnica, PZ, pero, kartičky s názvami miestností domu/bytu, prípadne obrázky</p>
4.	<p>Učiteľ ukazuje žiakom obrázky miestností v učebnici (prípadne iné) a pýta sa ich, napr.: <i>Čo je v kuchyni?(V kuchyni je moderná kuchynská linka, oválny stôl, kombinovaný sporák... V kuchyni máme modernú kuchynskú linku, oválny stôl, kombinovaný sporák...)</i></p> <p>Žiaci stručne opíšu zariadenie kuchyne.</p> <p>V ďalšej časti hodiny si prečítajú, kto čo robí v kuchyni. Pomocou cvičení a danej slovnej zásoby tvoria žiaci jednoduché vety o tom, kto čo robí v kuchyni.</p> <p>Pri vyššie uvedených aktivitách sa odporúča pracovať s PZ³³, v ktorom sa nachádzajú obrázky, doplnňovacie úlohy a úlohy na</p>	<p>Frontálna práca</p> <p>Individuálna práca</p>	<p>Obrázky, učebnica, PZ, pero</p>

³³ DÖMÉNYOVÁ, A. a kol. 2009. *Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre 5. ročník ZŠ VJM*. Komárno : K – Print, 2009. s. 21 – 27. ISBN 978-80-970214-6-7

	precvičovanie pravopisu.		
5.	V ďalších aktivitách učiteľ postupuje podobne ako v rámci aktivity č. 4 – žiaci stručne opíšu zariadenie ďalších miestností na základe obrázkov a slovnej zásoby v učebnici ³⁴ . Na základe textov v učebnici sa žiaci naučia rozprávať aj o tom, kto čo robí v jednotlivých miestnostiach domu/bytu. Na každej vyučovacej hodine sa odporúča opakovať nadobudnuté vedomosti v rámci komunikačnej témy a tiež pracovať s PZ.	Frontálna práca žiakov Individuálna práca	Kartičky s názvami zariadení bytu/domu
6.	Aktivita č. 6 nadväzuje na predchádzajúce aktivity, ale dôraz sa kladie na prácu žiakov. Žiaci pracujú vo dvojiciach a striedavo majú niekoľkými vetami opísať každý obrázok (odporúčame použiť predovšetkým obrázky v učebnici). Využijú modelové vety, ktoré si zopakovali v rámci úvodnej aktivity vyučovacej hodiny. Učiteľ sleduje prácu dvojíc, podľa potreby žiakov usmerňuje, opravuje. Niektoré dvojice pred triedou porozprávajú o obrázkoch.	Práca vo dvojiciach	Učebnica, obrázky
7.	Ďalšia aktivita je zameraná na gramatické učivo (rozdeľovanie slov). Najprv si žiaci vypočujú básničku z nahrávky, potom si ju aj prečítajú (učebnica s. 48). Druhýkrát si báseň prečítajú slabikovane, pričom si aj tleskajú. Žiaci pri rozdeľovaní slov využívajú vedomosti z maďarského jazyka. Učiteľ upozorňuje žiakov na odlišnosti – prakticky si precvičujú rozdeľovanie slov (úlohy v PZ ³⁵). Gramatické učivo sa precvičuje najmä pomocou slovnej zásoby v rámci komunikačnej témy, aby žiaci nemali problémy s porozumením. Učiteľ vyzve žiakov, aby tvorili jednoduché vety o zariadení bytu/domu, ktoré napíšu na tabuľu napr. slabikovane.	Frontálna práca, Individuálna práca	CD – slovenský jazyk pre 5. ročník ZŠ s VJM (č. 13/Naša babka činžiarová), učebnica, PZ, pero
7.	Aktivita č. 7 je zameraná na počúvanie s porozumením. <i>Moja izba – počúvanie s porozumením</i>	Individuálna práca, frontálna	CD – slovenský jazyk pre 5. ročník ZŠ s VJM (č. 14/Moja

³⁴ DÖMÉNYOVÁ, A. a kol. 2012. *Slovenský jazyk pre 5. ročník ZŠ s VJM*. 2. vydanie. Bratislava : SPN 2012, s. 44 – 47. ISBN 978-80-10-02361-5

³⁵ DÖMÉNYOVÁ, A. a kol. 2009. *Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre 5. ročník ZŠ VJM*. Komárno : K – Print, 2009. s. 21 – 27. ISBN 978-80-970214-6-7

	<p>Žiaci si dvakrát vypočujú text. Mali by textu porozumieť, nie je potrebné text prekladať do materinského jazyka.</p> <p>Potrebná slovná zásoba: <i>záclona, laminátové parkety, koberec, posteľ, písací stôl, polička na knihy, farebná prikrývka, pohodlné kreslo, skriňa, udržiavať poriadok, poutierať prach, vyprášiť koberec, povysávať, poumývať podlahu...</i></p> <p>Učiteľ niekoľkými otázkami zisťuje, či žiaci porozumeli textu. Neznáme slová s pomocou učiteľa vyhľadajú v časti učebnice Slovník, príp. v prekladovom slovníku.</p>	práca	izba), učebnica, prekladový slovník
8.	<p><i>Moja izba – tiché čítanie s porozumením</i></p> <p>Žiaci si po prečítaní textu odpovedajú na otázky.</p> <p>Učiteľ sa následne pýta, žiaci odpovedajú. Keď učiteľ zistí, že žiaci dobre odpovedali na otázky, zadá im úlohu, aby na základe textu opísali svoju izbu. Podľa potreby na tabuľu napíše potrebnú slovnú zásobu, napr. <i>detská posteľ, rozťahovacia posteľ, poschodová posteľ, písací stôl, biely/hnedý... nábytok, police na knihy a hračky, lampa, laminátové parkety, skriňa, stolík na počítač, stolička, záclona, kreslo, koberec...</i></p> <p>Žiakom ponechá čas na tvorbu textu. Po uplynutí tohto času niektorí žiaci prečítajú, čo napísali. Ostatní pozorne počúvajú. Ak si všimli gramatické chyby, spoločne utvoria správne vety. Pri každej aktivite učiteľ monitoruje jej priebeh, povzbudzuje žiakov k aktívnej účasti a v prípade potreby usmerňuje žiakov v jej ďalšom riešení.</p>	Individuálna práca žiakov	Učebnica (s. 48 – 49)
9.	<p>Aktivita č. 9 je zameraná na utvrdzovanie učíva.</p> <p>Žiaci sa opätovne vrátia k textu s názvom <i>Moja izba</i>. Text prečítajú po slabikách, niektoré slová napíšu aj na tabuľu. Učiteľ rozdelí žiakov do menších skupín. Každá skupina dostane inú úlohu, napr. vypíšu z textu jednoslabičné slová, dvoj-, trojslabičné slová... Potom každá skupina napíše na tabuľu slová slabikovane,</p>	Frontálna práca, skupinová práca	Učebnica, PZ, pero, tabuľa

	ostatní kontrolujú. V ďalšej časti hodiny učiteľ vysvetlí žiakom odlišné rozdeľovanie slov v slovenčine a v maďarčine. Na precvičovanie vyriešia úlohy v PZ.		
10.	Aktivita č. 10 je zameraná na komunikáciu. Najprv si žiaci rozhovor vypočujú z nahrávky. Potom učiteľ rozdelí úlohy a žiaci nahlas prečítajú rozhovor v učebnici (Veľké upratovanie). Prípadné neznáme výrazy si vyhľadajú v slovníku. Na zisťovanie pochopenia textu žiaci najprv vyriešia úlohu v učebnici (pravdivá/nepravdivá veta) a potom odpovedajú na otázky. Šikovnejší žiaci po krátkej príprave zahrajú scénu na základe prečítaného textu/komiksu. Potom každý žiak na základe prečítaného textu utvorí niekoľko viet na tému <i>Veľké upratovanie u nás</i> . Učiteľ žiakom ponechá čas na tvorbu súvislého textu. Po uplynutí tohto času niektorí žiaci prečítajú, čo napísali. Ostatní pozorne počúvajú. Ak si všimli gramatické chyby, spoločne vytvoria správne vety. Na ďalších hodinách každý žiak porozpráva, ako u nich prebieha veľké upratovanie.	Frontálna práca, skupinová práca, individuálna práca žiakov	Učebnica (s. 50), papier, pero
11.	Opakovanie a utvrdzovanie učiva v rámci komunikačnej témy <i>Domov a bývanie</i> . Učiteľ môže využívať obrázky z učebnice, PZ, cvičenia a úlohy v učebnici, prípadne iný obrazový materiál. Odporúča sa aj skupinová práca na precvičovanie slovnej zásoby, opisu miestností domu/bytu, na tvorbu dialógov (napr. vo dvojici: rozhovor s novým spolužiakom o bývaní, kto čo robí v kuchyni, v kúpeľni, v detskej izbe..., triedenie odpadu, skrášľovanie životného prostredia..., v skupinách: veľké upratovanie...).	Frontálna práca, skupinová práca	Učebnica, PZ, pero, obrázky
12.	Opakovanie a utvrdzovanie učiva z jazykovej komunikácie (rozdeľovanie slov). Učiteľ môže nadviazať na predchádzajúcu aktivitu tak, že v rámci komunikačnej témy žiaci vytvoria vety, ktoré následne povedia a napíšu slabikovane na tabuľu a do zošitov. Aktivita sa môže realizovať aj formou	Frontálna práca, skupinová práca	Učebnica, PZ, tabuľa, zošit, pero

	skupinovej práce tak, že napr. jedna skupina sa bude pýtať, druhá bude odpovedať, tretia skupina to napíše slabikovane. Alebo jeden žiak zo skupiny položí otázku, druhý odpovie celou vetou, tretí to napíše slabikovane...		
13.	Po dôkladnom preopakovaní prebraného učiva učiteľ rozdá žiakom pracovný list č. 3 (Už to viem – príloha k PZ), ktorý obsahuje úlohy na preverovanie vedomostí žiakov.	Individuálna práca	PZ, pracovný list č. 3, pero

Spôsoby hodnotenia:

Zo strany učiteľa: Na konci každej aktivity, resp. vyučovacej hodiny učiteľ krátko zhodnotí dosiahnutie stanovených cieľov.	Zo strany žiakov: Učiteľ na každej vyučovacej hodine nechá priestor aj žiakom na zhodnotenie svojej práce, pričom kladie otázky najmä na to, čo im táto hodina priniesla.
---	---

Pracovná Včivá

Metodický list zo slovenskej literatúry pre základné školy s vyučovacím jazykom maďarským

Anotácia:

Cieľom metodického listu je konkretizovať požiadavky z výkonového a obsahového štandardu zo slovenskej literatúry pre 5. ročník ZŠ VJM. Metodický list je rozdelený na dve časti. Prvá časť obsahuje metodické poznámky o zameraní, cieľoch a konkrétnych aktivitách – táto časť metodického listu je určená pre učiteľov. Druhá časť metodického listu je prakticky orientovaná, možno ju využiť priamo na vyučovacej hodine.

Názov metodického listu: Rozvíjanie komunikačných schopností žiakov pomocou konkrétneho literárneho textu

Výkonový a obsahový štandard:

Metodický list je zameraný na rozvíjanie všeobecných a komunikačných jazykových kompetencií žiakov 5. ročníka ZŠ s VJM.

Výkonový štandard:

Čítanie: globálne porozumieť kratším veku primeraným textom s menším počtom neznámych slov.

Tematické okruhy a témy: na základe pomocných otázok reprodukovať obsah prečítaných literárnych ukážok, vyhľadať a rozlíšiť hlavné a vedľajšie postavy v úryvku, rozlíšiť v texte hlavné myšlienky od vedľajších, podstatné informácie od nepodstatných, využívať poznatky a zručnosti získané z maďarskej literatúry pri práci so slovenským literárnym textom, po príprave prerozprávať obsah prečítaného textu.

Obsahový štandard:

Čítanie: tiché čítanie s porozumením veku primeraných literárnych ukážok, dramatizované hlasné čítanie veku primeraných literárnych textov.

Tematické okruhy a témy: ľudové rozprávky, charakteristické prvky ľudových rozprávok na základe vedomostí z maďarského jazyka (čarovné prvky, rozprávkové motívy, hrdinovia ľudových rozprávok), autorské rozprávky.

Cieľ danej vyučovacej hodiny:

Rozvíjať vyššie uvedené komunikačné kompetencie.

Žiak dokáže:

- porozumieť prečítanému úryvku;
- rozlíšiť ľudovú rozprávku od autorskej;
- vyhľadať a rozlíšiť hlavné a vedľajšie, skutočné a neskutočné postavy v úryvku;
- na základe pomocných otázok po príprave dokáže prerozprávať prečítaný príbeh a zážitky súvisiace s prečítanou literárnou ukážkou;
- s pomocou učiteľa dokáže stručne charakterizovať literárnych hrdinov;
- vyhľadať význam neznámych slov v dostupných informačných zdrojoch;
- odpovedať na jednoduché otázky;

- formulovať jednoduché vety.

Téma: Rozprávka – Kocúr v čižmách

Organizácia aktivít:

č.	Opis aktivity	Organizačná forma práce	Pomôcky
1.	Na úvod učiteľ oboznámi žiakov s cieľom vyučovacej hodiny. Ďalšia úvodná aktivita slúži na opakovanie vedomostí o rozprávkach, Žiaci stručne odpovedajú na otázky učiteľa. Napr. čo viete o rozprávkach, aké rozprávky poznáme...	Frontálna práca	Učebnica ³⁶
2.	V rámci 2. aktivity najprv učiteľ vzorovo prečíta rozprávku, niekoľkými otázkami zistí, či rozprávke globálne porozumeli. Potom si žiaci ešte raz potichu prečítajú rozprávku. Neznáme slová si môžu vyhľadať v prekladových slovníkoch.	Individuálna práca žiakov	Učebnica, prekladové slovníky
3.	Pri aktivite č. 3 zistíme, či žiaci pochopili prečítaný text. Učiteľ vyzve žiaka, aby prečítal vetu a povedal, či je tvrdenie pravdivé alebo nie. V prípade nepravdivého tvrdenia majú žiaci opraviť vetu podľa prečítaného úryvku.	Frontálna práca	Pracovný list, pero
4.	V úlohách 3 – 5 majú žiaci odpovedať na otázky. Učiteľ zisťuje základné vedomosti žiakov o rozprávke. Žiaci pracujú samostatne. Po krátkom čase nahlas prečítajú, čo napísali – v prípade potreby spoločne opravujú chybné odpovede.	Individuálna práca žiakov	Pracovný list, pero
5.	Aby žiaci lepšie porozumeli úryvku, učiteľ rozdelí úlohy a žiaci nahlas prečítajú rozprávku. Pri hlasnom čítaní dbajú na správnu výslovnosť, intonáciu a tempo.	Frontálna práca	Pracovný list
6.	Úlohy 7 – 11 žiaci riešia frontálne – učiteľ vyzýva jednotlivých žiakov, aby doplnili vety, resp. odpovedali na otázky. Odpovede napíšu na tabuľu a následne aj do pracovných listov.	Frontálna práca	Pracovný list, pero
7.	V ďalšej aktivite niektorí žiaci prerozprávajú obsah prečítanej rozprávky a zároveň vymyslia aj krátky záver. Učiteľ pri každej aktivite	Individuálna práca žiakov	Pracovný list, pero

³⁶ ALABÁNOVÁ, M. 2009. *Slovenská literatúra pre 5. ročník základných škôl s VJM*. Bratislava : SPN, 2009. 122 s. ISBN 978-80-10-01768-3

	povzbudzuje žiakov k aktívnej účasti na hodine a v prípade potreby usmerňuje žiakov v jej ďalšom riešení.		
8.	Na ďalšej hodine si žiaci rozdelia úlohy a zahrajú rozprávku.	Skupinová práca	

Spôsoby hodnotenia:

<p>Zo strany učiteľa: Na konci každej aktivity, resp. vyučovacej hodiny učiteľ krátko zhodnotí dosiahnutie stanovených cieľov.</p>	<p>Zo strany žiakov: Učiteľ na každej vyučovacej hodine nechá priestor aj žiakom na zhodnotenie svojej práce, pričom kladie otázky najmä na to, čo im táto hodina priniesla.</p>
---	---

Pracovná verzia

Pracovní list k metodickému listu zo slovenskej literatúry pre 5. ročník ZŠ s VJM

Kocúr v čižmách

Bol raz jeden mlynár, ktorý mal troch synov. Starý mlynár zomrel a svojim synom zanechal dedičstvo: najstaršiemu mlyn, prostrednému osla a najmladšiemu sa ušiel len kocúr. Bol preto veľmi zarmútený. Tu prišiel k nemu kocúr a takto mu hovorí:

– Nesmúť, ale obstaraj mi čižmy a klobúk! Ostatné nechaj na mňa!

– Čo už môžem stratiť? – pomyslel si mládenec a dal kocúrovi všetko, čo si žiadal.

Kocúr si obul parádne čižmy, na hlavu si nasadil klobúk a hneď sa pustil do práce. Na lúke chytil dvoch zajacov a odniesol ich do zámku.

– Vaše Veličenstvo, prichádzam na rozkaz môjho pána. Môj pán Vás pozdravuje a posíla Vám tento dar.

Kráľ sa veľmi potešil:

– Odkáž svojmu pánovi, že mu za jeho dar veľmi pekne ďakujem a ostávam jeho dlžníkom.

O nejaký čas sa kráľ aj s dcérou viezli v koči popri rieke.

– Rýchlo sa vyzleč, skoč do vody a krič o pomoc! – rozkazuje kocúr svojmu pánovi a už aj zastavuje kráľovský kočiar.

– Vaše Veličenstvo, môjho pána prepadli a ukradli mu šaty! – bedáka kocúr.

Kráľ zobral mlynárovoho syna na zámok a dal mu krásne šaty. Princeznej sa švárnny mládenec zapáčil a ani ona mu veru nebola ľahostajná. Kocúr v čižmách vyhútal ďalší plán. Vybral sa na zámok k bohatému čarodejníkovi, ktorému patrila veľká krajina. Smelo sa pred neho postavil a vraví:

– Počul som už o tvojej zázračnej moci, ale nemôžem tomu uveriť. Naozaj sa dokážeš premeniť na hocijaké zviera?

Čarodejník sa rozosmial a v tej chvíli sa premenil na leva.

– To je neuveriteľné! – vykrikol kocúr.

– Ale vieš sa premeniť aj na niečo menšie, na vtáka alebo myš? – spýtal sa prefikane kocúr.

– To je pre mňa maličkosť, – a v tej chvíli bola z neho malá myš.

Kocúr nemeškal a hneď sa na ňu vrhol. Teraz už zámok čakal len na svojho nového majiteľa.

zarmútený – smutný

švárnny – pekný, driečny

ľahostajný, -á, -é – nevšímavý; človek, ktorý neprejaví záujem

vyhútať – vymyslieť

prefikany – prešibaný, ľstivý, šikovný

vrhnúť sa – hodiť sa na niekoho, útočne napadnúť

1. Pozorne si prečítaj text.

2. Na základe textu urč, ktorá veta je pravdivá a ktorá je nepravdivá.

Bol raz jeden horár, ktorý mal troch synov.	P	N
Bol raz jeden mlynár, ktorý mal tri dcéry.	P	N
Najmladšiemu synovi zanechal kocúra.	P	N
Kocúr bol veľmi lenivý – nič nechcel robiť.	P	N
Mládenc navštívil kráľa, daroval mu zajace.	P	N
Ani princezná mláďencovi nebola ľahostajná.	P	N
Kocúr bol šikovný, lebo pre svojho pána získal aj zámok.	P	N

3. Napíš názov rozprávky.

4. Aká je to rozprávka?

5. Vymenuj postavy v rozprávke.

skutočné postavy:

neskutočné postavy:

6. Prečítajte rozprávku tak, že si rozdelíte úlohy – niekto z vás bude rozprávač, iný kocúr... Dbajte na správnu výslovnosť.

7. Dokonči vety podľa textu.

Starý zomrel a svojim synom zanechal dedičstvo.

Nesmúť, ale obstaraj mi a

Rýchlo sa vyzleč, skoč do vody a krič o! Kocúr v čižmách

..... ďalší plán. Vybral sa na zámok k

..... Spýtal sa ho, či sa vie aj na myš.

Čarodejník to urobil a kocúr sa naňho hneď

8. Kocúr chcel, aby sa čarodejník premenil na myš. Prečo?

.....

9. Aký bol kocúr? Zakrúžkuj správnu odpoveď.

a) ľahostajný

b) prefíkaný

c) lenivý

d) smutný

10. Nahrad' slovo prefíkaný iným výrazom.

11. Dopln' vetu vhodným slovom zo zátvorky (psa, havrana, lišky, sliepky).

Prefíkanosť je v ľudových rozprávkach charakteristickou vlastnosťou

12. Povedz obsah rozprávky.

13. Vymysli záver rozprávky.

Pracovná verzia

Príloha 5: Ukážky rôznych typov metodických listov – anglický jazyk, komunikačná úroveň A1

Metodický list z anglického jazyka, komunikačná úroveň A1

Anotácia:

Cieľom metodického listu je konkretizovať požiadavky z výkonového a obsahového štandardu z anglického jazyka pre komunikačnú úroveň A1. Metodický list je rozdelený na dve časti. Prvá časť obsahuje metodické poznámky o zameraní, cieľoch a konkrétnych aktivitách, táto časť metodického listu je určená pre učiteľov. Druhá časť metodického listu je prakticky orientovaná, možno ju využiť priamo na vyučovacej hodine.

Názov metodického listu: Zvieratá

Výkonový a obsahový štandard:

Metodický list je zameraný na rozvíjanie všeobecných a komunikačných jazykových kompetencií pre komunikačnú úroveň A1.

Výkonový štandard:

počúvanie s porozumením:

- sledovať reč, ktorá je veľmi pomalá a starostlivo artikulovaná, aby žiak mohol pochopiť význam;
- porozumieť každodenným výrazom týkajúcim sa uspokojovania jednoduchých, konkrétnych potrieb.

čítanie s porozumením:

- porozumieť veľmi krátkym jednoduchým textom a samostatným slovným spojeniam, vyhľadať známe mená, slová a základné slovné spojenia, podľa potreby sa v čítaní vrátiť späť;
- získať približnú predstavu o obsahu jednoduchších informačných materiálov a krátkych jednoduchých opisov.

ústny prejav:

- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom, ale komunikácia je úplne závislá od pomalšieho opakovania reči, preformulovania a spresnení;
- rozumieť každodenným jednoduchým slovným spojeniam a vedieť reagovať na jednoduché informácie.

Obsahový štandard:

- *Kompetencia č. 2:* Vypočít si a podať informácie – informovať sa, začleniť informáciu.
- *Kompetencia č. 3:* Vybrať si z ponúkaných možností – identifikovať, opísať.

Cieľ danej vyučovacej hodiny:

Rozvíjať vyššie uvedené komunikačné jazykové činnosti a stratégie a kompetencie.

Žiak dokáže:

- jednoducho opísať zvieratko na obrázku;

- získať približnú predstavu o obsahu textu o koalách;
- porozumieť krátkemu textu o koalách, vyhľadať známe slová a slovné spojenia a podľa potreby sa v texte vrátiť späť;
- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom, odpovedať na jednoduché otázky o zvieratkách, formulovať jednoduché otázky;
- porovnať veľkosť dvoch zvierat tak, že žiak uvedie, ktoré z dvoch zvierat je väčšie.

Tematické zameranie: Človek a príroda

Organizácia aktivít:

č.	Opis aktivity	Organizačná forma práce	Pomôcky
1.	<p>Na úvod učiteľ oboznámi žiakov s cieľom vyučovacej hodiny.</p> <p>Ďalšia úvodná aktivita slúži na opakovanie toho, čo sa žiaci v rámci témy zvieratá naučili v rámci primárneho vzdelávania. Učiteľ ukazuje žiakom obrázky zvierat a pýta sa ich otázky napr.:</p> <p><i>What is it?</i> <i>It is a dog, cat, sheep, cow, horse...</i> <i>Can a dog jump?</i> <i>Yes, it can.</i> <i>Can a horse fly?</i> <i>No it can't.</i> <i>What does a dog eat?</i> <i>It eats meat.</i> <i>What does a monkey eat?</i> <i>It eats bananas...</i></p> <p>Žiaci odpovedajú celou vetou.</p>	Individuálna práca žiakov	Obrázky zvierat, ktoré žiaci poznajú z primárneho vzdelávania.
2.	<p>Aktivita č. 2 nadväzuje na predchádzajúcu aktivitu, ale prenáša dôraz na prácu žiakov. Žiaci pracujú vo dvojiciach a striedavo majú troma vetami opísať každý z troch obrázkov. Využijú vetné konštrukcie, ktoré si zopakovali v rámci úvodnej aktivity tejto hodiny.</p>	Práca vo dvojiciach	Pracovný list
3.	<p>The koala.</p> <p>Na úvod aktivity učiteľ prečíta žiakom text. Žiaci by mali rozumieť textu ako celku, cieľom nie je text doslovne prekladať do materinského jazyka. Potom text čítajú žiaci, pričom sa dbá na správnu výslovnosť a intonáciu.</p> <p>Pomôcka pre učiteľa k lexike: <i>climb – go up, walk up – We climbed the hill.</i></p>	Individuálna práca žiakov	Pracovný list

	<p><i>male – characteristic of men</i> <i>female – characteristic of woman</i> <i>height – the quality of being tall or high</i> <i>spots – small marks – Ladybirds have black spots.</i></p>		
4.	<p>An elephant is <i>bigger than</i> a mouse. Pracovný list rozširuje kompetencie žiakov o stupňovanie krátkych prídavných mien. Učiteľ na základe obrázkov žiakom demonštruje význam vety An elephant is <i>bigger than</i> a mouse. Následne zmení kontext využitia slova <i>bigger</i> vo vete A male koala is <i>bigger than</i> a female koala. Žiaci opakujú vety a snažia sa jej význam porozumieť pomocou pantomímy. Potom si žiaci precvičia daný jav dopĺňaním slov do viet podľa naučeného vzoru.</p>	Individuálna práca žiakov	Pracovný list, pero
5.	<p>Následne sa žiaci opätovne vrátia k textu s názvom The koala. Učiteľ žiakov rozdelí na 2, prípadne viac skupín a pridelí každej skupine otázky, na ktoré majú hľadať v texte odpovede. Žiakom ponechá čas na prácu s textom. Po uplynutí tohto času sa jeden žiak zo skupiny A opýta otázku z Aktivity č. 6 a žiak zo skupiny B odpovedá. Učiteľ povzbudzuje žiakov, aby sa striedali a na záver pridali aj iné otázky a odpovede k textu, ktoré neboli v predlohe. Pri každej aktivite učiteľ monitoruje jej priebeh, povzbudzuje žiakov k aktívnej účasti na hodine a v prípade potreby usmerňuje žiakov v jej ďalšom riešení.</p>	Práca v skupinách	Pracovný list

Overenie dosiahnutia stanovených cieľov:

<p>Na záver hodiny učiteľ zhodnotí prácu žiakov a okomentuje dosiahnutie stanovených cieľov vyučovacej hodiny. Dosiahnutie stanovených cieľov učiteľ overí aj pomocou otázok smerom k žiakom, napr. <i>Can you tell me something about a koala?</i> <i>Can you tell me something about a?</i> <i>Is a mouse bigger than an elephant?</i> <i>Can a dog climb a tree?</i> Zároveň učiteľ ponechá žiakom priestor, aby vyjadrili, čo sa im na hodine páčilo, čo by potrebovali ešte doplniť a pod. Posledná Aktivita č. 6 slúži na upevnenie precvičených</p>	Individuálna práca	Pracovný list, pero
--	--------------------	---------------------

komunikačných kompetencií a rozvíjanie písania s porozumením. Žiaci sa aktivite venujú doma alebo na nasledujúcej vyučovacej hodine. Je potrebné, aby písomný prejav v rámci Aktivity č. 6 učiteľ následne dôsledne zhodnotil, nie z pohľadu počtu „gramatických chýb“, ale z pohľadu zrozumiteľnosti prezentovanej informácie. Odporúčame, aby žiaci mali možnosť prečítať si a aj okomentovať svoje texty aj navzájom.

Pracovná verzia

Pracovní list k metodickému listu z anglického jazyka, úroveň A1

Animals

1. Look at the pictures and say three sentences about the animals. Work in pairs.

This is a/an ...

It can ...

It eats ...

2. Listen and read

The Koala

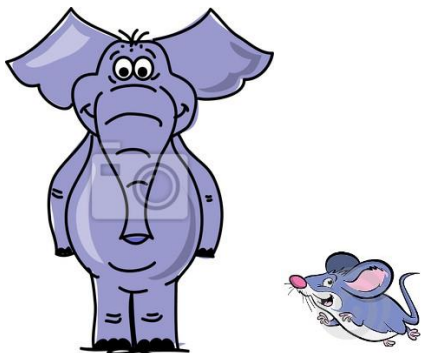
Koalas are not bears. They are tree-climbing animals. They live only in Australia. Koalas are very delicate and they eat only eucalyptus.

The koala can live twelve years. Some people think “koala” means “the animal that doesn't drink”, which is totally wrong. We do not know what the word “koala” means.

Their height is approximately 78 cm for the males and 72 cm for the females. Male koalas have around 12 kg and female koalas around 8 kg. A male koala is bigger than a female koala. Their colour can be grey or brown with white spots.

3. Look and say.

An elephant is *bigger than* a mouse.

A male koala is *bigger than* a female koala.

Compare and fill in the missing words.

The monkey is than a bee.

The lion a snail.

The hippo

4. Look at the text and answer. Work in groups.

Where does a koala live?

What does it eat?

How heavy is a male koala?

How high is a female koala?

What colour is it?

Is a male koala bigger than a female koala?

5. Write about your favourite animal (Where does it live? What colour is it? What does it eat? Is it bigger than...?)

.....

.....

.....

.....

.....

Na prípravu tohto pracovného listu boli použité tieto zdroje:

http://www.hellokids.com/c_1080/reading-and-learning/reports-information/animal-information-for-kids/animals-of-the-world-the-koala

https://www.google.sk/search?q=opica&biw=1030&bih=882&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=GdkCVZjWBobTU5CKhOAM&ved=0CB4QsAQ#imgdii=&imgrc=F2DDsy1XleRtYM%253A%3BgK6K25S4C_GUPM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.bilingual.sk%252Fpicture%252F154.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.bilingual.sk%252FGallery%252FSlovak-animals.html%3B640%3B480

<http://spsest.spsest.sk/~holicova/safari/slon.html>

<https://www.google.sk/search?q=lev&biw=1030&bih=882&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=j9oCVb2CBonjUa3ugPAP&ved=0CAYQAUoAQ&dpr=1.05#imgdii=&imgrc=ZS7PBIPzDMxVvM%253A%3BP8wGIGbfUs0MSM%3Bhttp%253A%252F%252Fobrazky.4ever.sk%252Fdata%252Fdownload%252Fzvieratka%252Fdivozijuce%252Flev%252C-spanok-169908.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fobrazky.4ever.sk%252Ftag%252F205%252Flev%253Fpg%253D13%3B1920%3B1080>

<http://www.dreamstime.com/stock-images-cute-cartoon-mouse-image13074344#res226797>

[http://fotky-foto.sk/fotobanka/kresleny-slon\(34200237\)/](http://fotky-foto.sk/fotobanka/kresleny-slon(34200237)/)

Príloha 6: Ukážky rôznych typov metodických listov – nemecký jazyk, komunikačná úroveň A1

Anotácia:

Metodický list obsahuje aktivity určené na pre žiakov nemeckého jazyka s komunikačnou úrovňou A1. Aktivity sú zamerané na samostatný ústny prejav – dialóg. Tematicky je zameraný na bolesti a choroby.

Názov metodického listu: Choroby a bolesti

Výkonový a obsahový štandard

Výkonový a štandard:

počúvanie s porozumením:

- žiak dokáže porozumieť jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a riadiť sa jednoduchými orientačnými pokynmi.

ústny prejav – dialóg:

- žiak dokáže porozumieť otázkam a pokynom, ktoré sú mu adresované a ktoré sú vyslovované dôsledne a pomaly.

Obsahový štandard:

- *Kompetencia 7:* Vyjadrovať pocity -vyjadriť fyzickú bolesť – Schmerz ausdrücken (Mein Rücken tut weh. Ich habe Rückenschmerzen)

Cieľ danej vyučovacej hodiny:

Rozvíjať vyššie uvedené komunikačné jazykové činnosti, stratégie a kompetencie.

Žiak dokáže:

- určiť na základe viaczmyslového vnímania časti tela;
- pomenovať miesta, kde cíti bolesť;
- povedať, akú má chorobu alebo bolesť.

Tematické zameranie: Ľudské telo, starostlivosť o zdravie – choroby a nehody

Organizácia aktivít:

č.	Opis aktivity	Organizačná forma práce	Pomôcky
1.	Príprava na hovorenie, zopakovanie slovnej zásoby na tému ľudské telo. Žiaci pomenúvajú na interaktívnej tabuli časti ľudského tela, prípadne žiakov môžeme rozdeliť do niekoľkých skupín a každá skupina dostane baliaci papier. Jedno z detí v rámci skupiny si ľahne na hárok baliaceho papiera a ostatní žiaci ho	Práca v skupine	Interaktívna tabuľa, alebo baliaci papier, fixka, pracovný list – Körperteile

	<p>obkreslia. Na obrysy postavy potom napíšu názvy častí tela.</p> <p>Na kontrolu - učiteľ zavesí v triede postavičku s názvami častí tela a v prípade, že žiaci niektoré časti nevedia po nemecky pomenovať, môžu sa ísť pozrieť. Nakoniec si skontrolujú, či napísali pomenovania správne. Plagáty sa môžu zavesiť v triede. Potom žiaci vyplnia pracovný list - Körperteile</p>		
2.	<p>Čo je to? Was ist das?</p> <p>Žiaci pracujú v dvojiciach, jeden žiak ukazuje postupne na jednotlivé časti tela spolužiaka, ktorý ich potom pomenuje po nemecky s použitím viet: <i>Das ist mein... Das ist meine...</i> (rozlišovanie mužského, stredného a ženského rodu). napr. <i>Das ist mein Bauch.</i></p> <p>Alternatíva – hra: pexeso – časti tela (hrajú 4 žiaci). Karty môžu byť len obrázky a označené farebnými bodkami (mužský rod - modrá bodka, stredný rod - zelený bodka a ženský rod - červená bodka).</p>	Práca v skupine alebo vo dvojiciach	Karty – pexeso, interaktívna tabuľa
3.	<p>Čo bolí? Was tut weh?</p> <p>Učiteľ si chytí hlavu a povie: „<i>Oh, mein Kopf tut weh. Ich habe Kopfschmerzen.</i>“ Potom ukáže na oči a povie: „<i>Oh, meine Augen tun weh. Ich habe Augenschmerzen.</i>“ Učiteľ hodí mäkkú loptu žiakovi a ten ukáže na nejakú časť tela a povie „... <i>tut weh. (... tun weh). Ich habe ... schmerzen.</i>“ Žiaci si takto odovzdávajú slovo ďalšiemu spolužiakovi. V prípade, že niekto zle vyslovuje, učiteľ pomáha s výslovnosťou.</p> <p>Nakoniec prídu 2 žiaci k tabuli a napíšu štruktúry (vety) na tabuľu. Jednotné a množné číslo, ženský rod vyznačia farebne.</p> <p>Žiaci chodia po triede, ukazujú na jednotlivé časti tela a hovoria frázy vyjadrujúce bolesť (za pomoci gestikulácie ktorá túto bolesť znázorňuje): „<i>Oh, tut weh/ Oh tun weh.</i>“ Alebo žiakom rozdáme karty s časťami tela a keď si dvojica povie, čo ich bolí, karty si vymenia.</p>	Práca v skupine	Mäkká lopta, karty
4.	Bolesti a choroby (Schmerzen und Krankheiten)	Práca	Karty –

<p>Žiaci pracujú v skupinách. Dostanú kartičky s pomenovania Kopfschmerzen, (die) Grippe haben, Rückenschmerzen, (die) Angina haben , Bauchschmerzen, (die) Erkältung haben, Zahnschmerzen, Halsschmerzen</p> <p>Za úlohu ich majú rozdeliť do dvoch skupín – Schmerzen a Krankheiten. Skupina, ktorá ich prvá správne roztriedila, vyhráva.</p> <p>Schmerzen Kopfschmerzen haben Rückenschmerzen haben Bauchschmerzen Erkältung haben Zahnschmerzen Halsschmerzen</p> <p>Krankheiten (die) Grippe (die) Angina (die)</p> <p>Hra: Pantomíma Vytvorí sa skupiny po 4 žiakoch. Jeden v skupine ukazuje nejakú chorobu alebo bolesť. Ostatní musia hádať.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dein Kopf tut weh. Du hast Kopfschmerzen. <ul style="list-style-type: none"> ○ Ja, richtig. Ich habe Kopfschmerzen. - Du hast Grippe. <ul style="list-style-type: none"> ○ Nein, ich habe eine Angina. 	<p>v skupinách po 4 žiakoch</p>	<p>choroby a bolesti</p>
--	---------------------------------	--------------------------

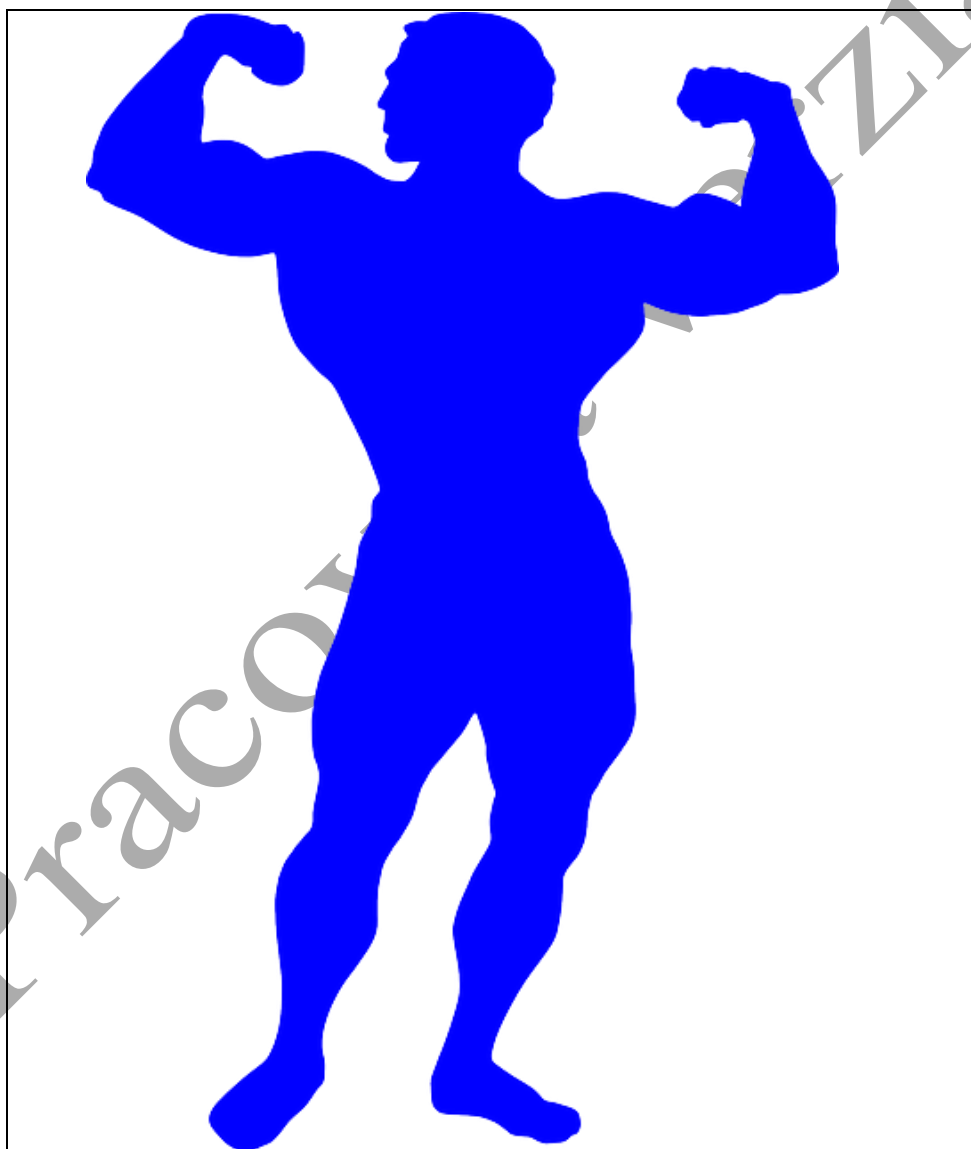
Pracovní list k metodickému listu z nemeckého jazyka, úroveň A1

Pracovní list– Körperteile

Name:

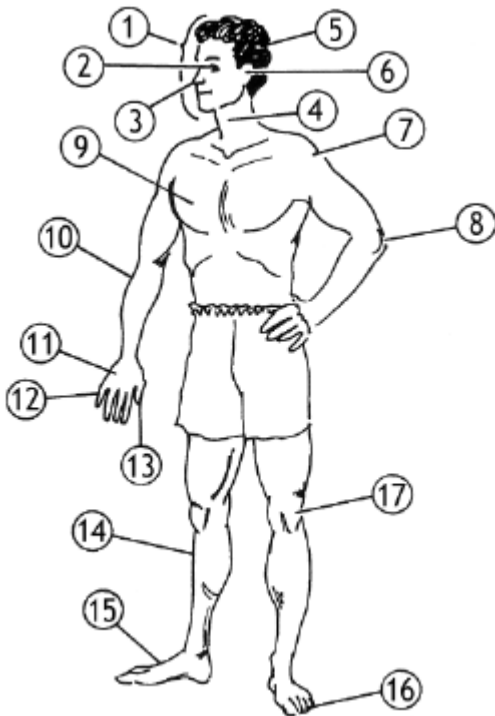
Ordne die Körperteile zu

das Bein – der Arm – der Bauch – der Kopf – das Bein – der Fuß – die Brust – der Rücken –
der Hals – das Knie – der Ellenbogen – das Auge – die Nase - die Haare (das Haar) – das
Ohr – die Schulter – die Hand – der Finger

Riešenie:

Der Körper und das Gesicht.

1. das Gesicht / der Kopf, *pl.* die Gesichter / die Köpfe
2. das Auge, *pl.* die Augen
3. die Nase, *pl.* die Nasen
4. der Hals, *pl.* die Hälse
5. das Haar, *pl.* die Haare
6. das Ohr, *pl.* die Ohren
7. die Schulter, *pl.* die Schultern
8. der Ellenbogen, *pl.* die Ellenbogen
9. die Brust, *pl.* die Brüste
10. der Arm, *pl.* die Arme
11. die Hand, *pl.* die Hände
12. der Finger, *pl.* die Finger
13. der Daumen, *pl.* die Daumen
14. das Bein, *pl.* die Beine
15. der Fuß, *pl.* die Füße
16. die Zehe, *pl.* die Zehen
17. das Knie, *pl.* die Knie
der Bauch der Rücken

Pracovná zbornica

Príloha 7: Ukážky rôznych typov metodických listov – španielsky jazyk, komunikačná úroveň A1

Anotácia:

Dosiahnutím cieľov aktivít v tomto metodickom liste sa čiastočne naplňajú požiadavky vo výkonových a obsahových štandardov zo španielskeho jazyka pre komunikačnú úroveň A1. Metodický list je rozdelený na dve časti. Prvá časť, určená pre učiteľa, obsahuje metodické poznámky o zameraní, cieľoch a konkrétnych aktivitách. Druhá časť metodického listu je prakticky orientovaná a možno ju využiť priamo na vyučovacej hodine.

Názov metodického listu: Expresar lo que me gusta o no me gusta.

Výkonový a obsahový štandard:

Metodický list je zameraný na rozvíjanie všeobecných a komunikačných jazykových kompetencií žiakov smerujúcich k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A1.

Výkonový štandard:

- písomný prejav: žiak dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom, kde žijú a čo robia,
- ústny prejav – monológ: žiak dokáže vytvoriť jednoduché, väčšinou izolované slovné spojenia o ľuďoch a miestach, opísať seba, čo robí, kde žije,
- počúvanie s porozumením: žiak dokáže sledovať reč, ktorá je veľmi pomalá a starostlivo artikulovaná, aby mohol pochopiť význam.

Obsahový štandard:

- Kompetencia č. 9: Predstaviť záľuby a vkus - vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam, vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád, vyjadriť, čo uprednostňujem.

Cieľ danej vyučovacej hodiny:

Rozvíjať vyššie uvedené komunikačné jazykové činnosti, stratégie a kompetencie.

Žiak dokáže:

- charakterizovať v jednoduchých slovných spojeniach seba alebo svojho spolužiaka,
- vytvoriť jednoduché vety o ľuďoch,
- vyjadriť čo rád robí, aké jedlo má rád, čo uprednostňuje.

Tematické zameranie:

- Voľný čas a záľuby
- Mládež a jej svet
- Výživa a zdravie

Organizácia aktivít:

č.	Opis aktivity	Organizačná forma práce	Pomôcky
1.	Učiteľ priblíži žiakom cieľ aktivít. Následne si spoločne zopakujú názvy jedál, voľnočasové aktivity a záľuby v súvislosti s tým, čo mám alebo nemám rád, čo sa mi páči, čo uprednostňujem.	Práca v skupine	
2.	Žiaci dostanú pracovné listy s cvičeniami č. 1 a 2, z ktorých vyplnia 1. cvičenie. Napíšu svoje meno, vek, kde bývajú (v byte, dome, v meste, na dedine), čo radi/neradi robia, aké jedlo majú/nemajú radi, čo uprednostňujú. V prípade potreby použijú slovník alebo sa na neznáme slovo spýtajú učiteľa. Po ukončení aktivity učiteľ pracovné listy zozbiera.	Individuálna práca žiakov - písanie	Pracovný list, pero, slovník
3.	Pracovné listy sa opäť rozďajú premiešané žiakom. Treba dbať na to, aby žiak nedostal list, ktorý sám vyplňal, nakoľko v tejto aktivite bude charakterizovať svojho spolužiaka na základe jeho vypracovaného cvičenia. Každý žiak má pred sebou pracovný list s informáciami o svojom spolužiakovi a ústne ho na základe týchto informácií charakterizuje/opíše prostredníctvom odpovedí na otázky v cvičení.	Individuálna práca žiakov – ústny prejav monológ	Pracovný list
4.	Žiaci dostanú pracovné listy s cvičením č. 3. Majú porozprávať čo Rodrigo rád alebo nerád robí, čo uprednostňuje a to na základe obrázkov priradených k smajlíkom (usmievavý smajlík= má rád, rád robí, uprednostňuje, smutný smajlík = nemá rád, nerád robí). Žiaci pracujú v rámci celej skupiny.	Práca v skupine	Pracovný list

Spôsoby hodnotenia:

<p>Zo strany učiteľa:</p> <p>Učiteľ zhodnotí dosiahnutie stanoveného cieľa na základe pozorovania práce žiakov počas vyučovacej hodiny. Vedomosti žiakov, ktorí preukazovali nižšiu mieru aktivity môže preveriť prostredníctvom otázok: „Čo rád robíš? Rád kreslíš? Čo máš radšej, čaj alebo mlieko? Rád čítaš?“</p>	<p>Zo strany žiakov:</p> <p>Žiak by si mal uvedomiť do akej miery je schopný charakterizovať seba alebo spolužiaka, opísať čo má rád a čo sa mu páči alebo nepáči. Učiteľ vyzve žiakov aby sa ohodnotili bodmi od jedna po päť (pričom jeden bod je najmenej a päť bodov najviac) na základe toho ako počas hodiny túto úlohu dokázali splniť.</p>
--	---

Pracovní list zo španielskeho jazyka, úroveň A1

1. Completa la tabla con las informaciones sobre tí.

Nombre:	Edad:
 <p>Vivo en:</p>	
   <p>Me gusta hacer.... Prefiero.... No me gusta hacer....</p>	
   <p>No Me gusta comer.... Prefiero.... me gusta comer....</p>	

2. Describe a tu compañero de clase contestando las preguntas siguientes. Utiliza las palabras del ejercicio 1.

¿Como se llama tu amigo/amiga?

¿Qué edad tiene?

¿Donde vive?

¿Qué le gusta hacer?

¿Qué no le gusta hacer?

¿Qué le gusta comer?

¿Qué no le gusta comer?

3. ¿Que le gusta hacer? ¿Que no le gusta hacer?
Comenta que le gusta/no le gusta hacer a Rodrigo.

☺ **Le gusta hacer**

 <p>CANTAR</p>	 <p>JUGAR AL FÚTBOL</p>	 <p>NADAR</p>
---	--	--

☹ **No le gusta hacer**

 <p>IR AL CINE</p> 	 <p>BAILAR</p>	 <p>PATINAR</p>
--	--	---

Zdroj: <http://pixabay.com/>

Príloha 8: Ukážky rôznych typov metodických listov – anglický jazyk, komunikačná úroveň A2

Anotácia:

Metodický list obsahuje aktivity určené na pre žiakov anglického jazyka s úrovňou A1, ktorí smerujú k dosiahnutiu úrovne A2. Aktivity sú zamerané na počúvanie s porozumením a samostatný ústny prejav – dialóg a monológ. Tematicky je zameraný na jedlo, ktoré žiak má alebo nemá rád.

Názov metodického listu: Planning for a Party

Výkonový a obsahový štandard

Výkonový štandard:

- ústny prejav – dialóg: žiak dokáže povedať, čo sa mu páči a čo nie,
- počúvanie s porozumením: žiak dokáže porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života.

Obsahový štandard

- Kompetencia č. 8: Vybrať si z ponúkaných možností - potvrdiť/odmietnuť.
- Kompetencia č. 14: Dať ponuku a reagovať na ňu - žiadať niekoho o niečo, odpovedať na žiadosť.
- Kompetencia 9: Predstaviť záľuby a vkus - vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam, vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád.

Cieľ danej vyučovacej hodiny:

Rozvíjať vyššie uvedené komunikačné jazykové činnosti, stratégie a kompetencie.

Žiak dokáže

- naplánovať jedlo na oslavu,
- pomenovať bežné druhy jedla a nápojov,
- povedať, ktoré jedlo má rád, ktoré nemá rád,
- povedať o druhých, čo majú radi a čo nemajú radi.

Tematické zameranie: Výživa a zdravie

- Mäso a mäsové výrobky
- Zelenina a ovocie
- Nápoje
- Príprava jedál

Organizácia aktivít:

č.	Opis aktivity	Organizačná forma práce	Pomôcky
1.	<p>Príprava na počúvanie, zopakovanie slovnej zásoby na tému jedlo</p> <p>Žiaci povedia, čo mali na večeru a čo majú na desiatu, prípadne konkrétne ukážu, čo majú v desiatových boxoch. Na tabuľu zapíšu názvy jedla: <i>croissant, pizza, salami sandwich, sausages, fruit, vegetables, eggs, cheese, French fries, pasta.</i></p> <p>Učiteľ moderuje rozprávanie vhodnými otázkami: <i>What do you have in your box today? What did you have for dinner yesterday?</i></p> <p>Uvedie cieľ hodiny – naplánovať jedlo na oslavu.</p>	Práca v skupine	Tabuľa, krieda/fixka
2.	<p>Počúvanie dialógu</p> <p>Žiaci počúvajú dialóg.</p> <p>Prepis dialógu:</p> <p>Mother: <i>So, who is coming on Saturday?</i></p> <p>Anne: <i>Oh, I have asked Monica, Kate, Olivia and Hannah.</i></p> <p>M: <i>What would you like to eat? Shall we have a barbecue?</i></p> <p>A: <i>Well, I don't know... Hannah doesn't like meat.</i></p> <p>M: <i>We can barbecue some vegetables, too. Does she eat vegetables? Or sausages and hamburgers? Everybody likes hamburgers.</i></p> <p>A: <i>I don't know... I think she likes hamburgers. I'll ask her. But I don't like that salad you usually make with the barbecue. Can we have something else?</i></p> <p>M: <i>Like what? Potatoes?</i></p> <p>A: <i>French fries! Or just some bread rolls.</i></p> <p>M: <i>Ok, I don't mind, you can have French fries. Do you think the girls would like that fizzy kids' champagne? Or just lemonade?</i></p> <p>A: <i>No, not the kids' champagne! I don't like it, we've had it once at school Christmas party and it was disgusting. We'll have lemonade or ice tea. And Mum, could you make milkshakes for us?</i></p> <p>M: <i>You are going to be eleven years old, darling. I think you can already make the milkshakes for your guests yourself. And the girls will certainly like to help you. I will have enough work with the barbecue, cakes, French fries and other things.</i></p>	Individuálne počúvanie	Tabuľa, zariadenie na prehrávanie nahrávky

	<i>A: Ok, we'll do it.</i>		
3.	<p>Úlohy po počúvaní</p> <p>Po vypočutí nahrávky učiteľ krátko zistí porozumenie: <i>What are they planning?</i> <i>Are they quarreling?</i> <i>Did they mention any food or drinks?</i></p> <p>Pred druhým počúvaním nahrávky žiaci dostanú pracovný list. Ich úlohou bude vo dvojiciach zaznačiť podľa počutého textu, ktoré jedlo a nápoje bude Anne servírovať na oslave.</p> <p>Po skončení počúvania si žiaci vo dvojiciach skontrolujú vypracovanie tabuľky v pracovnom liste. Ak treba, učiteľ pustí nahrávku ešte raz, vyzve žiakov, aby povedali nahlas, keď začujú nejaké pomenovanie z tabuľky. Nahrávku zastaví a žiaci a dohodnú, čo má v tabuľke byť uvedené pri jednotlivých položkách – áno, nie alebo možno.</p> <p>Učiteľ krátko uzavrie prácu s nahrávkou otázkami o počutom texte: <i>Would you like to eat the food at Anne's party?</i> <i>Have you already tried kids' champagne?</i> <i>Can you prepare some food yourself?</i></p>	Práca vo dvojiciach	Pracovný list – zadanie 1
4.	<p>Ústny prejav – dialóg</p> <p>Učiteľ rozdelí žiakov do skupín po štyroch. Vysvetlí zadanie: <i>You are having your friends for your birthday party. Decide where your party will take place. You need to make a list of food you are going to serve and find out whether your guests will like it.</i></p> <p>Žiaci si napíšu zoznam 4 jedál, ktoré majú radi a chceli by servírovať na oslave. Postupne sa navzájom v skupine pýtajú, či toto jedlo ostatní majú radi alebo nie. Odpovede si zaznačia do pracovného listu.</p>	Práca v skupinách po 4 žiakov	Pracovný list – zadanie 2
5.	<p>Ústny prejav – monológ</p> <p>Žiaci referujú o svojej oslave, používajú pritom svoje záznamy z pracovného listu. Môžu si pomáhať modelovými vetami, ktoré učiteľ napíše na tabuľu: <i>I have invited Eva, Patrik and Ondrej to my party. It will be at my place. We'll eat pizza, because I like it.</i> <i>We'll have French fries, because I like it and Eva and Patrik like it, too. We'll drink kids' champagne, because everybody likes it. Eva doesn't like sausages, so we won't have them.</i></p>	Práca v skupine	Tabuľa, krieda/fixka

Spôsobý hodnotenia:

Zo strany učiteľa: Na konci hodiny učiteľ krátko zhodnotí dosiahnutie stanovených cieľov.	Zo strany žiakov: Učiteľ nechá priestor žiakom na zhodnotenie svojej práce. Môže im pomôcť otázkami: <i>Do you think you can plan party food? Would you be able to invite an English speaking friend to a party and ask him/her what he/she wants to eat? Can you tell someone about the food you like and don't like?</i>
---	--

Pracovná verzia

Pracovní list k metodickému listu z anglického jazyka, úroveň A2

1 Listen and mark the food and drink Anne is going to have at her party.

Use these marks:

- √ -Yes
- x - No
- ? - Maybe

Food

- pizza
- barbecue
- vegetables
- hamburger
- salad
- French fries

Drink

- lemonade
- ice tea
- kids' champagne
- milkshakes
- beer
- cola

2 Write down four words on food or drink you like and want to have at your party. Ask your friends in the group whether they like it or not.

Use:

- √ for Yes
- x for No

The party will take place

Food or drink

Name _____

Name _____

Name _____

Návrh č. 1 stručnej štruktúry TPU – slovenský jazyk a literatúra

Škola						
Názov predmetu		Slovenský jazyk a literatúra				
Ročník		1.				
Počet hodín		9h/týždeň				
Používaná učebnica						
Vypracoval/a						
Mesiac/ týždeň	Téma	Tematický celok	Výkonový štandard	Spôsobilosti	Prierezová téma	Materiálno- didaktické prostriedky
September/ 1. a 2. týždeň	Vítaj v škole, Moja trieda – čítanie a písanie v prípravnom období	Rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností Prípravné cviky v písaní	Rozprávať podľa obrázka Hovoriť slovo po slabikách Tvorit' vetu podľa grafickej schémy Písať podľa predlohy tvary prípravných cvikov	Žiak vie: - pomenovať predmety a osoby na obrázku - vyhľadať súvislosti medzi časťami obrázka - porovnať časti obrázka - slová postupne použiť vo vetách - rozlíšiť slovo vo vete - sluchovo rozlíšiť prvú hlásku v slove - tvoriť vety podľa vzoru - tvoriť vety s použitím daného slova - držať správne ceruzku - dokresliť obrázok - písať krivé čiary a vodorovné priamky	Dopravná výchova Environmentálna výchova Osobnostný a sociálny rozvoj Regionálna výchova a ľudová kultúra	Učebnica – šlabikár Nápovedné obrázky Písanie – zošit

Návrh č. 2 stručnej štruktúry TPU – slovenský jazyk a literatúra

<p>Predmet: SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA Meno učiteľa: XY Školský rok: 2015/2016 Trieda: V. A Počet vyučovacích hodín týždenne – jazyk: 3 Počet vyučovacích hodín týždenne – literatúra. 2</p>	
<p>Počet a zameranie kontrolných diktátov:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ počet: 4➤ zameranie: opakovanie zo 4. ročníka, podstatné mená, prídavné mená, slovesá <p>Počet a zameranie kontrolných slohových prác:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ počet: 1➤ zameranie: rozprávanie s prvkami opisu¹	
<p>Tematické celky pre časť jazyk²:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Vecný a umelecký text2. Súkromná korešpondencia (pohľadnica, list, krátke správy: SMS, e-mail/mejl)3. Rozprávanie (jednoduché rozprávanie, rozprávanie s prvkami opisu)4. Opis (predmetu, obrázka/ilustrácie, osoby, opis pracovného postupu)	<ol style="list-style-type: none">5. Interview6. Spracovanie informácií (oznámenie, správa)7. Šírenie informácií (pozdávka, inzerát, reklama, plagát, vizitka)8. Diskusia

Mesiac	Hod.	Tematický celok	Téma	Pojmy	Spôsobilosti	Poznámky
IX.	1.	Úvodná hodina		–	–	
	2. – 4.	Opakovanie a prehĺbovanie vedomostí a zručností z 1. stupňa		–	–	
	5. – 6.	Diagnostikovanie žiakov		–	–	
	9. – 11.	Vecný a umelecký text	čítanie s porozumením	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osnova ▪ kľúčové slová ▪ poznámky/konspekt 	<p>Čítanie s porozumením</p> <p>I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby</p> <p>II. Pochopiť obsah textu</p> <p>III. Pochopiť kompozíciu textu</p> <p>IV. Pochopiť gramatickú formu textu</p> <p>Písanie</p> <p>VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis</p> <p>Hovorenie</p> <p>I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum</p> <p>II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov</p> <p>III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku</p> <p>V. Štylizovať text</p> <p>VI. Využívať pri komunikácii jazykové a mimojazykové prostriedky</p>	
X	12. – 14.			<ul style="list-style-type: none"> ▪ názor 		
			diskusia na tému prečítaného			

Mesiac	Hod.	Tematický celok	Téma	Pojmy	Spôsobilosti	Poznámky
X.	15. – 16.	Súkromná korešpondencia	pohľadnica	<ul style="list-style-type: none"> osobné zámená: základné vykanie/tykanie veta: želacia, zvolacia melódia vety: zvolacia veta, želacia veta adresa 	Čítanie s porozumením I. Zameriť svoje čítanie podľa potreby II. Pochopiť obsah textu III. Pochopiť kompozíciu textu IV. Pochopiť gramatickú formu textu Písanie I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum II. Organizovať text z hľadiska kompozície III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis	
	17. – 20.		súkromný list	<ul style="list-style-type: none"> slovosled adresa odosielateľa odsek úvod, jadro, záver koncept osobné zámená: základné vykanie/tykanie veta: želacia, zvolacia melódia vety: zvolacia veta, želacia veta osnova 		
	21.		SMS e-mail/mejl	<ul style="list-style-type: none"> zátvorka dvojbodka bodkočiarka osobné zámená: základné 		

Mesiac	Hod.	Tematický celok	Téma	Pojmy	Spôsobilosti	Poznámky
X.	22. – 25.	Vecný a umelecký text	jednoduché rozprávanie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ hlavná myšlienka ▪ téma ▪ časová postupnosť v rozprávaní ▪ osnova ▪ kľúčové slová ▪ poznámky/konspekt 	<p>Čítanie s porozumením</p> <p>I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby</p> <p>II. Pochopiť obsah textu</p> <p>III. Pochopiť kompozíciu textu</p> <p>IV. Pochopiť gramatickú formu textu</p> <p>Písanie</p> <p>VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis</p> <p>Hovorenie</p> <p>I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum</p> <p>II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov</p> <p>III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku</p> <p>IV. Štylizovať text</p> <p>V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky</p>	
XI.	26. – 27.		diskusia o prečítanom – jednoduché rozprávanie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prestávka ▪ sila hlasu ▪ hlavný slovný prízvuk ▪ dôraz 		

Mesiac	Hod.	Tematický celok	Téma	Pojmy	Spôsobilosti	Poznámky
XI.	28. – 33.	Rozprávanie	jednoduché rozprávanie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pomocné sloveso byť • slovosled • úvod, jadro, záver • časová postupnosť v rozprávaní • kľúčové slová • poznámky/konspekt • koncept • hlavná myšlienka • téma 	Písanie I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum II. Organizovať text z hľadiska kompozície III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis	

Návrh č. 3 stručnej štruktúry TPU – maďarský jazyk a literatúra

ŠKOLA:							
Názov predmetu: Maďarský jazyk a literatúra				Ročník: 1.			
Ročná hodinová dotácia predmetu: 165				Týždenná hodinová dotácia predmetu: 5			
Používaná učebnica:							
M	T/H	Téma, funkcia vyučovacej hodiny/lekcia v učebnici (doplň učiteľ podľa používanej učebnice)	Jazyková komunikácia(JK) Komunikácia a sloh (KS) Čítanie a literatúra (ČL) Výkonový štandard - žiak dokáže/vie:	Jazyková komunikácia(JK) Komunikácia a sloh (KS) Čítanie a literatúra (ČL) Obsahový štandard	Ciele/úlohy	Aktivity/činnosti	Pozn.
S E P T E M B E R	1.	Oboznámenie sa so školou, triedou, učiteľom, spolužiakmi, učebnicou, predstavenie sa, príprava na písanie/ lekcia:	KS: - predstaviť sa, - poskytovať základné informácie o sebe, - porozumieť informáciám a podať ich ďalej. JK: - pri písaní správne držať písacie potreby a správne sedieť.	pozdrav, oslovenie, predstavenie sa (KS) písanie – prípravné cviky (JK)	Úvodné hodiny - oboznámenie sa s vyučovacím predmetom, - organizačné pokyny, - komunikácia – motivácia, - rozvíjanie pozornosti, pamäti - rozvíjanie grafomotorických - zručností – príprava na písanie,	motivačné rozprávanie, počúvanie s porozumením, riadený rozhovor, situačné hry, hranie rolí/ Frontálna a skupinová práca	
	1-5						
S E P T E M B E R	2.	Rozprávanie podľa obrázkov, príprava na písanie/ lekcia:	KS: - pomenovať predmety, osoby na obrázku, - vyžiadať a podávať informácie – pozdravy, oslovenie, predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie, - porozumieť informáciám a podať ich ďalej, - na základe ilustrácií, obrázkov tvoriť	pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie (KS) veta, slovo (JK) písmeno/prvky písmen (JK)	- rozvíjanie komunikačných a vyjadrovacích schopností, - rozvíjanie slovnej zásoby, - rozvíjanie pozornosti, pamäti, - rozvíjanie vizuálnej, auditívnej pozornosti, pamäti - fonemické uvedomovanie hlások, - rozvíjanie grafomotorických	opakovanie, počúvanie s porozumením, riadený rozhovor, situačné hry, hranie rolí/ Frontálna a skupinová	
	1-5						

		<p>jednoduché vety (pomocou otázok).</p> <p>JK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - správne a zreteľne artikulovať hlásky, slabiky, slová, - napísať prvky písmen – podľa predlohy, - pri písaní správne držať písacie potreby a správne sedieť. 		<p>zručností – písanie/prípravné cviky,</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientácia v priestore (hore, dole, vľavo, vpravo). 	práca	
3. 1-5	<p>Rozprávanie podľa obrázkov, série obrázkov, príprava na písanie/ lekcia:</p>	<p>KS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomenovať predmety, osoby na obrázku, - vyžiadať a podávať informácie – pozdravy, oslovenie, predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie, prosba, želanie, - porozumieť informáciám a podať ich ďalej, - na základe ilustrácií, obrázkov tvoriť jednoduché vety (pomocou otázok), - formulovať krátke otázky a odpovede na ne, <p>JK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišovať hlásku od písmena, - členiť slová na slabiky (ústne), - správne a zreteľne artikulovať hlásky, slabiky, slová, - napísať prvky písmen – podľa predlohy, - pri písaní správne držať písacie potreby a správne sedieť. <p>ČL:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postrehnúť hlásku v slabike a v slove. 	<p>pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie, prosba, želanie (KS)</p> <p>veta, slovo, slabika, hláska (JK)</p> <p>písmeno/prvky písmen (JK)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjanie komunikačných a vyjadrovacích schopností, - rozvíjanie slovnej zásoby, - rozvíjanie vizuálnej, auditívnej pozornosti, pamäti, - fonemické uvedomovanie hlások, prvej hlásky slova, - rozvíjanie grafomotorických zručností – písanie/prípravné cviky - orientácia v priestore (hore, dole, vľavo, vpravo). 	<p>opakovanie, počúvanie s porozumením, riadený rozhovor, situačné hry, hranie rolí/ Frontálna, diferencovaná a skupinová práca</p>	

Návrh č. 4 stručnej štruktúry TPU – maďarský jazyk a literatúra

Vyučovaci predmet: maďarský jazyk a literatúra

5. ročník

Zložka: jazyková komunikácia

Počet hodín týždenne: 2

Počet hodín v roku: 66

M	T	H	Lekcia v učebnici	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Formy a metódy	Prierezové témy
SEPTEMBER	I.	1.		Úvodná hodina	Oboznámenie sa s vyučovacím predmetom, organizačné pokyny	Motivačné rozprávanie	
		2.		Opakovanie učiva 4. ročníka – abecedný zoznam	Žiaci si precvičia učivo 4. ročníka, usporiadajú slová podľa abecedného zoznamu	Fixačné metódy	ENV
	II.	1.		Opakovanie učiva 4. ročníka – gramatické kategórie	Žiaci si precvičia učivo 4. ročníka, v texte rozoznávajú slovesá, podstatné mená, prídavné mená, číslovky	Fixačné metódy – skupinové vyučovanie	ENV
		2.		Opakovanie učiva 4. ročníka – gramatické kategórie	Žiaci si precvičia učivo 4. ročníka, v texte rozoznávajú slovesá, podstatné mená, prídavné mená, číslovky	Fixačné metódy – písomné úlohy	MDV
	III.	1.		Vstupná písomná previerka	Plní funkciu spätnej väzby, do akej miery žiaci ovládajú učivo 4. ročníka	Metódy diagnostické a klasifikačné – písomné preverovanie vedomostí	
		2.		Vyhodnotenie vstupnej písomnej previerky	Učiteľ hodnotí vstupnú previerku	Rozhovor	
	IV.	1.		Sila hlasu, tón a dôraz	Žiaci uplatňujú splyvavú výslovnosť pri čítaní textu	Frontálna forma – práca s textom	MUV
		2.		Sila hlasu, tón a dôraz	Žiaci uplatňujú splyvavú výslovnosť pri čítaní textu	Frontálna forma – práca s textom	MUV

OKTÓBER	I.	1.		Sila hlasu, tón a dôraz	Žiaci uplatňujú plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť pri čítaní textu	Frontálna forma – práca s textom	ENV
		2.		Sila hlasu, tón a dôraz	Žiaci zvolia vhodný tón pri čítaní textu	Frontálna forma – práca s textom	DOV
	II.	1.		Slovný prízvuk, vetný prízvuk	Žiaci reprodukovujú text na základe počúvania	Frontálna forma – práca s textom	RLK
		2.		Slovný prízvuk, vetný prízvuk	Žiaci čítajú text so správnym slovným a vetným prízvukom	Frontálna forma – práca s textom	RLK
	III.	1.		Slovný prízvuk, vetný prízvuk	Žiaci čítajú text so správnym slovným a vetným prízvukom	Frontálna forma – práca s textom	OŽZ
		2.		Slovný prízvuk, vetný prízvuk	Žiaci reprodukovujú text na základe počúvania	Frontálna forma – práca s textom	MUV
	IV.	1.		Hláskový systém maďarského jazyka	Žiaci správne artikulujú pri čítaní textu	Frontálna forma – práca s textom	ENV
		2.		Samohlásky a spoluhlásky	Žiaci dodržiavajú správnu dĺžku slabík pri čítaní textu	Frontálna forma – práca s textom	OŽZ
NOVEMBER	I.	1.		Samohlásky a spoluhlásky	Žiaci dodržiavajú správnu dĺžku slabík pri písaní	Skupinová forma – kooperatívne metódy	OŽZ
		2.		Samohlásky a spoluhlásky	Žiaci dodržiavajú správnu dĺžku slabík pri čítaní a písaní textu	Skupinová forma – kooperatívne metódy	ENV
	II.	1.		Samohlásky a spoluhlásky	Žiaci dodržiavajú správnu dĺžku slabík pri písaní	Skupinová forma – kooperatívne metódy	MUV
		2.		Opakovacia hodina	Upevňovanie, opakovanie a precvičovanie prebratého učiva	Fixačné metódy – otázky a odpovede hravou formou	
	III.	1.		Pisomná preverka	Plní funkciu spätnej väzby, do akej miery žiaci ovládajú prebraté učivo	Metódy diagnostické a klasifikačné – písomné preverovanie vedomostí	
		2.		Zákonnosti spoluhlások	Žiaci dodržiavajú pravidlá spodobovania pri čítaní textu	Frontálna forma – práca s textom	DOV
	IV.	1.		Zákonnosti spoluhlások	Žiaci dodržiavajú pravidlá spodobovania pri písaní	Frontálna forma – práca s textom	OŽZ
		2.		Zákonnosti spoluhlások	Žiaci dodržiavajú pravidlá spodobovania pri písaní	Skupinová forma – kooperatívne metódy	EMN

Návrh č. 5 stručnej štruktúry TPU – maďarský jazyk a literatúra

Vyučovaci predmet: maďarský jazyk a literatúra

Zložka: komunikácia a sloh

Počet hodín týždenne: 1

Počet hodín v roku: 33

5. ročník

M	T	H	Lekcia v učebnici	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Formy a metódy	Prierezové témy
SEPTEMBER	I.	1.		Letné zážitky	Rozprávajú sa o letných zážitkoch	Motivačné rozprávanie	OSR
	II.	1.		Získavanie informácií	Žiaci vyhľadajú informácie v rôznych informačných zdrojoch	Samostatná práca	ENV
	III.	1.		Získavanie informácií	Žiaci vyhľadajú informácie a podajú ich ďalej	Skupinová forma – kooperatívne metódy	OŽZ
	IV.	1.		Získavanie informácií	Žiaci vyhľadajú informácie, vypíšu kľúčové slová	Frontálna forma – práca s textom	DOV
OKTÓBER	I.	1.		Získavanie informácií	Žiaci vyhľadajú informácie a tie použijú pri tvorbe vlastného textu	Skupinová forma – kooperatívne metódy	MUV
	II.	1.		Získavanie informácií	Žiaci vyhľadajú informácie a tie použijú pri tvorbe vlastného textu	Frontálna forma – tvorba vlastného textu	OŽZ
	III.	1.		Rozprávanie	Žiaci aplikujú vedomosti o rozprávaní	Frontálna forma	RLK
	IV.	1.		Rozprávanie	Žiaci napíšu kľúčové slová a na základe toho i vlastný text	Skupinová forma – kooperatívne metódy	OSR
NOVEMBER	I.	1.		Rozprávanie	Žiaci napíšu text v 1. osobe	Frontálna forma – tvorba vlastného textu	OSR
	II.	1.		Rozprávanie	Žiaci napíšu text v 3. osobe	Frontálna forma – tvorba vlastného textu	ENV
	III.	1.		Rozprávanie	Žiaci napíšu veku primeraný príbeh v časovom postupnosti	Skupinová forma – kooperatívne metódy	ENV
	IV.	1.		Rozprávanie	Žiaci napíšu veku primeraný príbeh podľa názvu	Frontálna forma – tvorba vlastného textu	OSR

Návrh č. 6 stručnej štruktúry TPU – maďarský jazyk a literatúra

Vyučovací predmet: maďarský jazyk a literatúra

5. ročník

Zložka: literatúra

Počet hodín týždenne: 2

Počet hodín v roku: 66

M	T	H	Lekcia v učebnici	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Formy a metódy	Prierezové témy
SEPTEMBER	I.	1.		Úvodná hodina	Oboznámenie sa s predmetom, organizačné pokyny	Motivačné rozprávanie	
		2.		Opakovanie učiva 4. ročníka – čítanie s porozumením	Žiaci urobia úlohy súvisiace s textom	Skupinová forma – kooperatívne metódy	MUV
	II.	1.		Opakovanie učiva 4. ročníka – čítanie s porozumením	Žiaci urobia úlohy súvisiace s textom	Skupinová forma – kooperatívne metódy	MUV
		2.		Opakovanie učiva 4. ročníka – čítanie s porozumením	Žiaci urobia úlohy súvisiace s textom	Skupinová forma – kooperatívne metódy	
	III.	1.		Vstupná písomná preverka	Plní funkciu spätnej väzby, do akej miery žiaci ovládajú učivo 4. ročníka	Metódy diagnostické a klasifikačné – písomné preverovanie vedomostí	
		2.		Vyhodnotenie vstupnej písomnej preverky	Učiteľ hodnotí vstupnú preverku	Rozhovor	
	IV.	1.		Svet rozprávok	Žiaci vyhľadajú v texte hlavné motívy rozprávok a rozlíšia ľudovú rozprávku od autorskej rozprávky	Skupinová forma – kooperatívne metódy	RLK
		2.		Svet rozprávok	Žiaci zdôvodnia úlohu fantastických javov v rozprávke	Frontálna forma – práca s textom	MUV

OKTÓBER	I.	1.		Svet rozprávok	Žiaci určia hlavné a vedľajšie postavy, interpretujú čitateľský zážitok	Frontálna forma –práca s textom	ENV	
		2.		Svet rozprávok	Žiaci určia hlavné a vedľajšie postavy a vyhľadajú v texte hlavné motívy rozprávky	Skupinová forma – kooperatívne metódy	MUV	
	II.	1.		Svet rozprávok	Žiaci vyjadria v ústnych prejavoch svoje zážitky z prečítaného textu	Frontálna forma –práca s textom	RLK	
		2.		Svet rozprávok	Žiaci vyhľadajú kľúčové slová, podstatné i okrajové dianie	Skupinová forma – kooperatívne metódy	RLK	
	III.	1.		Svet rozprávok	Žiaci vyhľadajú kľúčové slová, podstatné i okrajové dianie	Skupinová forma – kooperatívne metódy	OŽZ	
		2.		Svet rozprávok	Žiaci rozlíšia fantastické rozprávky od realistických rozprávok	Frontálna forma –práca s textom	MUV	
	IV.	1.		Svet rozprávok	Žiaci vyhľadajú spoločné a rozdielne znaky fantastickéj a realistickej rozprávky	Frontálna forma – práca s textom	ENV	
		2.		Svet rozprávok	Žiaci vyhľadajú spoločné a rozdielne znaky fantastickéj a realistickej rozprávky	Skupinová forma – kooperatívne metódy	OŽZ	
	NOVEMBER	I.	1.		Svet rozprávok	Žiaci napíšu osnovu prečítanej rozprávky	Frontálna forma – individuálna práca	OŽZ
			2.		Svet rozprávok	Žiaci komparatívne odlišia od seba rôzne typy rozprávok	Frontálna forma –práca s textom	ENV
II.		1.		Svet rozprávok	Žiaci určia hlavnú myšlienku prečítanej rozprávky a charakterizujú postavy	Frontálna forma –práca s textom		
		2.		Svet rozprávok	Žiaci prerozprávajú dej so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti a s obmenami	Skupinová forma – kooperatívne metódy		
III.		1.		Svet rozprávok	Žiaci vyjadria v ústnych a písomných prejavoch svoje zážitky z prečítanej rozprávky	Frontálna forma –práca s textom		
		2.		Svet rozprávok	Žiaci sa zúčastňujú na dramatizácii rozprávky	Skupinová forma – kooperatívne metódy	MUV	

NOVEMBER	IV.	1.		Opakovacia hodina	Upevňovanie, opakovanie a precvičovanie prebratého učiva	Fixačné metódy – otázky a odpovede s hravou formou	
		2.		Písomná previerka	Plní funkciu spätnej väzby, do akej miery žiaci ovládajú prebraté učivo	Metódy diagnostické a klasifikačné – písomné preverovanie vedomostí	

Pracovná verzia

Návrh č. 7 stručnej štruktúry TPU – slovenský jazyk a slovenská literatúra

Predmet: slovenský jazyk a slovenská literatúra 5. ročník											
Integrované zložky: komunikácia a sloh a jazyková komunikácia											
4 hodiny týždenne, spolu 132 hodín ročne						Vypracoval: XY					
M	T	H	P.č h.	Komunikačná téma	Rečovo-komunikačné zámery	Pojmové okruhy	Jazyková komunikácia	Výkonový štandard ŽIAK:	Aktivity/činnosti	Lekcia v učebnici/PZ	Pozn.
S E P T E M B E R	1	1	1	Úvodná hodina	predstavovanie, pozdravy, odpoveď na pozdrav	vyjadrenie existencie	správna výslovnosť a artikulácia slovenských hlások	ovláda rozličné pozdravy, vie sa predstaviť, vie poskytnúť základné informácie o sebe, vie správne artikulovať	práca vo dvojici, hry	PZ	
	2	1	2	Vzdelávanie a práca (14 h) Názov a adresa školy Stručný opis školy	získavať informácie, informovať niekoho	vyjadrenie kvalitatívnych a kvantitatívnych vzťahov	tvorenie jednoduchých viet	po príprave dokáže odpovedať na otázky, dokáže povedať presný názov školy, na základe otázok dokáže hovoriť o škole	čítanie, reprodukcia	Aká je naša škola (s. 5)	
	2	3	3	Opis triedy	získavať informácie, informovať niekoho	vyjadrenie priestorových vzťahov	praktické používanie zhody prídavných mien s podstatnými menami	dokáže aplikovať osvojené lexikálne jednotky, po príprave dokáže jednoducho opísať triedu, vie aplikovať zhodu prídavných mien s podstatnými menami	čítanie, písanie, hry	Aká je naša trieda (s. 7) PZ	
	3	4	4	Spolužiaci	zoznamovanie	vyjadrenie vlastníka a vlastníctva	slovenská abeceda, odlišné hlásky	dokáže nadviazať komunikáciu, pozná kontrastívne znaky maďarskej a slovenskej abecedy	čítanie, písanie, tvorenie jednoduchých viet v téme	Ako sa voláš? (s. 8 – 9), PZ, CD	
	4	5	5	Zoznamovanie sa so spolužiakmi	zoznamovanie	vyjadrenie priestorových vzťahov	vyjadrenie miesta, smerovania a času, slovo, slabika, hláska, písmeno	po príprave dokáže vo dvojici pripraviť a zahrať krátke dialógy	čítanie, písanie, počúvanie, tvorba dialógov	Ako sa voláš? (s. 9 – 10), PZ, CD	
	3	1	6	Učitelia v škole	informovanie niekoho	vyjadrenie existencie	tvorenie jednoduchých viet, správna výslovnosť a artikulácia	po príprave dokáže odpovedať na otázky, vie aplikovať zhodu prídavných mien s podstatnými menami	čítanie, písanie, hry	Kto ma učí (s. 10 – 11), PZ	

		2	7	Učebné predmety, rozvrh hodín	oznámenie a vyjadrenie stanoviska	vyjadrenie časových vzťahov	tvorenie jednoduchých viet	dokáže aplikovať osvojené lexikálne jednotky a tvoriť jednoduché vety	čítanie, tvorenie jednoduchých viet v téme	Aké hodiny budem mať zajtra (s. 12 – 13)		
		3	8	Školské potreby	prosba, poďakovanie	vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov	správna výslovnosť a artikulácia	vie správne artikulovať, po príprave vie odpovedať na otázky, dokáže aplikovať zhodu prídavných mien s podstatnými menami	čítanie, tvorenie jednoduchých viet, písanie	Čo je v mojej taške (s. 13 – 15), PZ		
	4	1	9	Činnosti v škole, záujmové krúžky	vyjadrenie záujmu, vyjadrenie stanoviska (niečo sa páči/nepáči)	vyjadrenie vôle a možnosti	kladné a záporné vety	dokáže jednoducho vyjadriť vôľu, podľa vetných modelov dokáže tvoriť kladné a záporné vety	počúvanie s porozumením, čítanie, písanie, tvorba dialógov	Čo budeme robiť popoludní? (s. 16 – 17)		
			2	10	Mestská/obecná a školská knižnica	vyjadrenie stanoviska (čo má/nemá rád žiak)	časová postupnosť činností a dejov	tvorenie jednoduchých viet	po príprave dokáže plynule prečítať text, vie odpovedať na otázky,	čítanie, stručná reprodukcia, písanie	Pod' so mnou do knižnice (s. 18 – 19), PZ	
			3	11	V školskej knižnici	vyjadrenie stanoviska	vyjadrenie vôle a možnosti, vyjadrenie časových vzťahov	vety podľa obsahu	porozumie vypočutému textu, vie utvoriť jednoduché otázky k textu, vie tvoriť jednoduché vety podľa obsahu	počúvanie s porozumením, čítanie, reprodukcia	Hodina v školskej knižnici (s. 19 – 20), PZ, CD	
			4	12	Opakovanie komunikačnej témy	opakovanie	opakovanie	opakovanie – vety podľa zámeru hovoriaceho	po príprave dokáže súvisle rozprávať o prebraných témach, pozná správnu interpunkciu na konci jednoduchých viet	reprodukcia, výrazné čítanie, písanie	(s. 5 – 20), PZ, CD	
	5	1	13	Opakovanie, utvrdzovanie	opakovanie	opakovanie	pravopis prebraných lexikálnych jednotiek	dokáže správne napísať odlišné spoluhlásky, samohlásky a dvojhásky	tvorba dialógov, písanie, hry	(s. 5 – 20), PZ		
			2	14	Opakovanie, utvrdzovanie	opakovanie	opakovanie	opakovanie	dokáže aplikovať osvojené pravidlá slovenského pravopisu	písanie diktátu	(s. 5 – 20), PZ	
			3	15	Zhrnutie	opakovanie	opakovanie	opakovanie	na základe otázok dokáže zoštylizovať kratšie súvislé texty na prebrané témy s využitím osvojenej slovnej zásoby	oprava diktátu	(s. 5 – 20), CD	

Návrh č. 8 stručnej štruktúry TPU – slovenský jazyk a slovenská literatúra

Tematický výchovno-vzdelávací plán predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra							5. ročník
Zložka: literárna komunikácia							
Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne							Vypracoval: XY
M	T	H	Obsahový štandard	Výkonový štandard ŽIAK:	Aktivity/činnosti	Lekcia v učebnici	Poznámky
SEPTEMBER	1	1	Obrazy zo života detí a prírody. Krátke básnické dielo zo súčasnej slovenskej literatúry pre deti a mládež	dokáže odlišiť prózu od poézie; pozná štruktúru básne; vie identifikovať verš s strofu; po príprave vie výrazne čítať	počúvanie s porozumením, frontálna práca s pojmami a s textami, čítanie, rozhovory	J. Milčák: September Populárno-náučný text: Jež obyčajný (s. 7 – 8)	CD
	2	2	Autorská rozprávka. Rozprávka od slovenského autora	dokáže globálne porozumieť kratším veku primeraným textom; na základe otázok dokáže reprodukovať obsah literárnej ukážky	počúvanie s porozumením, frontálna práca s pojmami a s textom, riadený rozhovor o ponaučení z rozprávky, čítanie	J. Pavlovič: Bol raz jeden kráľ (s. 8 – 10)	CD
	3	3	Ľudová rozprávka – charakteristické prvky ľudových rozprávok	dokáže rozlíšiť ľudovú rozprávku od autorskej; vie identifikovať v texte hlavné znaky rozprávky; s pomocou učiteľa dokáže stručne charakterizovať literárnych hrdinov	frontálna práca s pojmami a s textom, dramatizované čítanie, hranie rolí	O kohútikovi a psíkovi (s. 11 – 12)	
OKTÓBER	1	4	Krátke útvary ľudovej slovesnosti – hádanky, pranostiky, príslovia a porekadlá	pozná vybrané hádanky, pranostiky, príslovia a porekadlá; dokáže rozlíšiť jednotlivé vyššie uvedené žánre; dokáže využívať poznatky získané z maďarskej literatúry	rozhovor, čítanie, práca s textom	Hádanky, príslovia, porekadlá, pranostiky (s. 14 – 15)	
	2	5	Autorská rozprávka. Rozprávka od slovenského autora	po príprave dokáže čítať plynule so správnu výslovnosťou; na základe pomocných otázok dokáže prerozprávať príbeh	hlasné čítanie, frontálna práca, reprodukcia	K. Pém: Tanec hviezd (s. 16 – 18)	
	3	6	Obrazy zo života detí a prírody. Krátke básnické dielo zo súčasnej slovenskej literatúry pre deti a mládež	pozná štruktúru básne; vie identifikovať verš, strofu a rým; po príprave vie výrazne čítať	počúvanie s porozumením, čítanie, situačné hry	Ľ. Feldek: Ranná ulica (s. 19)	CD
	4	7	Ľudová rozprávka. Charakteristické prvky ľudových rozprávok	vie identifikovať v texte hlavné znaky rozprávky; na základe pomocných otázok dokáže reprodukovať obsah	frontálna práca s pojmami a s textom, dramatizované čítanie, hranie rolí	Kocúr v čižmách (s. 20 – 21)	

				literárnej ukážky; dokáže rozlíšiť v texte hlavné myšlienky od vedľajších			
NOVEMBER	1	8	Ludová pieseň. Krátke útvary ľudovej slovesnosti – pranostiky	pozná vybrané ľudové piesne a pranostiky	počúvanie s porozumením, nácvik piesne, čítanie, rozhovory	Ej, javor, javor zelený – Ľudová pieseň Pranostiky (s. 22 – 23)	CD
	2	9	Obrazy zo života detí a prírody. Krátke básnické dielo zo súčasnej slovenskej literatúry pre deti a mládež	pozná štruktúru básne; vie identifikovať verš, strofu a rým; po príprave vie výrazne čítať, pozná odlišné umelecké prostriedky poézie a prózy	rozhovor, práca s textom, reprodukcia vybranej básne	Básne zo s. 24 - 25	
	3	10	Ľudová rozprávka. Charakteristické prvky ľudových rozprávok	vie identifikovať v texte hlavné znaky rozprávky; na základe pomocných otázok dokáže reprodukovať obsah ukážky; dokáže vyhľadať a rozlíšiť hlavné a vedľajšie postavy	frontálna práca s pojmi a s textom, dramatizované čítanie, hranie rolí, rozhovor	Liška a mačka (s. 25 – 26)	CD
	4	11	Autorská rozprávka. Rozprávka od slovenského autora	po príprave dokáže čítať so správnou výslovnosťou; dokáže využívať poznatky a zručnosti získané z maďarskej literatúry, na základe osnovy po príprave dokáže prerozprávať príbeh	hlasné čítanie, rozhovory, reprodukcia	K. Ondrejka: Kapce od obuvníka Populárno-náučný text. Obuvník (s. 30 – 31)	

Návrh č. 9 stručnej štruktúry TPU – cudzie jazyky

Škola					
Názov predmetu		Anglický /Ruský/Nemecký/Španielsky/Francúzky/Taliansky jazyk			
Ročná hodinová dotácia vyučovacieho predmetu					
Ročník					
Komunikačná jazyková úroveň		A1			
Používaná učebnica					
Vypracoval/a					
Mesiac	Týždeň	Tematický okruh/podtéma	Výkonový štandard	Kompetencie	Materiálno-didaktické prostriedky
			Počúvanie s porozumením Čítanie s porozumením Písomný prejav Ústny prejav		
september	1. týždeň	Rodina a spoločnosť/osob-né údaje	Sledovať reč, aby žiak pochopil význam. Predstaviť seba a iných <ul style="list-style-type: none"> - Pozdraviť sa a rozlúčiť sa, - odpovedať na pozdrav, - reagovať na predstavenie niekoho. <p>Who is this? This is my brother./ Hallo. Wer bist du? Ich bin Susi./ Bonjour. Je suis Marie. Et toi?</p>	Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou Reagovať pri prvom stretnutí	Učebnica – lekcia 1/modul 2 pracovný list doplňkový text plagát, kartičky, audionahrávky

Návrh č. 10 stručnej štruktúry TPU – cudzie jazyky

Škola						
Názov predmetu			Anglický jazyk/ Ruský/Nemecký/Francúzky/Talianky/Španielsky jazyk			
Ročník						
Komunikačná jazyková úroveň			A2			
Používaná učebnica						
Vypracoval/a						
Mesiac	Počet hodín týždenne	Materiálno-didaktický prostriedok	Funkcie jazyka a jazyková dimenzia	Komunikačné jazykové činnosti a stratégie	Téma	Poznámky
september	2	Učebnica - modul číslo 1 - Sport Exercise	<p>Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť</p> <p>Vyjadriť čo mám rád</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opísať a identifikovať druhy športov, - prítomný čas, - tvorenie prísloviak. <p>Sportarten benennen Zeitangaben machen Ein Geschehen ausdrücken</p>	<p>Počúvanie s porozumením a</p> <p>Ústny prejav – monológ</p> <p>Rozprávať o športových udalostiach</p> <p>Talk about exercise, food, appearance. Listen to sports advice./ Über Sportereignisse sprechen</p>	<p>Šport nám, my športu</p> <p>Jugend trainiert für Olympia/</p> <p>At the sports centre</p>	